

ประเทศไทย
ความร่วมมือในการพัฒนาประเทศด้าน
สิ่งแวดล้อม

ความร่วมมือ
ในการพัฒนาประเทศด้าน สิ่งแวดล้อม

ความร่วมมือในการพัฒนาประเทศ
ด้านสิ่งแวดล้อม

กิตติกรรมประกาศ	I
คำย่อและอักษรย่อ	II
บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	III
ก. บทนำ	1
ข. บริบทความเป็นมา: ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	2
ค. สถานการณ์สิ่งแวดล้อม - แนวโน้ม การแก้ปัญหา และความท้าทาย	4
ง. ความร่วมมือในการพัฒนาประเทศด้านสิ่งแวดล้อม (CDP-E) - แนวทางและกลยุทธ์	9
จ. ความร่วมมือในการพัฒนาประเทศด้านสิ่งแวดล้อม (CDP-E) - องค์ประกอบและการทำงาน	12
ฉ. การวัดผลและการจัดการ	13
ช. กฎระเบียบ องค์กรและการจัดการภาคีความร่วมมือ	14
ซ. งบประมาณและทรัพยากร	16
ฅ. ผลด้านการพัฒนา	17
ญ. ความเสี่ยง	18
ตาราง	19-28
ตารางที่ 1: สรุปผลสัมฤทธิ์	20
ตารางที่ 2: ตารางการพัฒนา	22
ตารางที่ 3: ภาคีการพัฒนา	28
ภาคผนวก	29-32
ภาคผนวกที่ 1: กรอบการทำงานที่ใช้ในการคัดเลือก	30
ภาคผนวกที่ 2: เป้าหมายระดับชาติและเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ	32

กิตติกรรมประกาศ

กิตติกรรมประกาศ

เอกสารฉบับนี้ได้รับความเห็นและข้อมูลที่เป็นประโยชน์จากผู้ที่เกี่ยวข้องหลายท่านในหลายหน่วยงาน ซึ่งคณะผู้จัดทำใคร่ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ อันได้แก่ Dr. Supat Wangwongwatana Dr. Jiranun Hempoonsert และ Ms. Noppa Trakuldit จากกรมควบคุมมลพิษ (คพ.) และ Dr. Kanawat Wasinsungworn จากกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ทส.) ซึ่งได้ให้ข้อมูลและความเห็นอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับแผนงานความร่วมมือในการพัฒนาประเทศด้านสิ่งแวดล้อม (CDP-E) และการจัดทำเอกสารนี้

นอกจากนี้ Ms. Mingquan Wichayarangsaridh Mr. Panya Warapetchrayut Mr. Janejob Suksod Ms. Siwaporn Rungsiyanon และ Mr. Ekbordin Winijkul จากกรมควบคุมมลพิษ (คพ.) Mr. Silpachai Jarukasemratana และ Mr. Saitmate Thawanaphong จากกรมการขนส่งทางบก (ขส.) ได้ให้ข้อมูลในส่วนของการปรับปรุงคุณภาพอากาศในกรุงเทพฯ

Dr. Kasemsun Chinnavaso Mr. Santi Boonprakub Mr. Somchai Tasinga Dr. Sethapan Krajangwongs Dr. Raweewan Bhuridej Ms. Warintorn Manosittisak Ms. Jintana Luengwilai และ Mr. Anucha Jitnuyanond จากสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.) Dr. Arux Chaiyakul จากกรมปศุสัตว์ Dr. Wijarn Simachaya Dr. Wimalin Klaewtanong และ Ms. Kanchalee Navickabhum จากกรมควบคุมมลพิษ (คพ.) ได้ให้ข้อมูลพื้นฐานในส่วนของการปรับปรุงคุณภาพน้ำในลุ่มแม่น้ำสำคัญ

สำหรับการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียได้รับข้อมูลและความคิดเห็นของ Mr. Adisak Thongkaimook Mr. Sopon Tatichotiphan Paisarn Padungsiriku Taweepon Jung Suntorn Uppamarn และ Napawas Buasruang จากกรมควบคุมมลพิษ (คพ.) Ms. Suwanna Tiansuwan Dr. Warangkana Punrattanasin Ms. Worawan Prachakaseam จากกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม (สส.) Dr. Kitsiri Kaewpipat จากกรมโรงงานอุตสาหกรรม (กรอ.) และ Ms. Pomsri Kichtham จากสมาคมสันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย

Dr. Prasert Tapaneeyangkul Ms. Bongkoch Kittisompun จากกรมโรงงานอุตสาหกรรม (กรอ.) และ Mr. Anat Prapasawad จากบริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (IFCT) ได้ให้ข้อมูลในส่วนของพันธกรณีด้านสิ่งแวดล้อมสากล

Ms. Nisakorn Kositrat Dr. Chanin Thongtammachart Mr. Sonthi Kochawat Ms. Chintana Thaweema Ms. Rosalind Amornpitakpan Ms. Wanna Moonkham และ Ms. Pariya Kluabong จากสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.) Dr. Pongpisit Viseshakul และ Dr. Chamnong Pongpook จากสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ให้ข้อมูลและความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ในส่วนของการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านกฎระเบียบ องค์กร และกลไกที่เกี่ยวข้อง

คณะผู้จัดทำใคร่ขอขอบคุณองค์กรความร่วมมือระหว่างประเทศหลายแห่งที่ร่วมทำงานในแผนงานความร่วมมือในการพัฒนาประเทศด้านสิ่งแวดล้อม อันได้แก่ ธนาคารเพื่อความร่วมมือระหว่างประเทศแห่งญี่ปุ่น (JBIC) ภาควิชาสิ่งแวดล้อมระหว่างสหรัฐอเมริกากับเอเชีย (US-AEP) สำนักงานเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศของสหรัฐอเมริกา (USAID) โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (UNDP) รวมทั้ง Mr. Norio Saito Ms. Sumontha Wannaphongsai (JBIC) Mr. Winston Bowman Ms. Watcharee Limanon (USAEP) และ Mr. Apichai Sunchindah (UNDP) ได้ให้ความเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อร่างเอกสารขั้นต้น นอกจากนี้ คณะผู้จัดทำใคร่ขอขอบคุณ Dr. Anuchat Pongsomlee จากมหาวิทยาลัยมหิดลที่ได้ช่วยจัดการประชุมหารือกับภาคประชาสังคม รวมทั้งขอขอบคุณ สมาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (สอท.) ที่ได้ช่วยจัดการประชุมหารือกับภาครัฐกิจเอกชน

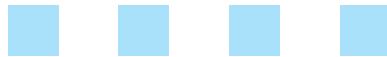

ความร่วมมือ ในการพัฒนาประเทศด้าน สิ่งแวดล้อม

สุดท้ายนี้ คณะผู้จัดทำใคร่ขอขอบคุณการให้คำแนะนำในภาพรวมของ H.E. Suwit Khunkitti รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และ Dr. Plodprasop Suraswadi ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และขอขอบคุณ Mr. Ian C. Porter ผู้อำนวยการสำนักงานธนาคารโลกประจำประเทศไทย Ms. Maria Teresa Serra ผู้อำนวยการส่วน และ Ms. Magda Lovei ผู้จัดการส่วนการพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อมในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงและแปซิฟิกของธนาคารโลก

เจ้าหน้าที่ธนาคารโลกผู้จัดทำเอกสารฉบับนี้ประกอบด้วย Nat Pinnoi Anjali Acharya Sirinun Maitrawattana John Morton Jitendra J. Shah Paul Procee Manida Unkulvasapaul Sutthana Vichitrananda Tanyathon Phetmanee และ Patchamuthu Illangovan (หัวหน้าคณะ) ผู้ที่ทบทวนเอกสารและให้ความเห็นในการจัดทำเอกสารประกอบด้วย Messrs. Warren Evans รักษาการผู้อำนวยการหน่วยงานสิ่งแวดล้อม Carter Brandon หัวหน้าส่วน ส่วนพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อมในภูมิภาคละตินอเมริกาและแคริบเบียน และ Mr. Sergio Margullis หัวหน้านักเศรษฐศาสตร์สิ่งแวดล้อม ภูมิภาคแอฟริกา ทั้งหมดเป็นเจ้าหน้าที่ของธนาคารโลก

ความเห็นที่แสดงในเอกสารฉบับนี้เป็นความเห็นของคณะผู้จัดทำเอกสาร และไม่จำเป็นต้องเป็นความเห็นของผู้ที่ให้ความช่วยเหลือในการจัดทำเอกสารนี้

กิตติกรรมประกาศ

อัตราแลกเปลี่ยน

(ณ วันที่ 25 พฤศจิกายน 2546)

หน่วยเงิน = บาท (ไทย)

1 บาท = 0.03 เหรียญสหรัฐ

1 เหรียญสหรัฐ = 39.9 บาท

ปีงบประมาณของประเทศไทย: 1 ตุลาคม - 30 กันยายน

คำย่อและอักษรย่อ

ADB	Asian Development Bank ธนาคารเพื่อการพัฒนาเอเชีย	AusAID	Australian Agency for International Development องค์การความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อการพัฒนาแห่งประเทศออสเตรเลีย
ASEM	Asia-Europe Meeting การประชุมเอเชีย-ยุโรป	ASEAN	Association of Southeast Asian Nations สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
BMA	Bangkok Metropolitan Administration กทม. กรุงเทพมหานคร	BMTA	Bangkok Mass Transit Authority ขสมก. องค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ
BOB	Bureau of Budget สงป. สำนักงบประมาณ	CAI	Clean Air Initiative - Asia โครงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อปรับปรุงคุณภาพอากาศของเมืองในทวีปเอเชีย
CAS	Country Assistance Strategy กลยุทธ์ความช่วยเหลือในการพัฒนาประเทศ	CDP	Country Development Partnership ความร่วมมือในการพัฒนาประเทศ
CSO	Civil Society Organizations องค์กรประชาสังคม	DED	Department of Energy Development พพ. กรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน
DEDE	Department of Alternative Energy Development and Efficiency (formerly DED) พพ. กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน	DEQP	Department of Environmental Quality and Promotion สส. กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม
DIW	Department of Industrial Works กรอ. กรมโรงงานอุตสาหกรรม	DLD	Department of Livestock Development กรมปศุสัตว์
DOH	Department of Highways ทล. กรมทางหลวง	DOLA	Department of Local Administration ปด. กรมการปกครอง
EF	Environment Fund กองทุนสิ่งแวดล้อม	EIA	Environment Impact Assessment การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม
EPPO	Energy Policy and Planning Office สนพ. สำนักงานนโยบายพลังงาน	ESCAP	Economic and Social Commission for Asia and the Pacific เอเอสเคป คณะกรรมการวิชาการเศรษฐกิจและสังคมสำหรับเอเชียและแปซิฟิก
ESMAP	Energy Sector Management Assistance Program แผนงานสนับสนุนการจัดการสาขาพลังงาน	FTI	Federation of Thai Industry สสท. สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
GEF	Global Environment Facility กองทุนสิ่งแวดล้อมโลก	GDP	Gross Domestic Product ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ
GMS	Greater Mekong Subregion อนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง	GSB	Government Savings Bank ธนาคารออมสิน
GSEI	Good Governance for Social Development and Environment Institute Foundation มูลนิธิธรรมรัฐเพื่อการพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม	GTZ	German Technical Cooperation องค์การความร่วมมือทางวิชาการไทย-เยอรมัน
IEAT	Industrial Estate Authority of Thailand กนอ. การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย	IFCT	Industrial Finance Corporate of Thailand บริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
JBIC	Japan Bank for International Cooperation ธนาคารเพื่อความร่วมมือระหว่างประเทศแห่งญี่ปุ่น	JICA	Japan International Cooperation Agency ไจก้า องค์การความร่วมมือระหว่างประเทศของญี่ปุ่น
LDI	Local Development Institute สถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา	LTD	Land Transport Department ขส. กรมการขนส่งทางบก
MDGs	Millennium Development Goals เป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ	MLF	Multilateral Fund กองทุนพหุภาคี (กองทุนสิ่งแวดล้อมโลก)
MoNRE	Ministry of Natural Resources and Environment ทส. กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	MOAC	Ministry of Agriculture and Cooperatives กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
MOIND	Ministry of Industry อก. กระทรวงอุตสาหกรรม	MRC	Mekong River Commission คณะกรรมการแม่น้ำโขง
NESDB	National Economic and Social Development Board สศช. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	NET	National Environment Target เป้าหมายสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ
NGO	Non-Governmental Organization องค์กรพัฒนาเอกชน	NTFESSD	Norwegian Trust Fund for Environmentally and Socially Sustainable Development กองทุนนอร์เวย์เพื่อการพัฒนาสิ่งแวดล้อมและสังคมอย่างยั่งยืน
NSO	National Statistical Office สสช. สำนักงานสถิติแห่งชาติ	OEPP	Office of Environmental Policy and Planning สผ. สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม
ONEP	Office of Natural Resources and Environmental Policy and Planning (formerly OEPP) สผ. สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	ODS	Ozone Depleting Substances สารทำลายชั้นโอโซน
OTF	Ozone Trust Fund กองทุนลดและเลิกใช้สารโอโซน	PM10	Particulate Matter less than 10 micron in size ฝุ่นละอองขนาดเล็กกว่า 10 ไมครอน
PCD	Pollution Control Department คพ. กรมควบคุมมลพิษ	PPIAF	Public-Private Infrastructure Advisory Facility โครงการสนับสนุนวิชาการด้านโครงสร้างพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการลงทุนระหว่างภาครัฐกับเอกชน
PFDP	Partnership for Development ภาคีความร่วมมือเพื่อการพัฒนา	RTG	Royal Thai Government รัฐบาลไทย
RTP	Royal Thai Police ตช. สำนักงานตำรวจแห่งชาติ	SME	Small and Medium Size Enterprise วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม
TA	Technical Assistance ความช่วยเหลือทางวิชาการ	THB	Thai Baht บาท เงินบาท
TISI	Thai Industrial Standards Institute สมอ. สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม	TORs	Terms of Reference ข้อกำหนดการดำเนินงาน
UN	United Nations องค์การสหประชาชาติ	UNDAF	United Nations Development Assistance Framework กรอบความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ
UNDP	United Nations Development Program โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ	UNEP	United Nations Environment Program โครงการสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ
USAID	United States Agency for International Development ยูเอสไอดี สำนักงานเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศของสหรัฐอเมริกา	USAEP	United States -Asia Environment Partnership ภาคีด้านสิ่งแวดล้อมระหว่างสหรัฐอเมริกากับเอเชีย
USEPA	United States Environmental Protection Agency สำนักงานพิทักษ์สิ่งแวดล้อมแห่งสหรัฐอเมริกา	USTDA	United States Trade and Development Agency สำนักงานการค้าและพัฒนาแห่งสหรัฐอเมริกา
WMA	Wastewater Management Authority อจน. องค์การจัดการน้ำเสีย	WBI	World Bank Institute
WTO	World Trade Organization องค์การการค้าโลก		

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

1. ความเป็นมา: เอกสารความร่วมมือในการพัฒนาประเทศ (พ.ศ. 2546-2548) ได้ให้คำอธิบายเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับธนาคารโลกที่เปลี่ยนจากความสัมพันธ์ระหว่างผู้กู้กับผู้ให้กู้ มาสู่การเอื้ออำนวยให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้และการให้คำปรึกษาความสัมพันธ์แบบใหม่เป็น "ความร่วมมือ" ที่เน้นการวิเคราะห์และการติดตามผลงานที่เกี่ยวข้องกับการปรับโครงสร้างในระยะปานกลาง โดยมีการสนับสนุนการดำเนินงานในบางประเด็นที่สำคัญในวาระการพัฒนาระดับประเทศ ในภาพรวมเอกสารฉบับนี้จะอธิบายกรอบความร่วมมือในการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างประเทศไทยกับธนาคารโลก เพื่อการพัฒนาคุณภาพสิ่งแวดล้อมอันเป็นหนึ่งในวาระแห่งชาติสี่ประการของไทย นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2543 เป็นต้นมา ธนาคารโลกได้สนับสนุนการวิเคราะห์สถานการณ์ในเรื่องนี้ โดยผ่านเอกสารชุดการติดตามสถานการณ์สิ่งแวดล้อมไทย (Thailand Environment Monitor) ซึ่งเมื่อทำงานควบคู่กับ "ความร่วมมือในการพัฒนาประเทศด้านสิ่งแวดล้อม" (Country Development Partnership for Environment: CDP-E) ก็จะเป็นการประสานงานเชิงกลยุทธ์ เพื่อแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่มีความสำคัญ โดยเฉพาะในเรื่องต่อไปนี้

2. ความท้าทายด้านสิ่งแวดล้อม: การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมซึ่งถูกละเลยในช่วงที่เศรษฐกิจของประเทศขยายตัวในระดับสูงได้กลายมาเป็นประเด็นที่สำคัญในปัจจุบัน จากการปรึกษาหารือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของหลายฝ่าย ต่างมีความเห็นสอดคล้องกันว่าประเด็นความท้าทายด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่สำคัญประกอบด้วย

- **การปรับปรุงคุณภาพสิ่งแวดล้อม:** การขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศไทยเกิดขึ้นควบคู่กับต้นทุนมหาศาลทางด้านสิ่งแวดล้อม การขยายตัวอย่างรวดเร็วของอุตสาหกรรมและการเพิ่มของประชากรโดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่เมือง ได้เพิ่มระดับของมลพิษ (ทั้งขยะมูลฝอย ของเสียอันตราย มลพิษทางอากาศ เสียง และน้ำ) ฝุ่นละอองขนาดเล็กในบรรยากาศของกรุงเทพฯ บริเวณถนนสายหลักและทางแยกยังคงอยู่ในระดับสูงเกินกว่ามาตรฐาน¹ อีกทั้งคุณภาพน้ำผิวดิน ประมาณร้อยละ 35 จัดอยู่ในประเภทที่ 4 และประเภทที่ 5 ซึ่งมีคุณภาพต่ำถึงต่ำมาก² สถานการณ์เหล่านี้ก่อให้เกิดความเสียหายต่อสุขภาพของคนไทยสูงยิ่งขึ้น ประเทศไทยจำเป็นต้องบังคับใช้กฎหมายสิ่งแวดล้อมให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ต้องเสริมสร้างขีดความสามารถขององค์กรทั้งระดับชาติและระดับท้องถิ่นและเพิ่มการลงทุนในการป้องกันและควบคุมมลพิษ ควบคู่กับการทำงานร่วมกับภาคเอกชนให้มากยิ่งขึ้น
- **การรักษาความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติ:** การบุกรุกทำลายป่าเพื่อครอบครองและเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดิน การเกษตรแบบไร่เลื่อนลอย (Slash and burn) และการใช้น้ำที่มากเกินไป นำไปสู่ความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ พื้นที่ป่าไม้ลดลงอย่างมากจากร้อยละ 53 ของพื้นที่ประเทศ ในปี พ.ศ. 2504 เหลือเพียงร้อยละ 25 ในปี พ.ศ. 2541 อีกทั้งการจับสัตว์น้ำเกินขนาด ทำให้ผลผลิตสัตว์น้ำลดลงถึงร้อยละ 80 ระหว่างปี พ.ศ. 2506-2536³ นอกจากนี้ปัญหาที่น่าเป็นห่วงอย่างยิ่งคือ การขาดแคลนน้ำซึ่งเกิดขึ้นจากการมีทรัพยากรน้ำน้อย ในขณะที่มลพิษทางน้ำกลับอยู่ในระดับสูง อีกทั้งมีการเพิ่มของการบริโภคน้ำต่อหัวประชากร ในปี พ.ศ. 2543 ประเทศไทยมีปริมาณน้ำต่อประชากรอยู่ในลำดับต่ำสุดในบรรดาประเทศกลุ่มอาเซียน(ASEAN)⁴ แต่ในทางตรงกันข้ามประเทศไทยมีมลพิษทางน้ำที่เป็นสารอินทรีย์จากอุตสาหกรรมสูงในลำดับที่ 14 ของโลก⁵ ในการนี้เพื่อปรับสมดุลระหว่างการอนุรักษ์กับการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติให้ดีขึ้น ประเทศไทยจำเป็นต้องกำหนดแนวทางทำงานแบบบูรณาการเพื่อสร้างความยั่งยืนในการจัดการทรัพยากร ลดการสนับสนุนในการดำเนินการที่จะก่อให้เกิดอันตราย (เช่น การใช้จ่ายกำจัดศัตรูพืชที่มากเกินไปจนความจำเป็นและการจับสัตว์น้ำเกินขนาด) และสนับสนุนการสร้างเสริมขีดความสามารถขององค์กรท้องถิ่นและชุมชน

3. ความก้าวหน้าในช่วงที่ผ่านมา: รัฐธรรมนูญฉบับใหม่ของประเทศไทย ซึ่งประกาศใช้ใน ปี พ.ศ. 2540 เป็นรัฐธรรมนูญฉบับแรกที่วางพื้นฐานการคุ้มครองสิทธิของชุมชนในการดูแลและจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้รัฐบาลได้จัดตั้งกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมขึ้นในเดือนตุลาคม พ.ศ. 2545 อันเป็นส่วนหนึ่งของการปรับโครงสร้างภาคราชการ ความก้าวหน้าเหล่านี้ประกอบกับการที่ประเด็นด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติมีความสำคัญในระดับวาระแห่งชาติ รวมทั้งการขยายตัวอย่างรวดเร็วของภาคประชาสังคมและการรวมพลังด้านสิ่งแวดล้อมในระดับชุมชน จึงเป็นโอกาสที่เหมาะสมในการจัดทำกลยุทธ์ความร่วมมือในการพัฒนาประเทศด้านสิ่งแวดล้อม (Country Development Partnership for Environment: CDP-E)

¹ กรมควบคุมมลพิษ, 2546, รายงานสถานการณ์มลพิษของประเทศไทย พ.ศ. 2545, กรุงเทพฯ, ประเทศไทย, หน้า 17

² กรมควบคุมมลพิษ, 2546, รายงานสถานการณ์มลพิษของประเทศไทย พ.ศ. 2545, กรุงเทพฯ, ประเทศไทย, หน้า 3

³ <http://www.unepscs.org/ProjectComponent/Fishery/Problems/problems.html>

⁴ World Resources Institute, 2003, World Resources 2002-2004, Washington, DC, pp 274-277

⁵ World Bank, 2003, World Development Indicators 03, Washington, DC, pp 140-143.

4. งานที่สำคัญของ CDP-E: จากการคัดสรร ทำให้สามารถระดมทุนที่มีลำดับความสำคัญสูงในระยะปานกลางภายใต้ความร่วมมือในการพัฒนาประเทศด้านสิ่งแวดล้อม (CDP-E) โดยสามารถจัดกลุ่มเป็นงานปรับปรุงคุณภาพสิ่งแวดล้อม 4 ด้าน คือ คุณภาพอากาศ คุณภาพน้ำ ขยะมูลฝอยและของเสียทั้งที่เป็นสารอันตรายและสารเคมี รวมทั้งงานในแนวราบได้แก่ การปรับปรุงกฎระเบียบ องค์กร และเครื่องมือ ซึ่งมีสาระต่อไปนี้

- **คุณภาพอากาศ:** เน้นการสนับสนุนความพยายามอย่างต่อเนื่องของภาครัฐเพื่อลดฝุ่นละอองขนาดเล็กในกรุงเทพฯ
- **คุณภาพน้ำ:** เน้นการบูรณาการการจัดการลุ่มน้ำโดยจัดทำโครงการนำร่องแบบพื้นที่-ภารกิจ-การมีส่วนร่วม (area-function-participation: AFP) ในลุ่มน้ำที่สำคัญ เช่น ลุ่มน้ำปิงในภาคเหนือ นอกจากนี้ความร่วมมือในการพัฒนาประเทศด้านสิ่งแวดล้อม (CDP-E) จะมุ่งเน้นการแก้ปัญหามลพิษจากแหล่งกำเนิด เช่น สถานประกอบการ (โรงงานและโรงเลี้ยงปศุสัตว์) และระบบบำบัดน้ำเสียของเทศบาล เพื่อควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิดบนพื้นดินที่จะไหลลงสู่แม่น้ำและชายฝั่ง
- **การจัดการขยะมูลฝอยและของเสีย:** เน้นการใช้ซ้ำ การนำขยะมาแปรรูปใช้ใหม่และการปรับปรุงการกำจัดขยะมูลฝอยและของเสีย
- **พันธกรณีด้านสิ่งแวดล้อมสากล:** เน้นการทำงานอย่างต่อเนื่องเพื่อสนับสนุนภาครัฐและภาคเอกชนในการลดการใช้สารทำลายชั้นโอโซนและคาร์บอนไดออกไซด์ รวมทั้งควบคุมการใช้สารเคมีอันตรายอื่นๆ
- **กฎระเบียบ องค์กร และเครื่องมือ:** ที่ผ่านมาธนาคารโลกสนับสนุนภาครัฐในการศึกษา วิเคราะห์และสนับสนุนการจัดตั้งกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปัจจุบัน เมื่อภารกิจนี้สำเร็จเรียบร้อยแล้ว ความร่วมมือในการพัฒนาประเทศด้านสิ่งแวดล้อม (CDP-E) จึงหันมาเน้นการสร้างเสริมความเข้มแข็งให้กับเครื่องมือในการบริหารจัดการทางด้านสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการมีส่วนร่วมการปฏิบัติตามกฎหมายและเครื่องมือทางการเงิน

5. ผลสัมฤทธิ์: ความร่วมมือในการพัฒนาประเทศด้านสิ่งแวดล้อม (CDP-E) จะมีระบบติดตามแบบมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ ซึ่งจะช่วยให้ผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถติดตามความก้าวหน้าของงานได้ ทั้งนี้กิจกรรม ผลผลิตและผลลัพธ์ของงานภายใต้ความร่วมมือในการพัฒนาประเทศด้านสิ่งแวดล้อม (CDP-E) ได้แสดงอยู่ในตารางสรุปด้านล่างนี้ และแสดงอยู่ในเอกสารส่วนที่ 2

- **ตารางการพัฒนา (Development Matrix)** ได้ให้คำจำกัดความของวัตถุประสงค์ขององค์กรประกอบต่างๆ โดยมุ่งเน้นไปที่ผลลัพธ์ภายใต้ความร่วมมือในการพัฒนาประเทศด้านสิ่งแวดล้อม (CDP-E) วัตถุประสงค์แต่ละข้อจะกำหนดผลผลิตที่จะได้รับและมีเกณฑ์เทียบงาน (benchmark) เพื่อติดตามความก้าวหน้าของการทำงานตลอดช่วงระยะเวลา 3 ปี นอกจากนี้ยังได้ระบุถึงปัจจัยนำเข้าของแต่ละองค์กรประกอบอีกด้วย
- **ตารางภาคีการพัฒนา (Partnership Matrix)** อธิบายถึง ปัจจัยนำเข้าเพิ่มเติม พร้อมทั้งระบุถึงโอกาสที่จะได้รับการสนับสนุน เพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถในการดำเนินการจากแหล่งทุนภายในและภายนอกประเทศ

6. การดำเนินการและภาคีการพัฒนา: ความร่วมมือในการพัฒนาประเทศด้านสิ่งแวดล้อม (CDP-E) เป็นโครงการระยะเวลา 3 ปี ระหว่างปีพ.ศ. 2547-2549 โดยมีกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นหน่วยงานประสานโครงการหลัก และมีกรมควบคุมมลพิษทำหน้าที่เลขานุการด้านเทคนิค สำหรับในแต่ละองค์กรประกอบของงานหน่วยงานที่รับผิดชอบจะเป็นแกนนำในการทำงาน โดยมีปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นประธานคณะกรรมการกำกับนโยบายและดูแลการดำเนินงานในภาพรวม และจะมีคณะทำงานเฉพาะกิจสำหรับแต่ละองค์กรประกอบของงานเพื่อสร้างความเห็นชอบร่วมกัน นอกจากนี้ในการกำหนดโครงการได้จัดให้มีการประชุมปรึกษาหารือกับองค์กรภาคประชาสังคมและภาคเอกชน ซึ่งมีหลายส่วนได้แสดงความสนใจที่จะร่วมทำงานภายใต้ความร่วมมือในการพัฒนา ประเทศด้านสิ่งแวดล้อม (CDP-E) จะเห็นได้จากบทบาทขององค์กรเหล่านี้ในการจัดทำเอกสารการติดตามสถานการณ์สิ่งแวดล้อมไทย นอกจากนี้ยังรวมถึงองค์กรความร่วมมือระหว่างประเทศ เช่น ธนาคารเพื่อความร่วมมือระหว่างประเทศแห่งญี่ปุ่น (Japan Bank for International Cooperation: JBIC) United States Agency for International Development (USAID) United States-Asia Environment Partnership(USAEP) และโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (United Nations Development Program: UNDP) สำหรับความร่วมมือกับภาคเอกชนของไทยได้มีการประสานงานผ่านสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ในส่วนของกรมทรัพยากรนั้นจะกระทำเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่อง โดยได้มีการจัดสรรเงินทุนสำหรับโครงการในปีแรกของบางองค์กรประกอบไว้แล้ว ในการนี้รัฐบาลไทยและธนาคารโลกจะทำการแลกเปลี่ยนหนังสือความร่วมมือในการพัฒนาประเทศด้านสิ่งแวดล้อม(CDP-E) ซึ่งจะระบุถึงความร่วมมือที่ทั้ง 2 ฝ่ายมีส่วนร่วมกัน เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จของการปฏิบัติการตามแผนงาน

องค์ประกอบและ กิจกรรม GDP-E	วัตถุประสงค์	ปัจจัยนำเข้า *แสดงว่ามีเงินทุนประเดิม	ผลผลิต	ผลลัพธ์
ก. องค์ประกอบที่ 1: ปรับปรุงคุณภาพอากาศในกรุงเทพฯ				
กลยุทธ์การลดมลพิษจากดีเซล ในกรุงเทพฯ	ลดการปล่อยมลพิษจากเครื่องยนต์ ประจำ ทางของรัฐและเอกชน เพื่อ ปรับปรุงคุณภาพอากาศในกรุงเทพฯ	2.5 ล้านเหรียญสหรัฐ* ภาครัฐ - คพ., ขส., กทม. อื่น ๆ - US-AEP ภาคเอกชน ธนาคารโลก (CAI-Asia ESMAP)	<ul style="list-style-type: none"> - ฐานข้อมูลการปล่อยมลพิษจากเครื่องยนต์ ดีเซล - ทางเลือกด้านนโยบายและเทคโนโลยีใน การลดฝุ่นละออง ขนาดเล็กจากการปล่อย มลพิษของเครื่องยนต์ดีเซล - แผนปฏิบัติการและการเผยแพร่ข้อมูล 	ลดระดับมลพิษจากฝุ่นละออง ขนาดเล็กในกรุงเทพฯ
ข. องค์ประกอบที่ 2: ปรับปรุงคุณภาพน้ำในลุ่มน้ำสำคัญ				
การจัดการลุ่มน้ำบึงแบบมีส่วนร่วม	<ul style="list-style-type: none"> - ปรับปรุงคุณภาพสิ่งแวดล้อมของ ลุ่มน้ำบึง โดยการจัดการแบบมี ส่วนร่วม - ยกระดับคุณภาพสิ่งแวดล้อมใน ลุ่มน้ำอื่น 	2.1 ล้านเหรียญสหรัฐ* ภาครัฐ - ทส. อื่น ๆ - ธนาคารโลก (ASEM)	<ul style="list-style-type: none"> - แบบจำลองการจัดการลุ่มน้ำขนาดเล็ก แบบมีส่วนร่วม - เสริมสร้างขีดความสามารถให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง - สร้างความแข็งแกร่งของกฎระเบียบ และแรงจูงใจ เพื่อรับพฤติกรรมของผู้ใช้ในลุ่มน้ำ - ทางเลือกด้านนโยบายและการจัดการเพื่อ ปรับปรุง ระบบบำบัดเสียเทศบาลเป้าหมาย - กลยุทธ์และแผนปฏิบัติการของการเสีย จากการเลี้ยงปศุสัตว์ 	ปรับปรุงคุณภาพน้ำในพื้นที่ เป้าหมาย
การจัดการน้ำเสีย	<ul style="list-style-type: none"> - ยกระดับคุณภาพน้ำโดย (1) ปรับปรุง ระบบบำบัดน้ำเสียเทศบาล (2) ปรับปรุงการบำบัดของเสียฟาร์ม จากปศุสัตว์ 	4 ล้านเหรียญสหรัฐ ภาครัฐ - กรมปศุสัตว์ คพ. อื่น ๆ - ธนาคารโลก (GEF PPIAF BNWWP)		
ค. องค์ประกอบที่ 3: ปรับปรุงการจัดการขยะมูลฝอยและของเสีย				
การจัดการขยะมูลฝอยและของเสีย	<ul style="list-style-type: none"> - เพิ่มการใช้ซ้ำ การนำขยะมาแปร รูปใช้ใหม่ การกำจัดขยะแบบ ปลอดภัย 	1 ล้านเหรียญสหรัฐ ภาครัฐ - คพ. กองทุนสิ่งแวดล้อม องค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น อื่น ๆ - ภาคเอกชน USAID USAEP JBIC ธนาคารโลก		เพิ่มปริมาณและร้อยละของการนำ ขยะมูลฝอยและของเสียมาแปรรูปใช้ ใหม่
ง. องค์ประกอบที่ 4: พัฒนาระบบด้านสิ่งแวดล้อมสากล				
การเลิกใช้สารทำลายชั้นโอโซนและ การจัดการการใช้สารเคมี	<ul style="list-style-type: none"> - ช่วยให้ประเทศไทยบรรลุพันธกิจ ตามอนุสัญญาาระหว่างประเทศใน การเลิกใช้ สารทำลายชั้นโอโซน และลดการปล่อยคาร์บอนไดออกไซด์ 	50 ล้านเหรียญสหรัฐ* ภาครัฐ - กรอ., พพ. อื่น ๆ - ภาคเอกชน ธนาคารโลก (GEF OTF)	<ul style="list-style-type: none"> - กลยุทธ์ระดับชาติและแผนปฏิบัติการ สำหรับการเลิกใช้ สารทำลายชั้นโอโซน - การทดแทนเครื่องปรับอากาศขนาดใหญ่ที่ ใช้สาร CFC ด้วยเครื่องแบบประหยัด พลังงานที่ไม่ใช้สาร CFC 	<ul style="list-style-type: none"> - ลดการใช้สารทำลายโอโซนให้ได้ ตามข้อตกลงกับคณะกรรมการการ บริหารกองทุนพหุภาคี (MLF) - ลดการปล่อยคาร์บอนไดออกไซด์ อย่างน้อย 18,800 ตันคาร์บอนปี
จ. องค์ประกอบที่ 5: สร้างความเข้มแข็งของกฎระเบียบองค์กรและเครื่องมือ				
พัฒนากฎระเบียบและ องค์กรด้าน สิ่งแวดล้อม	<ul style="list-style-type: none"> - จัดทำนโยบาย เครื่องมือ ทั้งทาง ด้านกฎระเบียบ ระบบบุคลากร เทคนิค และการเงินเพื่อปรับปรุง ประสิทธิภาพของระบบกฎหมาย และองค์กรด้านสิ่งแวดล้อม 	1.5 ล้านเหรียญสหรัฐ ภาครัฐ - ทส. สศช. กระทรวงการคลัง สปป. ทล. สผ. คพ. อื่น ๆ - JBIC USAEP ธนาคารโลก	<ul style="list-style-type: none"> - ใช้กลไกด้านเศรษฐศาสตร์และการเผยแพร่ ข้อมูลสู่สาธารณะ - สร้างความแข็งแกร่งให้กับกองทุนสิ่งแวดล้อม และปรับปรุงระบบงบประมาณและการใช้ จ่ายด้านสิ่งแวดล้อม - ทำให้การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA) มีส่วนร่วมของสาธารณะอย่างเป็นระบบ - เพิ่มบทบาทของระบบตุลาการในการ สนับสนุน การพัฒนาที่ยั่งยืน 	<ul style="list-style-type: none"> - ตัวชี้วัดการปรับปรุงกระบวนการ ประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA) การลดส่วนการปล่อยของเสียเมื่อ เทียบกับผลผลิต อุตสาหกรรมการ ลดระดับ มลพิษในพื้นที่วิกฤต

ก. บทนำ

1. ประเทศไทยมีความก้าวหน้ามากขึ้นหลังจากประสบปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจและการเงิน ในช่วงปี พ.ศ. 2540-2541 เสถียรภาพทางเศรษฐกิจของประเทศได้กลับคืนมาอีกครั้งหนึ่ง รัฐบาลไทยได้ปรับระบบการทำงานให้มีเสถียรภาพและสามารถเข้าถึงตลาดเงินทุนต่างประเทศได้อีก อัตราเงินเฟ้ออยู่ในระดับต่ำ อัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) ตามมูลค่าที่แท้จริงของปีที่แล้วอยู่ที่ร้อยละ 6.7⁶ ซึ่งนับเป็นอัตราสูงสุดตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540 ในระยะก่อนปี พ.ศ. 2540 ประเทศไทยได้รับประโยชน์อย่างยิ่งจากอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจที่สูงตลอด 3 ทศวรรษ ซึ่งก่อให้เกิดรายได้เพิ่มขึ้นแก่คนไทยนับล้านคน แต่กระนั้นก็นำมาซึ่ง ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมอย่างรุนแรง วิกฤตในปี พ.ศ. 2540 ได้เปิดเผยให้เห็นจุดอ่อนของพื้นฐานทางเศรษฐกิจสังคม สิ่งแวดล้อมและการบริหารของไทย รัฐธรรมนูญใหม่ของประเทศ ไทย ซึ่งประกาศใช้ในปี พ.ศ. 2540 เป็นจุดเปลี่ยนของประวัติศาสตร์ไทย เนื่องจากได้กำหนดวิสัยทัศน์ที่สูงยิ่งสำหรับอนาคตของประเทศ ผลักดันให้เกิดความเปลี่ยนแปลงระดับรากฐาน ทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจและสังคม อีกทั้งยังเป็นครั้งแรกที่มีการรับรองสิทธิของชุมชนในการดูแลและจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

2. เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ที่กำหนดโดยรัฐธรรมนูญ และสร้างสมดุลระหว่างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและการลดความยากจน รัฐบาลได้กำหนดวาระแห่งชาติ 4 ประการคือ การพัฒนาทุนทางสังคม การพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจ การแก้ปัญหาความยากจนและการกระจายรายได้ และการพัฒนาที่ยั่งยืน เพื่อตอบสนองต่อวาระแห่งชาติดังกล่าวรัฐบาลไทยและธนาคารโลกได้ริเริ่มแผนงานความร่วมมือในการพัฒนาประเทศ (Country Development Partnerships: CDPs⁷) ซึ่งเน้นความร่วมมือด้านวิชาการเป็นหลักของการทำงานแบบบูรณาการช่วงระยะปานกลางในการปฏิรูปเรื่องสำคัญๆ ความร่วมมือในการพัฒนาประเทศ (CDPs) ทำงานโดยมีรัฐบาลเป็นแกนนำ ธนาคารโลกและภาคีอื่นๆ ทำหน้าที่สนับสนุนการปฏิรูปในภาพรวม ซึ่งรวมทั้งงานวิเคราะห์ งานสร้างขีดความสามารถและให้ความช่วยเหลือด้านวิชาการ โครงสร้างของความร่วมมือในการพัฒนาประเทศ (CDPs) อธิบายอยู่ในกรอบที่ 1

กรอบที่ 1 ความร่วมมือในการพัฒนาประเทศ (CDPs)

ความร่วมมือในการพัฒนาประเทศ (CDP) คืออะไร

ความร่วมมือในการพัฒนาประเทศ (CDP) เริ่มต้นในปี พ.ศ. 2543 โดยเน้นการให้ความช่วยเหลือด้านวิชาการ ความร่วมมือในการพัฒนาประเทศ (CDP) มีระยะเวลา 3 ปี เป็นกรอบการทำงานแบบบูรณาการในเรื่องสำคัญ ตามวาระการพัฒนาของประเทศ ความร่วมมือในการพัฒนาประเทศแต่ละแผนงานจะมีรัฐบาลเป็นแกนนำ โดยได้รับการสนับสนุนจากภาคีการพัฒนาอื่นๆ ได้แก่ ธนาคารโลก และองค์กรความร่วมมือระหว่างประเทศอื่นๆ ความร่วมมือ ในการพัฒนาประเทศ (CDP) ยังทำหน้าที่เป็นกลไกเชื่อมโยงการทำงานกับภาคประชาสังคม ภาคเอกชน และภาคีอื่นๆ ในการกำหนดนโยบาย การนำแผนงานไปปฏิบัติ และการติดตามผลการทำงานของธนาคารโลก ภายใต้ความร่วมมือในการพัฒนาประเทศ (CDP) แต่ละแผนงานจะขึ้นอยู่กับว่าแผนงานนั้น ต้องการความช่วยเหลือ แบบไหน ซึ่งอาจจะเป็นกิจกรรมการวิเคราะห์และการให้คำปรึกษา การให้ความช่วยเหลือ ทางวิชาการ การประสานงานกับองค์กรความร่วมมือระหว่างประเทศ และ/หรือการเป็นภาคีการพัฒนา ซึ่งในกรณีที่เหมาะสม ก็อาจจะมีโครงการลงทุนเป้าหมายเพื่อสนับสนุนการแปลงสู่การปฏิบัติ

ความร่วมมือในการพัฒนาประเทศทำงานอย่างไร?

ขั้นที่ 1

- รัฐบาลคัดเลือกประเด็นสำคัญเพื่อมาทำงานภายใต้ความร่วมมือในการพัฒนาประเทศ (CDP)
- จัดทำแผนปฏิบัติการแบบมุ่งเน้นผลลัพธ์ซึ่งมีกำหนดเวลาการทำงานที่ชัดเจน มีเกณฑ์วัดผลงานแต่ละช่วง และตรวจสอบได้ ทั้งนี้โดยจะต้องมีพื้นฐานจากการวิเคราะห์ตามตารางพัฒนา (Development Matrix) ซึ่งอธิบายวัตถุประสงค์ เกณฑ์วัดเทียบผลผลิต และปัจจัยนำเข้าสำหรับงานเสริมสร้างขีดความสามารถ
- มีการตกลงกันระหว่างภาคีการพัฒนาเรื่องการแบ่งงานและการให้การสนับสนุน ตามตารางภาคีการพัฒนา (Partnership Matrix) ซึ่งแสดงถึงรายละเอียดของปัจจัยนำเข้าของ ภาคีแต่ละฝ่าย และระบุทรัพยากรที่อาจได้รับ รวมทั้งแหล่งเงินอุดหนุน
- มีระบบจัดการกิจกรรมการวิเคราะห์และให้คำปรึกษา (Analytical and Advisory Activities: AAA) การให้ความช่วยเหลือทางวิชาการ และการเสริมสร้างขีดความสามารถ

ขั้นที่ 2

- ติดตามความก้าวหน้าโดยจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการร่วมกับผู้ที่เกี่ยวข้องทุกปีหรือทุก 2 ปี
- มีแผนปฏิบัติการเฉพาะกิจที่จะปรับแผนโดยใช้ข้อมูลจากการประชุมติดตามความก้าวหน้าการทำงาน
- สรุปรายงานผลการดำเนินงานและแจกจ่ายให้กับฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

ขั้นที่ 3

- แผนงาน CDP จะถูกบูรณาการเป็นส่วนหนึ่งของการตรวจสอบความก้าวหน้าของวาระแห่งชาติ

ที่มา: (Thailand Country Assistance Strategy, December 2002 (Report 25077-TH))
กลยุทธ์ความร่วมมือในการพัฒนาประเทศไทย, ธันวาคม 2545

⁶ สศช.
⁷ ปัจจุบันมีความร่วมมือในการพัฒนาประเทศ (CDPs) 4 ด้าน คือ (1) การปฏิรูประบบราชการ (2) การคุ้มครองทางสังคม (3) การวิเคราะห์และติดตามความยากจน (4) ขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคการเงินและบริษัทธุรกิจ นอกจากนี้ยังมีโครงการอื่นในเบื้องต้นเรื่องความร่วมมือในการพัฒนาประเทศ (CDP) ด้านการศึกษา อีกด้วย

ความร่วมมือ ในการพัฒนาประเทศด้าน สิ่งแวดล้อม

3. การจัดตั้งกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ทส.) และการที่เรื่องสิ่งแวดล้อม มีความสำคัญระดับวาระแห่งชาติ รวมทั้งความสำเร็จที่ผ่านมาในการจัดการคุณภาพอากาศ การขยายตัวของขบวนการด้านสิ่งแวดล้อมในภาคประชาสังคมและชุมชน ทั้งหมดนี้เป็นโอกาสอันดีในการจัดทำความร่วมมือในการพัฒนาประเทศด้านสิ่งแวดล้อม (CDP-E)

4. เอกสารฉบับนี้จะนำเสนอแผนงานความร่วมมือในการพัฒนาประเทศ (CDP-E) โดยสนับสนุนรัฐบาลและผู้เกี่ยวข้องในการจัดทำและปฏิบัติงาน เพื่อแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อปรับปรุงคุณภาพสิ่งแวดล้อม สนับสนุนงานปฏิรูปด้วยการเสริมสร้างขีดความสามารถ การให้ความช่วยเหลือทางวิชาการ การให้คำปรึกษาวิเคราะห์ และการลงทุนที่จำเป็นภายใต้การทำงานแบบบูรณาการ สำหรับการขยายแผนงานความร่วมมือในการพัฒนาประเทศ (CDP-E) ให้ครอบคลุมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจะมีการพิจารณาในภายหลัง เมื่องานวินิจฉัยเพิ่มเติมเสร็จสมบูรณ์แล้ว

5. เอกสารฉบับนี้มีข้อความพร้อมตารางประกอบ เริ่มต้นด้วย บทนำ อธิบายความร่วมมือในการพัฒนาประเทศ (CDP-E) ตามด้วยวิวัฒนาการของนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมและการประเมินสถานการณ์ด้านสิ่งแวดล้อมและความท้าทายที่สำคัญ ซึ่งจำเป็นต้องแก้ไขเพื่อยกระดับคุณภาพสิ่งแวดล้อม ส่วนถัดไปจะอธิบายกรอบการทำงาน กลยุทธ์ และองค์ประกอบของความร่วมมือในการพัฒนาประเทศด้านสิ่งแวดล้อม (CDP-E) พร้อมกับแสดงตารางการพัฒนา และตารางภาคีการพัฒนา รวมทั้ง การวัดผลและการจัดการ ซึ่งจะอธิบายการวัดผลลัพธ์ด้วยตารางสรุปผล ในส่วนถัดมาจะเป็นเรื่องกฎระเบียบองค์กร การจัดการภาคีการพัฒนา ตามด้วยการจัดสรรทรัพยากร ทั้งหมดนี้จะอธิบายภาพโดยรวมของการปฏิบัติตามแผนงานและสุดท้ายจะเป็นการวิเคราะห์ ผลกระทบต่อการพัฒนาและความเสี่ยง

ข. บริบททางประวัติศาสตร์: ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

6. แม้ว่าปัญหาสิ่งแวดล้อมได้รุมเร้าประเทศไทยมาเป็นเวลานานแล้วแต่ไม่ได้รับความสนใจเท่าที่ควร วิกฤตเศรษฐกิจได้ช่วยทำให้ปัญหาสิ่งแวดล้อมกระจ่างชัดและได้รับความสนใจมากขึ้น โดยเริ่มจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ตามด้วยนโยบายและแผนการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2540-2545 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 และแผนการปฏิรูประบบราชการ ซึ่งทำให้มีการจัดตั้งกระทรวงใหม่ สำหรับความพยายามก่อนหน้านี้คือ การประกาศใช้ พ.ร.บ.ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2535 พร้อมทั้งการจัดตั้งหน่วยงานสนับสนุนการเลิกใช้น้ำมันที่มีสารตะกั่ว การเพิ่มประสิทธิภาพ การใช้พลังงาน การลงทุนเพื่อลดมลพิษในน้ำ การควบคุมการตัดไม้ทำลายป่าและการเพิ่มจำนวนพื้นที่คุ้มครอง

7. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 มีบทบัญญัติส่งเสริมการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการจัดการและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมชัดเจนยิ่งกว่ารัฐธรรมนูญฉบับอื่นๆที่แล้มา ภาคประชาชนและชุมชนท้องถิ่นมีสิทธิในการอนุรักษ์ และใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ของตนเองอย่างยั่งยืน อาทิ การจัดการป่าชุมชน อย่างไรก็ตามขั้นตอนในรายละเอียดและข้อจำกัดเกี่ยวกับสิทธิเหล่านี้เป็นเรื่องที่ต้องมีกฎระเบียบกำกับเฉพาะสำหรับทรัพยากรแต่ละอย่าง เช่น ทรัพยากรน้ำ ทรัพยากรดิน ทรัพยากรป่าไม้ และสัตว์ป่า

8. นโยบายและแผนการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติพ.ศ.2540-2545 ซึ่งจัดทำโดยสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้กำหนดวิสัยทัศน์ระยะยาวสำหรับการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม นับเป็นแผนการสำหรับการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน โดยมีนโยบายสำคัญ 6 ประการ คือ (1) ทรัพยากรธรรมชาติ (2) การป้องกันและกำจัดมลพิษ (3) แหล่งธรรมชาติและแหล่งศิลปกรรม (4) ความเกี่ยวข้องของชุมชน (5) การศึกษาและประชาสัมพันธ์ด้านสิ่งแวดล้อม (6) เทคโนโลยีด้านสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้เพื่อตอบสนองต่อแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติยังส่งเสริมการมีส่วนร่วมขององค์กรท้องถิ่นในการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม ขยายบทบาทของชุมชน ปรับปรุงและติดตามการบังคับใช้กฎหมายให้ได้ผลดียิ่งขึ้น

9. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ฉบับที่ 9 กำหนดกลุ่มยุทธศาสตร์ 3 กลุ่ม คือ (ก) การเสริมสร้างรากฐานของสังคมและสิ่งแวดล้อมให้เข้มแข็ง (ข) การปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจ ให้มีความสมดุลและยั่งยืน (ค) การสร้างระบบบริหารจัดการที่ดีในสังคมไทย ยุทธศาสตร์การ

ข. บริบททางประวัติศาสตร์: ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

บริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมภายใต้กลุ่มยุทธศาสตร์แรก โดยมีเป้าหมาย ดังนี้ (1) การใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืนควบคู่กับการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ (2) ระดมความร่วมมือของทุกภาคส่วนในการลดผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมด้วยการมีส่วนร่วมระดับท้องถิ่น

10. แผนงานปฏิรูประบบราชการ ซึ่งมีความสำคัญยิ่ง หลังจากวิกฤตการเงินในปี พ.ศ.2540 ได้บ่งชี้ถึงความจำเป็นที่รัฐบาล จะต้องเป็นผู้นำที่มีประสิทธิผลและจัดการอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อให้เศรษฐกิจฟื้นตัวอย่างยั่งยืน การปรับระบบข้าราชการ พลเรือนให้ทันสมัย มีความจำเป็นเร่งด่วนและมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ดังนั้น ในเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2543 คณะกรรมการข้าราชการพลเรือนจึงประกาศแผนปรับปรุงกลุ่มกระทรวงเศรษฐกิจ เพื่อสร้างความเข้มแข็งของการพัฒนาเศรษฐกิจและขีดความสามารถในการแข่งขันระหว่างประเทศ ต่อมาในเดือนตุลาคม พ.ศ. 2545 ก็มีการจัดตั้งกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยรับผิดชอบดูแลทั้งด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ดูกรอบที่ 2)

กรอบที่ 2: ภารกิจของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	
กลุ่มภารกิจ	กรมและ/หรือหน่วยงาน
นโยบายและการจัดการ	<ul style="list-style-type: none"> สำนักงานปลัดกระทรวง สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
สิ่งแวดล้อม	<ul style="list-style-type: none"> กรมควบคุมมลพิษ กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม
ทรัพยากรธรรมชาติ	<ul style="list-style-type: none"> กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กรมป่าไม้ กรมทรัพยากรธรณี กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
ทรัพยากรน้ำ	<ul style="list-style-type: none"> กรมทรัพยากรน้ำ กรมทรัพยากรน้ำบาดาล

11. โดยสรุป การประกาศนโยบายและการดำเนินงานของรัฐบาลไทยในช่วงที่ผ่านมา แสดงให้เห็นถึงว่ารัฐบาลได้ให้ความสำคัญกับการแก้ปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศเป็นอย่างมาก จากเดิมที่เคยถูกละเลยในช่วงเศรษฐกิจเฟื่องฟู เมื่อประเทศไทยได้หวนกลับมาสู่ยุคของการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างรุ่งเรืองอีกครั้งหนึ่ง ความท้าทายก็คือการปรับปรุงคุณภาพและความยั่งยืนเพื่อทำให้การขยายตัวทางเศรษฐกิจเป็นไปอย่างต่อเนื่อง

ค. สถานการณ์สิ่งแวดล้อม - แนวโน้ม การแก้ปัญหา และความท้าทาย

12. การขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศไทยในช่วงที่ผ่านมา เกิดขึ้นพร้อมกับต้นทุนด้านสิ่งแวดล้อม การขยายตัวอย่างรวดเร็วของภาคอุตสาหกรรมและการเพิ่มของประชากร โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเขตเมือง ทำให้ระดับมลพิษเพิ่มสูงขึ้น (ทั้งขยะมูลฝอย ของเสียอันตราย มลพิษทางอากาศ เสียงและน้ำ) จากประสบการณ์ ต้นทุนมลพิษทางอากาศและน้ำอยู่ระหว่างร้อยละ 1.6-2.6 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) การบุกรุกทำลายป่าเพื่อครอบครองที่ดินการเกษตรแบบไร้เงื่อนไข และการใช้น้ำอย่างมหาศาล นำไปสู่ความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติอย่างรวดเร็ว

แนวโน้มและการแก้ปัญหา

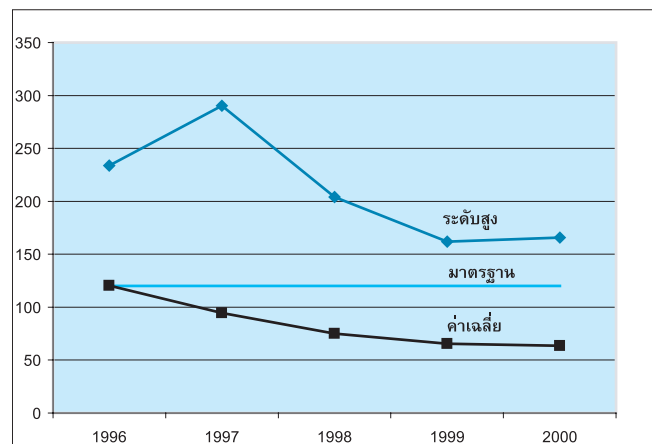
13. เอกสารการติดตามสถานการณ์สิ่งแวดล้อม ซึ่งเริ่มพิมพ์เผยแพร่ในปี พ.ศ. 2543 และปัจจุบันอยู่ในช่วงปีที่ 4 เป็นเครื่องมือสำคัญในการวินิจฉัยแนวโน้มด้านสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย โดยเฉพาะในเรื่องมลพิษ (brown agenda) เอกสารการติดตามสถานการณ์สิ่งแวดล้อมไทยฉบับแรกในปี พ.ศ. 2543 สรุปแนวโน้มโดยทั่วไปด้านสิ่งแวดล้อม เอกสารการติดตามสถานการณ์สิ่งแวดล้อมไทย พ.ศ. 2544 เน้นเรื่องการจัดการคุณภาพ เอกสารฉบับที่ 3 ของ พ.ศ. 2545 เน้นเรื่องแหล่งที่มา สาเหตุและผลกระทบของมลพิษทางอากาศ สำหรับเอกสารฉบับที่ 4 พ.ศ. 2546 เน้นเรื่องการจัดการขยะมูลฝอยในประเทศไทย เอกสารการติดตามสถานการณ์สิ่งแวดล้อมไทยฉบับต่อไปจะให้ความสำคัญต่อสาเหตุและผลกระทบของการเสื่อมโทรมของป่าไม้ ชายฝั่งทะเล และความหลากหลายทางชีวภาพ ซึ่งเป็นเรื่องทรัพยากรธรรมชาติ (green agenda) สำหรับสถานะแนวโน้ม และการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมของไทยในปัจจุบันสรุปได้ดังนี้

คุณภาพอากาศ

14. ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมาประเทศไทยมีความก้าวหน้าอย่างมากในการแก้ปัญหาหมอกควันทางอากาศ อย่างไรก็ตาม แม้ว่าอากาศโดยรวมจะมีคุณภาพดีขึ้น แต่ก็ยังมีปัญหาคุณภาพอากาศบริเวณถนนสายหลักและชุมชนเมืองใหญ่ เช่น กรุงเทพฯ ในทศวรรษ 2530 ระดับของสารตะกั่วและคาร์บอนมอนนอกไซด์ในกรุงเทพฯ และชุมชนเมือง อื่นหลายเมืองมีปริมาณลดลงอย่างมาก และในช่วง 5 ปีที่ผ่านมาฝุ่นละอองขนาดเล็กมีปริมาณลดลง ผลก็คือทัศนวิสัยในกรุงเทพฯ มีสภาพดีขึ้น อีกทั้งต้นทุนด้านสุขภาพที่เกี่ยวข้องกับมลพิษทางอากาศก็มีจำนวนลดลง

15. คุณภาพอากาศดีขึ้นเพราะการทำงานของภาครัฐและภาคเอกชน ซึ่งได้ช่วยลดการปล่อยมลพิษจากสาขาต่างๆ ทั้งจากสาขาขนส่ง (ยานยนต์และน้ำมันที่มีมลพิษจำนวนลดลง) สาขาพลังงาน (เปลี่ยนไปใช้ก๊าซธรรมชาติและถ่านหินที่มีซัลเฟอร์ต่ำ ใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ และมีการควบคุมความต้องการใช้พลังงาน) สาขาอุตสาหกรรม (อุตสาหกรรมขนาดใหญ่ผลิตโดยใช้เทคโนโลยีสะอาด) ควบคู่กับการเปลี่ยนแปลงอื่นๆ เช่น การควบคุมเตาเผาศพ และการเผาในพื้นที่เปิดโล่ง ความคิดริเริ่มที่นายกรัฐมนตรีประการหนึ่งคือ การเลิกใช้น้ำมันสารตะกั่วภายในปี พ.ศ. 2537 การปรับปรุงคุณภาพของน้ำมันและข้อกำหนดของเครื่องยนต์ การลดมลพิษจากโรงไฟฟ้า การส่งเสริมให้ภาคอุตสาหกรรมใช้เทคโนโลยีสะอาด การควบคุมมาตรฐานการก่อสร้าง การปรับปรุงการขนส่งสาธารณะ และการเลิกใช้สารทำลายชั้นโอโซน

แผนภูมิที่ 1 ฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM10) ในกรุงเทพฯ พ.ศ.2539-2543 ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)

ที่มา: กรมควบคุมมลพิษ พ.ศ. 2545 ข้อมูลเก็บจาก 8 พื้นที่

ค. สถานการณ์สิ่งแวดล้อม - แอวนิรม การแก้ปัญหา และความท้าทาย

16. ข้อมูลการติดตามสถานการณ์สิ่งแวดล้อมแสดงว่าคุณภาพอากาศส่วนใหญ่อยู่ในมาตรฐาน แต่ในหลายพื้นที่ เช่น บริเวณถนนสายหลัก ยังมีปริมาณโอโซนและฝุ่นละอองขนาดเล็กสูงเกินกว่ามาตรฐาน แหล่งที่มาของฝุ่นละอองขนาดเล็ก คือ รถโดยสารประจำทางและรถบรรทุกที่ใช้ น้ำมันดีเซล รวมทั้งรถจักรยานยนต์แบบ 2 จังหวะ การเผาขยะในบริเวณบ้าน ขยะจากการเกษตรและไฟฟ้า ประเมินการได้ว่า ต้นทุนความเสียหายเนื่องจากฝุ่นละอองขนาดเล็กกว่า 10 ไมครอนในเมือง 6 เมืองของไทย ซึ่งคิดจากการเสียชีวิตก่อนวัยอันควรและโรคหลอดลมอักเสบอยู่ในระดับสูงถึง 644 ล้านเหรียญสหรัฐต่อปี

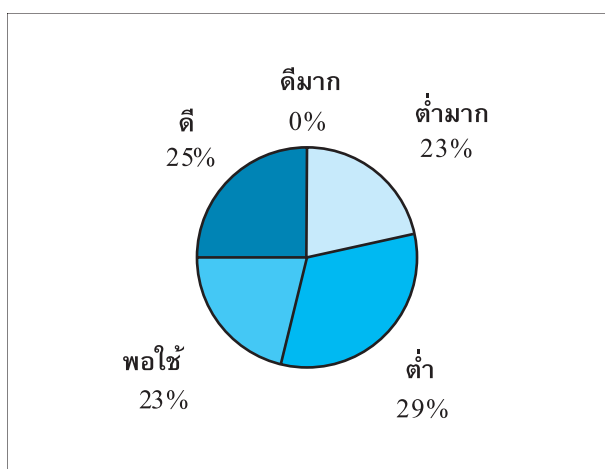
คุณภาพน้ำ

17. แม่น้ำสายสำคัญของประเทศมีคุณภาพน้ำต่ำลง เมื่อเปรียบเทียบกับสภาพตามธรรมชาติ⁸ มลพิษทางน้ำมีความรุนแรงมากที่สุดที่กรุงเทพฯ ภาคกลางและภาคตะวันออก ที่ซึ่ง แม่น้ำสายหลักมีมลพิษในระดับสูงจนน้ำส่วนใหญ่มีคุณภาพเหมาะสม สำหรับการคมนาคมเท่านั้น ในภาคอื่น มลพิษทางน้ำมีอยู่อย่างกระจัดกระจาย และเกิดเฉพาะในบริเวณที่เป็นแหล่ง กำเนิดมลพิษหรือเกิดเฉพาะบางเวลา เช่น ฤดูแล้งเมื่อขีดความสามารถในการรองรับมลพิษของแม่น้ำอยู่ในระดับต่ำ ในหลายพื้นที่คุณภาพของน้ำผิวดินที่เสื่อมโทรม ทำให้เกิดปัญหาต่อการประมงเพื่อยังชีพและการประมงเชิงพาณิชย์ และเป็นอุปสรรคต่อการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ นอกจากนี้ คุณภาพของน้ำทะเลชายฝั่งและน้ำบาดาลก็ยังได้รับผลกระทบจากการเพิ่มขึ้นของมลพิษและแรงกดดันจากภายนอก รวมทั้ง น้ำไหลบ่าจากการเกษตร สารตกค้างจากยากำจัดศัตรูพืช การเพาะเลี้ยงชายฝั่งของเสียจากอุตสาหกรรมและบ้านเรือน ตลอดจนการลุดล้นของน้ำเค็มเนื่องจากการใช้น้ำบาดาลมากเกินไป สาเหตุเหล่านี้ล้วนเป็นที่มาของมลพิษในน้ำบาดาลของไทย คุณภาพน้ำทะเลชายฝั่งและน้ำทะเลในอ่าวไทยก็ตกอยู่ในความเสี่ยงทั้งจากมลพิษทางพื้นดินและมลพิษจากการเดินเรือ

18. น้ำเสียส่วนใหญ่ของไทยไม่ได้รับการบำบัด ปัจจุบันประเทศไทยมีขีดความสามารถในการบำบัดน้ำเสียจากบ้านเรือนในเขตเทศบาลเพียงร้อยละ 30⁹ แต่ปริมาณน้ำเสียที่ได้รับการบำบัดอย่างแท้จริงมีจำนวนน้อยกว่านั้น กล่าวคือ ประมาณ 1 ใน 3 ของระบบบำบัดน้ำเสียมีได้มี การปฏิบัติงานและอีก 1 ใน 3 ปฏิบัติงานในระดับที่ไม่ดีนัก¹⁰ ด้วยเหตุผลหลายประการที่ทำให้สภาพเหล่านี้เกิดขึ้นทั้งที่ภาครัฐลงทุนมากกว่า 1,700 ล้านเหรียญสหรัฐ เพื่อก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสียในช่วงทศวรรษที่แล้ว นอกจากนี้ในภาคอุตสาหกรรมก็มีโรงงานอุตสาหกรรมเพียงส่วนน้อยที่ดำเนินการบำบัดน้ำเสีย โรงงานอุตสาหกรรมส่วนใหญ่ก่อให้เกิดมลพิษทั้งที่เป็นสารอินทรีย์และสารพิษในแหล่งน้ำและชายฝั่งของประเทศ

19. รัฐบาลไทยได้กำหนดนโยบาย แผนและมาตรฐานคุณภาพน้ำ โดยมุ่งที่จะลดมลพิษทางน้ำ แผนชาติระยะ 5 ปี ได้เน้นภารกิจของ รัฐบาลในการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งรวมการฟื้นฟูคุณภาพน้ำ เป็นเป้าหมายสำคัญ อย่างไรก็ตาม ระบบกฎหมายของไทยในการ จัดการทรัพยากรน้ำ และการควบคุมมลพิษยังคงเป็นแบบรวมศูนย์ นอกจากนี้ แม้ว่าจะมีการสร้างระบบบำบัดน้ำเสียจำนวนมากเพื่อแก้ ปัญหามลพิษทางน้ำ แต่การขาดงบประมาณโดยเฉพาะอย่างยิ่งใน ระดับท้องถิ่นก็เป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติการและการบำรุงรักษา ระบบบำบัดน้ำเสียเหล่านั้น

แผนภูมิที่ 2: คุณภาพของน้ำ

ที่มา: กรมควบคุมมลพิษ พ.ศ. 2542

⁸ ข้อมูลของกรมควบคุมมลพิษแสดงว่าไม่มีแม่น้ำสายหลักที่มีคุณภาพน้ำอยู่ในระดับดีตามธรรมชาติ

⁹ จากข้อมูลปี พ.ศ. 2543-2544 ของกรมควบคุมมลพิษ เกี่ยวกับระบบบำบัดน้ำเสียและการประมาณการของธนาคารโลกเกี่ยวกับจำนวนประชากรในเทศบาลที่ได้รับการบริการ

¹⁰ จากข้อมูลปี พ.ศ. 2543-2544 ของกรมควบคุมมลพิษ และการประมาณการของธนาคารโลกเกี่ยวกับจำนวนประชากรในเทศบาลที่ได้รับการบริการ ข้อมูลการปฏิบัติงานได้จากการสำรวจของ REOs ในเดือนเมษายน 2544

ความร่วมมือ ในการพัฒนาประเทศด้าน สิ่งแวดล้อม

20. มลพิษทางน้ำทำให้เกิดผลเสียต่อสุขภาพของมนุษย์ ผลเสียต่อการประมง ต่อการเกษตร และทำให้เกิดต้นทุนทางสุขภาพและเศรษฐกิจ โรคภัยไข้เจ็บที่เป็นผลมาจากการปนเปื้อนของน้ำ มีตั้งแต่โรคท้องร่วงไปจนถึงความพิการแต่กำเนิด การประมาณการต้นทุนด้านสุขภาพจากรายงาน ของผู้ป่วยโรคท้องร่วง โรคบิด และโรคไขกระดูกสันหลัง ในปี 2542 มีจำนวนสูงถึง 23 ล้านเหรียญสหรัฐ นอกจากนี้การทิ้งขยะมูลฝอยและน้ำเสียโดยไม่มีการควบคุมและจัดการกำลังเป็นปัญหารุนแรงในแหล่งท่องเที่ยวสำคัญ เช่น ภูเก็ต เกาะพีพี เกาะสมุย เกาะช้าง เกาะเสม็ดและเชียงใหม่

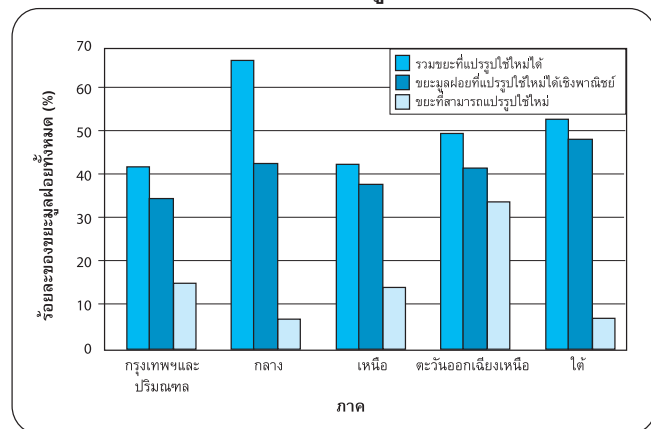
การจัดการขยะมูลฝอยและของเสีย

21. ปัจจุบันประเทศไทยมีขยะมูลฝอยและของเสียเกิดขึ้นเกือบ 22 ล้านตัน (ต่อปี) โดยมีที่มาจากบ้านเรือน อุตสาหกรรม ธุรกิจและสถานพยาบาล คาดว่าตัวเลขนี้จะสูงขึ้นในอนาคตเมื่อประเทศฟื้นตัวจากวิกฤตเศรษฐกิจ และกลับสู่ยุคของเศรษฐกิจเฟื่องฟูอีกครั้ง ภายใต้แรงหนุนจากการใช้จ่ายของผู้บริโภคและการส่งออก ได้มีการประมาณการว่าถ้าแนวโน้มยังคงเป็นเช่นปัจจุบัน และการนำขยะมูลฝอยและของเสียมาแปรรูปใช้ใหม่ (Recycle) ยังมีน้อย เป็นไปได้ว่าภายในสิ้นทศวรรษนี้ ขยะมูลฝอยจากชุมชนเมืองจะเพิ่มร้อยละ 25 และของเสียอันตรายจากภาคอุตสาหกรรมจะเพิ่มขึ้นร้อยละ 35 ดังนั้น ของเสียอันตรายและขยะมูลฝอยจะกลายเป็นปัญหารุนแรงด้านสิ่งแวดล้อมเมือง ซึ่งแม้จะมีแก้ปัญหาไปบ้างแล้ว แต่ทั้งการเก็บขยะ การบำบัดและการ กำจัดก็ยังไม่สามารถเพียงพอกับการเพิ่มของขยะมูลฝอยชุมชน ของเสียจากอุตสาหกรรม และมูลฝอยติดเชื้อจากสถานพยาบาล อีกทั้งของเสียอันตรายส่วนใหญ่ที่ได้รับการกำจัดหรือบำบัดอย่างเหมาะสม ยังเพิ่มความเสี่ยงของการปล่อยสารพิษที่เป็นอันตรายต่อประชาชนและทำให้น้ำบาดาลปนเปื้อนมากยิ่งขึ้นไปอีก

22. การเก็บขยะมูลฝอยมีการปรับปรุงอย่างมากแต่สถานที่กำจัดขยะมูลฝอยยังไม่เพียงพอ กรุงเทพมหานครสามารถเก็บขยะมูลฝอยที่เกิดจากคนกรุงเทพฯ จำนวน 8 ล้านคนได้เกือบหมด ค่าเฉลี่ยของการเก็บขยะมูลฝอยในเมืองใหญ่และชุมชนเมืองขนาดเล็กอยู่ระหว่างร้อยละ 75-86 ของจำนวนขยะที่เกิดขึ้นทั้งหมด แต่ค่าบริการที่เก็บได้คิดเป็นสัดส่วนเพียงเล็กน้อยของค่าใช้จ่ายในการจัดการขยะของเทศบาล ประเทศไทยมีสถานที่ฝังกลบขยะที่ก่อสร้างใหม่กว่า 100 แห่ง แต่ในจำนวนนี้มีเพียงร้อยละ 6 ที่ปฏิบัติการในลักษณะการฝังกลบแบบถูกหลักสุขาภิบาลตามมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อม¹¹ สถานที่กำจัดขยะมูลฝอยหลายแห่งเป็นเพียงที่เทกองขยะและบางแห่งเป็นสถานที่ฝังกลบขยะแบบวิศวกรรมซึ่งดำเนินการโดยปราศจากการควบคุมทางสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม ทำให้เกิดความเสียหายต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อมแก่ชุมชนโดยรอบรวมทั้งคนเก็บขยะ ผลก็คือประชาชนไม่มีความเชื่อมั่นต่อระบบจัดการขยะ ทำให้เกือบครึ่งหนึ่งของสถานที่ฝังกลบขยะที่มีแผนจะก่อสร้างในอำเภอเมือง ได้รับการต่อต้านจากชุมชนในพื้นที่ ในจำนวนนี้ 1 ใน 3 ต้องยกเลิกหรือเลื่อนแผนการก่อสร้างออกไป เนื่องจากมีการต่อต้านจากประชาชนที่อยู่ใกล้เคียง

23. การกำจัดของเสียอันตรายยังเป็นปัญหาสำคัญ มีของเสียอันตรายเพียงร้อยละ 24 จากของเสียอันตรายทั้งหมดที่เกิดในกรุงเทพฯและปริมณฑล ที่บำบัดโดยศูนย์กำจัดของเสียอันตรายที่ได้รับอนุญาต ทำให้มีการใช้ประโยชน์ขีดความสามารถของศูนย์ไม่เต็มที่ ของเสียอันตรายที่เหลือได้รับการจัดการ โดยวิธีที่มีค่าใช้จ่ายต่ำกว่าหรือจัดการโดยวิธีที่ไม่ถูกต้องตามระเบียบ คาดว่าของเสียร้อยละ 14 ถูกจัดการนอกโรงงาน โดยผู้ประกอบการที่ไม่มีใบอนุญาตหรือผู้ซื้อขายขยะและบริษัทที่แปรรูปขยะมาใช้ใหม่ ของเสียอันตรายส่วนที่เหลือประมาณร้อยละ 56 ถูกจัดการภายในเขตโรงงาน และ เนื่องจากจำนวนโรงงานมีมากกว่าที่จะติดตามควบคุมเป็นประจำได้ จึงไม่มีการควบคุมหรือมีการควบคุมน้อยมาก ส่งผลให้มีหลายกรณี (ทั้งที่มีการร้องเรียนและไม่มี) ที่ลักลอบทิ้งขยะมูลฝอย และของเสียอย่างผิดกฎหมายทั้งบนบก ในแหล่งน้ำและบ่อน้ำบาดาล¹²

แผนภูมิที่ 3: ร้อยละของขยะเทศบาลของไทยที่สามารถนำมาแปรรูปใช้ใหม่ได้

ที่มา: กรมควบคุมมลพิษ, Recycling Study, พ.ศ. 2544

¹¹ ธนาคารโลก, 2546, รายงานการติดตามสถานการณ์สิ่งแวดล้อมไทย พ.ศ. 2546

¹² JICA 2002, Burt, 2001 และหนังสือพิมพ์ Bangkok Post หลายฉบับ

ค. สถานการณ์สิ่งแวดล้อม - แนวโน้ม การแก้ปัญหา และความท้าทาย

24. ในแต่ละปีมีการนำขยะมูลฝอย และของเสียไปแปรรูปใช้ใหม่ (Recycle) เพียงร้อยละ 11 ต่อปี ทุกปีจะมีการทิ้งขยะมูลฝอยและของเสียที่สามารถ แปรรูปใช้ใหม่ไปมากกว่า 4.5 ล้านตันหรือคิดเป็นมูลค่า 16,000 ล้านบาท (เกือบ 400 ล้านเหรียญสหรัฐ) เป็นขยะมูลฝอยและ ของเสียจากบ้านเรือนและภาคธุรกิจ¹³ ถ้ามีการเพิ่มการนำขยะมูลฝอยและของเสียไปแปรรูปใช้ใหม่ ก็จะเป็นการช่วยลดค่าใช้จ่ายในการกำจัดขยะมูลฝอยลงได้เป็นอย่างมาก แม้ว่าประเทศไทยจะมีกลุ่มผู้ประกอบการแปรรูปใช้ใหม่ นอก ระบบที่ทำกำไรได้เป็นจำนวนถึงกว่า 25,000 คน แต่เนื่องจากไทยมีแผนการนำขยะมาแปรรูปใช้ใหม่ที่เป็นทางการน้อยมาก อีกทั้งการมีส่วนร่วมของประชาชนก็อยู่ในระดับต่ำ ทำให้อัตราการนำขยะมูลฝอยและของเสียมาแปรรูปใช้ใหม่ (Recycle) ในประเทศไทยอยู่ในระดับต่ำมาก การใช้ ประโยชน์โอกาสดังกล่าว จะต้องอาศัยมาตรการจูงใจที่มีประสิทธิผล ควบคู่กับการสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนร่วมกันแยกขยะที่บ้านและนำขยะและของเสียมาแปรรูปใช้ใหม่ ควบคู่กับการนำขยะมาแปรรูปใช้ใหม่ระดับชุมชนและภาคเอกชน รวมทั้งคุ้มครองดูแลสวัสดิการของผู้ชดเชยขยะนอกระบบที่ยังชีพอยู่ด้วยการนำขยะมาแปรรูปใช้ใหม่ ตลอดช่วงทศวรรษที่ผ่านมา ประเทศไทยมีความก้าวหน้าเป็นอย่างดีในการจัดการขยะมูลฝอยและของเสีย อาทิ การก่อสร้างสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย การปรับปรุงการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลทั่วประเทศ ตลอดจนการทำให้กรุงเทพฯ ปราศจากขยะ ความสำเร็จต่างๆ เหล่านี้ควบคู่กับความใส่ใจของหน่วยงานในภาครัฐ ประชาชนทั่วไป และภาคเอกชน ส่งผลให้ประเทศไทยต้องเดินหน้าต่อไปเพื่อแก้ปัญหาอย่างต่อเนื่อง โดยควรมุ่งเน้นไปที่การลดขยะมูลฝอยและของเสีย (Reduce) การนำขยะและของเสียมาแปรรูปใช้ใหม่ (Recycle) การปรับปรุงการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายให้ปลอดภัยควบคู่กับการปรับกฎระเบียบขององค์กร และมาตรการทางด้านการเงิน¹⁴

พันธกรณีด้านสิ่งแวดล้อมสากล

25. ประเทศไทยมีความก้าวหน้าตามเป้าหมายการเลิกใช้สารทำลายชั้นโอโซน (Ozone Depleting Substance: ODS) และคาดว่าจะสามารถบรรลุเป้าหมายของพิธีสารมอนทรีออลได้เป็นอย่างดี ในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2539-2544 ประเทศไทยเลิกใช้สารทำลายชั้นโอโซนได้ถึงร้อยละ 60 แต่ยังคงต้องทำงานอีกมากเพื่อแก้ปัญหาและควบคุมมลพิษจากสารอินทรีย์และสารเคมีอันตรายอื่นๆ เช่น ฮาลอน และเมทิลโบรไมด์

26. เมื่อไม่นานมานี้ ประเทศไทยได้ให้สัตยาบันในพิธีสารเกียวโต แต่ในฐานะที่เป็นประเทศ กำลังพัฒนาประเทศไทยจึงไม่มีพันธกรณีในการลดปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจก แต่จะมีสิทธิใช้ ประโยชน์จากพิธีสารว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ อาทิ กลไกการพัฒนาเทคโนโลยีสะอาด (The Clean Development Mechanism: CDM) และเงินอุดหนุนเพื่อลดก๊าซคาร์บอนจากกองทุนต่างๆ เช่น กองทุนสนับสนุนโครงการต้นแบบเพื่อลดก๊าซเรือนกระจก (Prototype Carbon Fund: PCF) กองทุนพัฒนาชุมชนเพื่อลดก๊าซเรือนกระจก (Community Development Carbon Fund: CDCF) และกองทุนส่งเสริมโครงการนำร่องด้านเกษตรและป่าไม้เพื่อลดก๊าซเรือนกระจก (Bio Carbon Fund) เป็นต้น

ความท้าทายสำคัญในการแก้ปัญหา คุณภาพสิ่งแวดล้อม

27. ความท้าทายสำคัญในการแก้ปัญหา สิ่งแวดล้อมซึ่งอธิบายในเอกสารการติดตามสถานการณ์สิ่งแวดล้อมไทยสรุปอยู่ในกรอบที่ 3 การทำงานระยะต่อไปของรัฐบาลต้องอาศัยพื้นฐานจากความสำเร็จที่ผ่านมา จากการปรับปรุงคุณภาพอากาศ น้ำ การจัดการขยะมูลฝอยและของเสียรวมทั้งสารเคมีและสารพิษ อีกทั้งการจัดตั้งกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ทส.) ได้ช่วยลดช่องว่าง โดยทำให้โครงสร้างการบริหารมีเอกภาพในการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม ความท้าทายสำหรับกระทรวงใหม่นี้มีมากมาย และที่สำคัญที่สุดคือจะต้องเชื่อมโยงนโยบายและกรอบการทำงานด้านกฎหมายเดิมที่อยู่กระจัดกระจายภายใต้หลายหน่วยงาน ให้มีบูรณาการและประสานกระบวนการทำงานของแต่ละหน่วยที่รับผิดชอบดูแล คุณภาพน้ำและอากาศให้สอดคล้องกัน

- เรื่องคุณภาพอากาศ ประเทศไทยจำเป็นต้องลดระดับฝุ่นละอองขนาดเล็กและจำกัดระดับโอโซนในกรุงเทพฯ และเมืองศูนย์กลางความเจริญอื่นๆ ควบคู่กับการควบคุมมลพิษตัวอื่นๆ ให้อยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน นอกจากนี้ยังต้องให้ความสำคัญต่อการสร้างขีดความสามารถวิเคราะห์ปริมาณมลพิษที่ปล่อยออกมา และการประเมินผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของประชาชน รวมไปถึงการบังคับใช้กฎหมายการขยายผลการติดตามและแบบจำลองที่ใช้

¹³ World Bank, 2003, Thailand Environment Monitor 2003, Bangkok, Thailand

¹⁴ JICA 2002, Burt, 2001 และหนังสือพิมพ์ Bangkok Post หลายฉบับ

ความร่วมมือ ในการพัฒนาประเทศด้าน สิ่งแวดล้อม

- ในการปรับปรุงคุณภาพน้ำ ประเทศไทยจำเป็นต้องเร่งทำงานให้เหมาะสมกับสถานการณ์ของทรัพยากรน้ำภายในประเทศ โดยจัดการทรัพยากรน้ำแบบบูรณาการเชิงพื้นที่ ให้ความสำคัญทั้งคุณภาพและปริมาณ ทั้งอุปสงค์และอุปทาน ภายใต้การมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ในการนี้จำเป็นต้องกำหนดลุ่มน้ำ เป้าหมาย 2-3 แห่ง เพื่อสาธิตแนวทางการทำงานแบบบูรณาการและการมีส่วนร่วม ก่อนที่จะนำแผนงานไปปฏิบัติให้ครอบคลุมทั่วประเทศ และจะต้องมีการทำงานเพื่อควบคุมมลพิษจากสถานประกอบการ บ้านเรือน ไร่นา และระบบบำบัดน้ำเสียของเทศบาลพร้อมกันไปด้วย
- การจัดการขยะมูลฝอย เป็นเรื่องสำคัญเพื่อลดความเสี่ยงด้านสุขภาพและสิ่งแวดล้อมที่จะมีต่อประชาชน รัฐบาลจำเป็นต้องเพิ่มการใช้ซ้ำ การนำขยะมูลฝอยและของเสียมาแปรรูปใช้ใหม่ และกำกับให้การบำบัดและการกำจัดขยะมูลฝอยและของเสียมีความปลอดภัย ตลอดจนมีต้นทุนค่าใช้จ่ายที่คุ้มค่า
- สำหรับการตอบสนองต่อพันธกรณีด้านสิ่งแวดล้อมสากล หน่วยงานภาครัฐและผู้ที่เกี่ยวข้องต้องทำงานร่วมกันเพื่อแก้ปัญหาทั้งในระดับประเทศและระดับภูมิภาค แม้ว่าประเทศไทยจะมีความก้าวหน้าเป็นอย่างดีในการเลิกใช้สารทำลายชั้น โอโซน (ODS) แต่นอกเหนือจากนั้น ประเทศไทยต้องให้ความสำคัญต่อการควบคุมมลพิษจากสารอินทรีย์และสารเคมีอันตรายอื่นๆ เช่น เมทิลโบรมاید (methyl bromide) อีกทั้งควรพิจารณาใช้ประโยชน์จากแหล่งความช่วยเหลือระดับโลกภายใต้กลไกการพัฒนาเทคโนโลยีสะอาด (The Clean Development Mechanism: CDM) และกลไกการเงินอื่นๆ เพื่อลดก๊าซเรือนกระจก

กรอบที่ 3 การติดตามสถานการณ์สิ่งแวดล้อมไทย

พ.ศ. 2543-2546

ความท้าทาย

พ.ศ. 2543 - สิ่งแวดล้อมโดยทั่วไป

- การปรับโครงสร้างองค์กร
- การบังคับใช้กฎระเบียบด้านสิ่งแวดล้อม
- การจัดการทรัพยากรน้ำและปรับปรุงคุณภาพน้ำ
- ปรับปรุงคุณภาพอากาศในกรุงเทพฯ
- ปรับปรุงการจัดการพื้นที่คุ้มครองและเร่งฟื้นฟูพื้นที่ป่าไม้
- ควบคุมการพังทลายของดิน
- ปรับปรุงการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย
- วางแผนพัฒนาเมืองศูนย์กลางความเจริญในภูมิภาค

พ.ศ. 2544 - คุณภาพน้ำ

- ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่
- สร้างความสอดคล้องของกฎหมายและภารกิจโดยแก้ไขความซ้ำซ้อนด้านกฎระเบียบองค์กร และด้านตุลาการ
- สร้างความเข้มแข็งของการบังคับใช้กฎหมายเสริมด้วยมาตรการจูงใจในการควบคุมมลพิษ
- ปรับปรุงประสิทธิภาพของการจัดสรรงบประมาณและความจำเป็นในการลงทุนบำบัดน้ำเสีย
- ให้ภาคเอกชนมีส่วนร่วมทำงาน
- สร้างจิตสำนึกของประชาชน

พ.ศ. 2545 - คุณภาพอากาศ

- ตั้งเป้าหมายลดฝุ่นละอองขนาดเล็กในกรุงเทพฯ
- ปรับปรุงการติดตามและการบังคับใช้กฎหมาย
- ปรับปรุงการขนส่งสาธารณะและการจัดระบบจราจร
- เพิ่มประสิทธิภาพด้านกฎระเบียบและองค์กร
- ขยายการมีส่วนร่วมของประชาชน
- ใช้โอกาสจากนานาชาติเพื่อประโยชน์ของประเทศ

พ.ศ. 2546 - ขยะมูลฝอยและของเสีย

- ลดปริมาณขยะมูลฝอยและนำมาแปรรูปใช้ใหม่
- กำจัดขยะมูลฝอยและของเสียด้วยวิธีที่ปลอดภัยมากขึ้น
- ลดช่องว่างด้านกฎระเบียบในการจัดการของเสียอันตราย
- แก้ปัญหาข้อจำกัดด้านขีดความสามารถในการทำงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับท้องถิ่น

จ. ความร่วมมือในการพัฒนาประเทศด้านสิ่งแวดล้อม (CDP-E) - แนวทางและกลยุทธ์

28. แกนหลักของการแก้ปัญหาเหล่านี้ขึ้นอยู่กับประเด็นด้านกฎหมายและองค์กร โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การกระจายอำนาจ การมีส่วนร่วม การปฏิบัติตามกฎหมาย และการเงิน การจัดตั้งกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ทส.) ได้ก่อให้เกิดโอกาสในการทำงานแบบบูรณาการเพื่อกำหนดกลไกที่เหมาะสมมาแก้ไขปัญหาเหล่านี้

- แม้ว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติจะมีบทบาทในรัฐธรรมนูญรองรับ แต่เครื่องมือที่จะช่วยส่งเสริมงานนี้ยังอยู่ในระยะเริ่มต้น โดยเน้นให้มีการผนวกการปรึกษาหารือและการมีส่วนร่วมเข้าไปในการประเมินผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Impact Assessment: EIA)
- สนับสนุน รูปแบบการบังคับใช้กฎหมายแบบดั้งเดิมที่เน้นการสั่งการและควบคุมด้วยกลไกทางเศรษฐศาสตร์ที่ยืดหยุ่น และกลไกการเผยแพร่ข้อมูลสู่สาธารณะโดยสมัครใจ เพื่อจูงใจให้ผู้ก่อมลพิษหันมา ปฏิบัติตามกฎหมาย นอกจากนี้ ยังมีการศึกษาที่ผ่านมามากมายฉบับที่เสนอแนะแผนและโครงการนำร่องสำหรับเก็บค่าธรรมเนียมการก่อมลพิษและการเปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณะซึ่งสมควรจะนำมาใช้ปฏิบัติ
- กลไกการเงินเพื่อฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมยังไม่เพียงพอ เป็นเหตุให้เกิดปัญหาในการลงทุนด้านสิ่งแวดล้อมทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน นอกจากนี้ ระบบบำบัดน้ำเสียของเทศบาลบางแห่งเป็นการลงทุนที่ไม่มีประสิทธิภาพ อีกทั้งกองทุนสิ่งแวดล้อมก็ได้ทำงานในลักษณะกองทุนหมุนเวียนตามที่ตั้งเป้าหมายตอนแรก ปัญหาเหล่านี้ต้องการการทำงานแบบบูรณาการที่รวมการปฏิรูปกองทุนสิ่งแวดล้อม การจัดสรรงบประมาณ การติดตามการใช้จ่ายงบประมาณ การจัดการรายรับจากค่าธรรมเนียม ภาษี และการเก็บค่าธรรมเนียมสำหรับบริการด้านสิ่งแวดล้อม
- สืบเนื่องจากกฎหมายการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปี พ.ศ. 2540 รัฐบาลได้ถ่ายโอนภารกิจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งมีผู้บริหารมาจากการเลือกตั้งและได้จัดสรรรายรับให้ส่วนท้องถิ่นเพิ่มขึ้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับผิดชอบการคุ้มครอง พื้นฟู และจัดการสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ แต่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังลังเลที่จะรับผิดชอบภารกิจ ด้านสิ่งแวดล้อมเนื่องจากขาดความสนใจและขาดขีดความสามารถ โดยเห็นว่าเป็นภารกิจของรัฐบาลในระดับชาติ นอกจากนี้ ในช่วงที่ผ่านมารัฐบาลได้จัดโครงการนำร่องผู้ว่าราชการแบบบูรณาการ เพื่อถ่ายโอนภารกิจบางส่วนให้ราชการส่วนภูมิภาค และเร่งรัดการให้บริการแก่ประชาชน ในการนี้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ทส.) จะต้องจัดทำนโยบายการกระจายอำนาจด้านสิ่งแวดล้อมให้เสร็จสมบูรณ์ ระหว่างนี้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ทส.) ยังคงทำงานผ่านสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาค (ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีตั้งแต่ยังอยู่กับกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม) และเมื่อไม่นานมานี้ ก็มีการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด เพื่อทำหน้าที่เสริมสร้างขีดความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและให้บริการต่างๆ

จ. ความร่วมมือในการพัฒนาประเทศด้านสิ่งแวดล้อม (CDP-E) - แนวทางและกลยุทธ์

29. ความเชื่อมโยงกับกลยุทธ์ความร่วมมือในการพัฒนาประเทศ (Country Assistance Strategy: CAS) คณะกรรมการบริหารธนาคารโลก ได้ให้ความเห็นชอบกับกลยุทธ์ความร่วมมือ ในการพัฒนาประเทศ (CAS) พ.ศ. 2546-2548 ของประเทศไทย ในเดือนธันวาคม พ.ศ. 2545 กลยุทธ์ความร่วมมือในการพัฒนาประเทศ (CAS) ได้เน้นย้ำการปรับเปลี่ยนความสัมพันธ์ ระหว่างประเทศไทยและกลุ่มธนาคารโลก จากความสัมพันธ์ของผู้กำกับผู้ให้กู้มาสู่ภาคีการพัฒนาที่แท้จริง ธนาคารโลกหันมาเน้นบทบาทส่งเสริมการแลกเปลี่ยนความรู้และให้คำปรึกษาทางนโยบายสำหรับการปรับโครงสร้างระยะปานกลาง กลยุทธ์ความร่วมมือในการพัฒนาประเทศ (CAS) ยังเป็นที่รู้จักกันในนามภาคีความร่วมมือเพื่อการพัฒนา (Partnership for Development: PFD) ซึ่งให้ความสำคัญกับการวินิจฉัย การติดตามงานและเงินอุดหนุนการปฏิบัติงานในวงจำกัด เฉพาะสำหรับเรื่องที่มีความสำคัญตามวาระการพัฒนาของประเทศไทย ทั้ง CAS และ PFD ตระหนักว่าความร่วมมือในการพัฒนาประเทศ (CDP) ซึ่งได้รับการสนับสนุนทางการเงินจากรัฐบาลไทย ธนาคารโลกและองค์กรความร่วมมือระหว่างประเทศอื่นๆ จะเป็นแกนนำในการทำงานของธนาคารโลกเพื่อช่วยพัฒนาประเทศไทย ภาคีความร่วมมือเพื่อการพัฒนา (PFD) ยังตระหนักด้วยว่าการเพิ่มความสำคัญของประเด็นทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นโอกาสสำคัญที่จะเพิ่มบทบาทการให้คำปรึกษาทางนโยบายของธนาคารโลกต่อรัฐบาลไทย

ความร่วมมือ ในการพัฒนาประเทศด้าน สิ่งแวดล้อม

30. แนวทางทำงาน: การทำงานภายใต้ความร่วมมือในการพัฒนาประเทศด้านสิ่งแวดล้อม (CDP-E) อธิบายไว้ในกรอบที่ 4 การออกแบบแนวทางเป็นผลมาจาก (1) การหารือ กับผู้ที่เกี่ยวข้อง (2) การหารือระหว่างธนาคารโลกกับรัฐบาลไทย ภาคีระดับชาติและระดับนานาชาติอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ รวมทั้ง (3) การศึกษา วิเคราะห์ที่ดำเนินการในประเทศในช่วงที่ผ่านมา นอกจากนี้ยังมีจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการ การรวม 3 ครั้ง เพื่อหารือเรื่องกลยุทธ์การจัดการสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยระหว่างเดือนมีนาคม-พฤษภาคม 2545¹⁵ การประชุม เชิงปฏิบัติการ 2 ครั้งแรก มีผู้แทนจากภาคประชาสังคม สื่อมวลชน องค์กรพัฒนาเอกชนที่ทำงานด้านสิ่งแวดล้อม ตลอดจนองค์กรชุมชนและกลุ่มโครงการต่างๆ การประชุมเชิงปฏิบัติการครั้งที่ 3 เน้นภาคเอกชนจัดโดยสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และมีผู้เข้าร่วมสัมมนาเป็นตัวแทนจากอุตสาหกรรมสาขาต่างๆ

กรอบที่ 4: ความร่วมมือในการพัฒนาประเทศด้านสิ่งแวดล้อม (CDP-E)

1. การกำหนดประเด็นสำคัญ แนวคิดความร่วมมือในการพัฒนาประเทศด้านสิ่งแวดล้อม (CDP-E) เริ่มต้นจากการหารือระหว่างผู้แทนในภาครัฐ ภาคเอกชน ความร่วมมือระหว่างประเทศ ความร่วมมือแบบทวิภาคี องค์กรประชาสังคม สถาบันการศึกษาและธนาคารโลก เอกสารชุดการติดตามสถานการณ์สิ่งแวดล้อมไทย มีส่วนในการระบุประเด็นสำคัญ รวมทั้งปัญหาที่นำมาเป็นพื้นฐานของความร่วมมือในการพัฒนาประเทศด้านสิ่งแวดล้อม (CDP-E) นอกจากนี้ ยังมีการศึกษาที่ดำเนินการโดยภาคีการพัฒนา ในประเด็นต่างๆ เช่น การกระจายอำนาจท้องถิ่นสิ่งแวดล้อม การประเมินผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม (EIA) และการเผยแพร่ข้อมูลสู่สาธารณะที่จะช่วยในการกำหนดนโยบายปฏิรูปของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ทส.) ได้เป็นอย่างดี
2. การเตรียมการและการประเมินผล: แนวคิดความร่วมมือในการพัฒนาประเทศด้านสิ่งแวดล้อม (CDP-E) เกิดขึ้นจากการหารือร่วมกันหลายครั้งระหว่างธนาคารโลกกับกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ทส.) รวมทั้งการปรึกษาหารือกับภาคีการพัฒนา ทุกภาคส่วน
3. การสร้างความร่วมมือ: กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ทส.) จะจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อเผยแพร่แนวคิดความร่วมมือในการพัฒนาประเทศด้านสิ่งแวดล้อมและขอความเห็นจากผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ในครั้งนี้ความร่วมมือในการพัฒนาประเทศด้านสิ่งแวดล้อม (CDP-E) ได้กำหนดกระบวนการทำงานเบื้องต้นของผู้ที่เกี่ยวข้องในแต่ละขั้นตอนไว้ด้วยแล้ว
4. ผลสัมฤทธิ์และผลลัพธ์: จะมีการระดมเงินทุนและทรัพยากรจากภาคีการพัฒนาทุกฝ่ายรวมทั้ง องค์กรระหว่างประเทศ ทั้งนี้ ความร่วมมือในการพัฒนาประเทศด้านสิ่งแวดล้อม จะมีรัฐบาลเป็นแกนนำ ทำงานร่วมกับองค์กรประชาสังคม ชุมชนในพื้นที่และองค์กรพัฒนาเอกชน โดยมีกรอบการติดตามและ ประเมินผลเป็นหัวใจของงาน ซึ่งภาคีการพัฒนาจะใช้กรอบดังกล่าวนี้ช่วยในการทบทวนความก้าวหน้าของงานเป็นระยะๆ และจะระบุสรุปของการปฏิบัติงานพร้อมทั้งมาตรการแก้ไขปัญหาโดยอาศัยกระบวนการทำงานร่วมกัน อีกทั้งมีการแลกเปลี่ยนบทเรียนที่ได้รับทั้งในระดับประเทศและระดับนานาชาติอย่างเป็นระบบ
5. การปฏิรูปและการประเมินนโยบาย: ประสิทธิภาพของความร่วมมือในการพัฒนาประเทศด้านสิ่งแวดล้อมจะมีการประเมินเป็นระยะๆโดยผ่านรายงานการติดตามสถานการณ์สิ่งแวดล้อมไทย

31. เกณฑ์คัดเลือก: การคัดเลือกงาน (ภาคผนวก 1) จะคำนึงถึงลำดับความสำคัญของงานที่กำหนดโดยกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ทส.) ภาคประชาสังคม และภาคเอกชน รวมทั้งจากเอกสารการติดตามสถานการณ์สิ่งแวดล้อมประเทศไทย ทั้งนี้ธนาคารโลกและภาคีการพัฒนาจะระหว่างประเทศจะสนับสนุนความร่วมมือในการพัฒนาประเทศด้านสิ่งแวดล้อมภายใต้เกณฑ์ 3 ประการคือ

- มีความสอดคล้องกับวาระแห่งชาติ ซึ่งจะสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 พ.ร.บ.ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม วาระแห่งชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายและแผนการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ 2540-2559
- ประเทศไทยเป็นเจ้าของแผนอย่างแท้จริงและมีประสบการณ์จากการปฏิบัติที่คล้ายกันนี้ ซึ่งรวมถึงพันธสัญญาของรัฐบาล ประสิทธิภาพในงานปฏิรูปและโครงการต่างๆ ภาวะผู้นำที่แสดงโดยกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ทส.) และหน่วยงานอื่นๆ รวมทั้งการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้อง
- ข้อได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบของกลุ่มธนาคารโลก: โดยมีเกณฑ์ว่าภารกิจนั้นมีความสำคัญสูง ตามกลยุทธ์ความร่วมมือในการพัฒนาประเทศ (CAS) และธนาคารโลกสามารถจัดหาผู้เชี่ยวชาญในช่วงเวลาที่เหมาะสมได้ .ความสามารถที่จะจัดสรรเงินทุนอุดหนุนกิจกรรมทางวิชาการ รวมทั้งการมีความรู้เกี่ยวกับประเทศและสาขานั้นๆ เป็นอย่างดี

¹⁵ A. Pungsomlee, S. Dilokwanich, and I. Grange, 2003, Civil Society Partnership: Thailand Country Development Partnership for the Environment (CDP-E), Faculty of Environment and Resources Studies, Mahidol University, Nakorn Pathom, Thailand

จ. ความร่วมมือในการพัฒนาประเทศด้านสิ่งแวดล้อม (CDP-E) - แนวทางและกลยุทธ์

32. กลยุทธ์ของความร่วมมือในการพัฒนาประเทศด้านสิ่งแวดล้อม (CDP-E): วัตถุประสงค์ของ CDP-E คือการฟื้นฟูคุณภาพสิ่งแวดล้อม โดยสนับสนุนการปฏิรูประยะปานกลาง ด้วยการสร้างความยืดหยุ่น การให้ความช่วยเหลือทางวิชาการ การให้คำปรึกษาวิเคราะห์ และการลงทุนที่จำเป็นเพื่อแก้ปัญหา และเพื่อตอบสนองต่อวัตถุประสงค์ดังกล่าว ความร่วมมือในการพัฒนาประเทศด้านสิ่งแวดล้อม (CDP-E) จึงได้กำหนดองค์ประกอบของงาน เป็น 4 กลุ่ม คือ คุณภาพอากาศ คุณภาพน้ำ ขยะมูลฝอยและพันธกรณีด้านสิ่งแวดล้อมสากล นอกจากนี้ ยังมีงานในแนวราบที่กระจายอยู่ในทุกสาขา ได้แก่ กฎระเบียบ องค์กรและกลไก โดยมีสาระดังนี้

- คุณภาพอากาศ: จุดเน้นคือ สนับสนุนรัฐบาลอย่างต่อเนื่องเพื่อลดฝุ่นละอองขนาดเล็กในกรุงเทพฯ และเมืองศูนย์กลางความเจริญในภูมิภาคที่กำลังเติบโตอื่นๆ
- คุณภาพน้ำ: เน้นการจัดการลุ่มน้ำเชิงบูรณาการ โดยจัดทำโครงการนำร่องแบบพื้นที่-ภารกิจ-การมีส่วนร่วม (AFP: area-function-participation) ในลุ่มน้ำที่สำคัญ เมื่อเร็วๆ นี้ คณะรัฐมนตรีได้มีมติอนุมัติการฟื้นฟูลุ่มน้ำปิงในภาคเหนือของประเทศไทย ซึ่งเป็นงานที่มีความสำคัญสูง และเป็นส่วนหนึ่งของความร่วมมือในการพัฒนาประเทศด้านสิ่งแวดล้อม (CDP-E) ลุ่มน้ำปิงเป็นหนึ่งในลุ่มน้ำสำคัญที่คุณภาพน้ำเสื่อมโทรมอย่างรวดเร็ว นอกจากนี้ ความร่วมมือในการพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อม (CDP-E) จะคัดเลือกแหล่งมลพิษเป้าหมาย เช่น สถานประกอบการ (อุตสาหกรรมและปศุสัตว์) รวมทั้งระบบบำบัดน้ำเสียของเทศบาล เพื่อทำโครงการนำร่องด้านควบคุมมลพิษ โดยปรับปรุงการปฏิบัติตามกฎหมายและประสิทธิภาพของการทำงาน
- การจัดการขยะมูลฝอยและของเสีย: ประเด็นสำคัญคือ การสนับสนุนรัฐบาล ภาคเอกชนและภาคประชาสังคมให้เพิ่มการใช้ซ้ำ การนำขยะมูลฝอยมาแปรรูปใช้ใหม่ (Reuse Recycle) รวมทั้งปรับปรุงการจัดการจัดขยะมูลฝอยและของเสียให้ปลอดภัย
- พันธกรณีด้านสิ่งแวดล้อมสากล: ความร่วมมือในการพัฒนาประเทศด้านสิ่งแวดล้อม (CDP-E) จะเน้นงานต่อเนื่องเพื่อสนับสนุนภาครัฐและเอกชนในการเลิกใช้สารทำลายชั้นโอโซน คาร์บอนไดออกไซด์ และริเริ่มโครงการใหม่เพื่อควบคุมสารเคมีที่มีอันตราย
- กฎระเบียบ องค์กรและกลไก: ก่อนหน้านี้ธนาคารโลกสนับสนุนรัฐบาลไทยด้วยการศึกษา วิเคราะห์ ซึ่งนำไปสู่การจัดตั้งกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ทส.) เมื่อวัตถุประสงค์นี้บรรลุผล ความร่วมมือในการพัฒนาประเทศด้านสิ่งแวดล้อม (CDP-E) ก็จะหันไปเน้นด้านกลไกและการกระจายอำนาจ เช่น (1) ปรับการประเมินผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม (EIA) ให้ทันสมัย (2) การใช้กลไกทางเศรษฐศาสตร์และกลไกการเปิดเผยข้อมูลสู่สาธารณะ เพื่อกระตุ้นให้มีการปฏิบัติตามกฎหมาย (3) วางกรอบการเงินที่ครอบคลุมกองทุนสิ่งแวดล้อม ค่าธรรมเนียมการกอมลพิษ การจัดสรรงบประมาณ การติดตามการใช้จ่ายงบประมาณและการ จัดบริการแบบคืนทุน (4) ส่งเสริมบทบาทของระบบตลาดการให้สนับสนุนการพัฒนาที่ยั่งยืน (5) สร้างขีดความสามารถของส่วนท้องถิ่นนำร่องที่คัดเลือก ด้วยกิจกรรมภายใต้องค์ประกอบ ทั้ง 4 ประการข้างต้น
- นอกจากนี้ ความร่วมมือในการพัฒนาประเทศด้านสิ่งแวดล้อม (CDP-E) จะทำหน้าที่เป็นตัวกลางเชื่อมโยงการเผยแพร่องค์ความรู้และประสบการณ์ของประเทศไทยให้กับประเทศอื่น ในภูมิภาค

33. เนื่องจากเรื่องสิ่งแวดล้อมเกี่ยวข้องกับทั้งด้านการเมืองและอาณาเขตทางภูมิศาสตร์ การดำเนินการตามกลยุทธ์ข้างต้นจึงเป็นความรับผิดชอบร่วมกันระหว่างภาคต่างๆ ใน 3 ระดับคือ (ก) ในหมู่ผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งหลาย (ข) ระหว่างรัฐบาลและส่วนท้องถิ่น (ค) ระหว่างกระทรวงและหน่วยงานส่วนกลางในกระทรวงต่างๆ โดยมีรายละเอียดอธิบายในส่วน ข. และ ช.

ความร่วมมือ ในการพัฒนาประเทศด้าน สิ่งแวดล้อม

จ. ความร่วมมือในการพัฒนาประเทศด้านสิ่งแวดล้อม (CDP-E) - องค์ประกอบและการทำงาน

34. ในส่วนนี้จะอธิบายองค์ประกอบหลักและวัตถุประสงค์ของความร่วมมือในการพัฒนาประเทศด้านสิ่งแวดล้อม สำหรับผลผลิตและผลลัพธ์ที่สำคัญจะแสดงไว้ในตารางการพัฒนาและตารางภาคีการพัฒนา (ตารางที่ 2 และ 3)

- **องค์ประกอบที่ 1: คุณภาพอากาศ - ลดฝุ่นละอองขนาดเล็กในกรุงเทพฯ (2.5 ล้านเหรียญ สหรัฐ)** วัตถุประสงค์ขององค์ประกอบนี้คือ จัดทำกลยุทธ์การจัดการและแผนปฏิบัติการลดมลพิษจากดีเซลในพื้นที่กรุงเทพฯ กิจกรรมสำคัญประกอบด้วย (ก) จัดทำฐานข้อมูลระดับเมือง เก็บข้อมูลการปล่อยฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM2.5: ฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน 2.5 ไมครอน) ประมาณการการปล่อยมลพิษของรถที่ใช้เครื่องยนต์ดีเซล และประเมินนโยบาย ด้านการขนส่งในปัจจุบัน นโยบายพลังงานและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งระบุอุปสรรคและสาเหตุ ของปัญหาที่เกี่ยวข้อง (ข) วิเคราะห์ทางเลือกนโยบายและเทคนิคทั้งด้านการขนส่งสาธารณะ การจราจร การควบคุมปริมาณการจราจร มาตรฐานด้านการปล่อยมลพิษ การบังคับใช้กฎหมาย มาตรการจูงใจทางการคลังและวิธีการระบุผู้ก่อมลพิษรายใหญ่ (ค) จัดทำแผนปฏิบัติ การประเมินผลลัพธ์ และเผยแพร่ข้อค้นพบ

- **องค์ประกอบที่ 2: คุณภาพน้ำ - ส่งเสริมการจัดการลุ่มน้ำแบบบูรณาการในลุ่มน้ำสำคัญ (2.25 ล้านเหรียญสหรัฐ)** วัตถุประสงค์คือ การปรับปรุงคุณภาพน้ำในลุ่มน้ำปิง มีกิจกรรมดังนี้ (ก) จัดทำแบบจำลองการจัดการลุ่มน้ำขนาดเล็กแบบมีส่วนร่วม ซึ่งทุกภาคส่วน (ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชน) สามารถเข้าถึงและมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ และสาคิการปฏิบัติ (ข) สร้างเสริมขีดความสามารถของผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กลุ่มชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้มีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินการ และการติดตามผล (ค) สร้างความเข้มแข็งของกฎระเบียบ รวมทั้งมาตรการจูงใจเพื่อปรับ พฤติกรรมผู้ใช้น้ำ (ง) จัดทำกรอบของผลสัมฤทธิ์ เพื่อใช้ติดตามผลลัพธ์ทางสิ่งแวดล้อม สุขภาพ และความอยู่ดีมีสุข (จ) นำรูปแบบที่ประสบความสำเร็จไปประยุกต์ใช้ในลุ่มน้ำอื่นๆของประเทศไทย นอกจากนี้ ยังมีวัตถุประสงค์ร่วมอีกประการหนึ่งคือ ลดการปล่อยของเสียที่เป็นสารอินทรีย์จากระบบบำบัดน้ำเสียของเทศบาลและโรงปศุสัตว์ โดยปรับปรุงการปฏิบัติตามกฎหมายและปรับปรุงการทำงานในจังหวัดเป้าหมาย ซึ่งอยู่ในลุ่มน้ำปิงหรือในลุ่มน้ำที่สำคัญอื่นๆ

- **องค์ประกอบที่ 3: ปรับปรุงการจัดการขยะมูลฝอยและของเสีย (1 ล้านเหรียญสหรัฐ)** วัตถุประสงค์ คือ สนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการปรับปรุงการจัดการขยะมูลฝอยโดยมีกิจกรรมดังนี้ (ก) กำหนดมาตรการจูงใจเพื่อเพิ่มการใช้ซ้ำและการนำขยะมาแปรรูปใช้ใหม่ (ข) สร้างขีดความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดูแลปรับปรุงสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยและรวมทั้งส่งเสริมมีส่วนร่วมของภาคเอกชน

- **องค์ประกอบที่ 4: พันธกรณีด้านสิ่งแวดล้อมสากล (50 ล้านเหรียญสหรัฐ)** วัตถุประสงค์ คือ ลดอันตรายจากมลพิษระดับโลก โครงการปัจจุบันในวงเงิน 45 ล้านเหรียญสหรัฐ ได้รับ การสนับสนุนจากกองทุนพหุภาคี (Multilateral Fund: MLF) เพื่อให้ความช่วยเหลือทางวิชาการและการเงินแก่ภาคเอกชนและหน่วยงานภาครัฐให้เลิกใช้สารทำลายชั้นโอโซน ภายในปี พ.ศ. 2533 ในปัจจุบันกองทุนสิ่งแวดล้อมโลก (GEF) และกองทุนพหุภาคี (MLF) มีการสนับสนุนกิจกรรม (วงเงิน 5 ล้านเหรียญสหรัฐ) เพื่อลดก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์และ สารทำลายชั้นโอโซน (ODS) จากเครื่องปรับอากาศขนาดใหญ่ที่ใช้สาร CFC นอกจากนั้นยังมีความช่วยเหลือเพื่อลดการใช้เมทิลโบรไมด์ (methyl bromide) และแผนควบคุมการใช้สารเคมีระดับประเทศและระดับภูมิภาค อีกทั้งยังมีโอกาสที่จะได้รับความช่วยเหลือจากกองทุนสนับสนุนโครงการต้นแบบเพื่อลดก๊าซเรือนกระจก (PCF) อีกด้วย

- **องค์ประกอบที่ 5: การสร้างความเข้มแข็งของกฎระเบียบ องค์กรและกลไก (1.5 ล้านเหรียญ สหรัฐ)** วัตถุประสงค์ คือ สนับสนุนการทำงานนโยบาย กฎระเบียบ กลไกทางเทคนิคและการเงินเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพของกฎระเบียบและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับงานใน 4 องค์ประกอบหลักข้างต้น โดยมีกิจกรรมดังนี้ (ก) การใช้เครื่องมือด้านเศรษฐศาสตร์และกลไกการเปิดเผยข้อมูล สู่สาธารณะ (ซึ่งมีการศึกษาก่อนหน้านี้แล้ว) ในโครงการนำร่องเพื่อจัดการลุ่มน้ำหรือโครงการนำร่องอื่นๆ (ข) ปรับกองทุนสิ่งแวดล้อมให้เป็นกองทุนหมุนเวียนและปรับรหัสของงบประมาณและค่าใช้จ่ายด้านสิ่งแวดล้อมให้เป็นส่วนหนึ่งของระบบบัญชีประชาชาติ (ค) ปรับระบบประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA) ให้ทันสมัยโดยผนวกการมีส่วนร่วม (ง) ส่งเสริมบทบาทตุลาการในการสนับสนุนการพัฒนาที่ยั่งยืน นอกจากนั้น องค์ประกอบนี้ยังจะสนับสนุนกิจกรรมอื่นที่อาจเกิดขึ้นระหว่างการทำงานอีกด้วย

ด. การวัดผลและการจัดการ

35. การวัดผลภายใต้ความร่วมมือในการพัฒนาประเทศด้านสิ่งแวดล้อม (CDP-E) เป็นเรื่องยากลำบาก เนื่องจากผลลัพธ์และผลกระทบของการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ขึ้นอยู่กับการทำงานของภาคีหลายภาคส่วนและลักษณะของการทำงาน ซึ่งเป็นเรื่องยากที่จะระบุให้ชัดเจน อีกทั้งงานที่ธนาคารโลกดำเนินการก็มีน้ำหนักน้อยกว่าโครงการเงินกู้ตามปกติ ซึ่งทำให้บทบาทของธนาคารโลกที่มีต่อผลลัพธ์ขั้นสุดท้ายถูกจำกัดจากข้อเท็จจริงเหล่านี้ กรอบการวัดผลงานจึงต้องมีความโปร่งใส งานของแต่ละภาคีจะต้องมีความชัดเจน

36. ความร่วมมือในการพัฒนาประเทศด้านสิ่งแวดล้อม (CDP-E) มีการติดตามงานแบบมุ่งเน้น ผลสัมฤทธิ์ (Results-based monitoring system) (ดูตาราง 1-3) วิธีนี้จะทำให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย สามารถติดตามความก้าวหน้าของกลยุทธ์และองค์ประกอบข้างต้นได้เป็นอย่างดี แนวทางที่นำเสนอจะสอดคล้องกับภาพรวมที่ได้อธิบายในเอกสารกลยุทธ์ความร่วมมือในการพัฒนาประเทศ (Thailand CAS) ผลผลิตและผลลัพธ์ของกิจกรรมภายใต้ความร่วมมือในการพัฒนาประเทศด้าน สิ่งแวดล้อม (CDP-E) แสดงอยู่ในตารางดังต่อไปนี้

- ตารางการพัฒนา (Development Matrix) ได้ให้คำจำกัดความของวัตถุประสงค์ขององค์ประกอบต่างๆโดยมุ่งเน้นไปที่ผลลัพธ์ภายใต้ความร่วมมือในการพัฒนาประเทศด้านสิ่งแวดล้อม (CDP-E) วัตถุประสงค์แต่ละข้อจะกำหนดผลผลิตที่จะได้รับ และมีเกณฑ์เทียบงาน (benchmark) เพื่อติดตามความก้าวหน้าของการทำงานตลอดช่วงระยะเวลา 3 ปี นอกจากนี้ยังได้ระบุถึงปัจจัยนำเข้าของแต่ละองค์ประกอบอีกด้วย
- ตารางภาคีการพัฒนา (Partnership Matrix) อธิบายถึง ปัจจัยนำเข้าเพิ่มเติม พร้อมทั้งระบุถึงโอกาสที่จะได้รับการสนับสนุน เพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถในการดำเนินการจากแหล่งทุนภายในและภายนอกประเทศ ตารางนี้ได้ให้รายละเอียดของภาคีการพัฒนาซึ่งจะให้เงินสนับสนุนสำหรับการทำงานและระบุปริมาณเงินทุนที่ต้องการเพิ่มเพื่อให้สามารถทำงานได้ครบถ้วนตามแผน

37. การสรุปผลงานรวม (ตารางที่ 3) แสดงความเชื่อมโยงระหว่างผลผลิต (กิจกรรม) ภายใต้ความร่วมมือในการพัฒนาประเทศด้านสิ่งแวดล้อม (CDP-E) กับผลลัพธ์และผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมที่พึงประสงค์ ผลผลิตโดยทั่วไปคือ การศึกษาเชิงวิเคราะห์ (เช่น การลดมลพิษจาก เครื่องยนต์ดีเซล) รายงานทางเลือกและโครงการนำร่อง (เช่น แผนการจัดการลุ่มน้ำปิงแบบมีส่วนร่วม และแบบจำลองการฟื้นฟูระบบบำบัดน้ำเสีย) แนวทางทำงาน (เช่น การเลิกใช้สารทำลาย ชั้นโอโซน) รวมทั้งการประชุมเชิงปฏิบัติการและการฝึกอบรม (สำหรับเจ้าหน้าที่กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระดับภาคและระดับจังหวัดและผู้ที่เกี่ยวข้อง)

38. จะมีการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อติดตามผลงานประจำปี (Annual Results Monitoring: ARM) ประเมินความก้าวหน้า ประเมินผลผลิต ติดตามผลลัพธ์และสร้างความรับผิดชอบร่วมกัน ระหว่างภาคีการพัฒนา การประชุมเชิงปฏิบัติการดังกล่าวนี้จะมีแกนนำคือ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ทส.) ร่วมกับผู้แทนของหน่วยงานภาครัฐอื่นๆ รวมทั้งภาคประชาสังคมและภาคเอกชน การประชุมจะใช้เวลา 2 วัน หรือเกี่ยวกับองค์ประกอบของงานทั้ง 5 ประการ ภายใต้ความร่วมมือในการพัฒนาประเทศด้านสิ่งแวดล้อม (CDP-E) ก่อนการประชุม กระทรวง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ทส.) และธนาคารโลกจะปรับตารางการพัฒนา (Development Matrix) ให้ทันสมัย ระบุความก้าวหน้า ปัญหา พร้อมทั้งข้อเสนอแนะการปรับปรุงและโอกาสใหม่ๆ ในการทำงาน การประชุมเชิงปฏิบัติการนี้ จะเชิญวิทยากรอิสระมาช่วยสรุปข้อค้นพบและการแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นของผู้เข้าร่วมประชุม

39. ตัวชี้วัดที่สัมพันธ์กับเป้าหมายด้านสิ่งแวดล้อมระดับชาติ (NET-National Environmental Target) และเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษข้อ 7 (MDG -7): ประเทศไทยได้ปรับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติระยะ 5 ปี ให้เป็นแผนที่มุ่งเน้นผลลัพธ์ เช่น แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 ซึ่งเน้นการจัดสรรทรัพยากรควบคู่กับการประเมินความก้าวหน้าของงาน แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 กำหนดเป้าหมายด้านสิ่งแวดล้อมไว้ 3 ประการคือ (ก) ปฏิรูประบบบริหารจัดการทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้มีประสิทธิภาพ มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ (ข) อนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติควบคู่กับการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน (ค) รักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ ยังได้กำหนดตัวชี้วัดด้านสิ่งแวดล้อมเป็นเทียบงาน (benchmark) สำหรับวัดความก้าวหน้าของการดำเนินงานด้วย ภายใต้บริบทเดียวกันนี้ ประเทศไทยก็ทบทวนว่าจะทำอย่างไรจึงจะบรรลุเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ (MDGs) ซึ่งรวมทั้ง

ความร่วมมือ ในการพัฒนาประเทศด้าน สิ่งแวดล้อม

เป้าหมายข้อ 7 (การอนุรักษ์และจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน) ดังนั้น ความร่วมมือในการพัฒนาประเทศด้านสิ่งแวดล้อม (CDP-E) จึงใช้ทั้งตัวชี้วัดของ NET และ MDG-7 เพื่อติดตามผลลัพธ์การทำงาน โดยมีตัวชี้วัดแสดงในภาคผนวก 2

๕. กฎระเบียบองค์กรและการจัดการภาคีความร่วมมือ

40. หน่วยงานหลัก: ความร่วมมือในการพัฒนาประเทศด้านสิ่งแวดล้อม (CDP-E) เป็น กระบวนการทำงานร่วม โดยมีกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ทส.) เป็นแกนหลัก ปลัดกระทรวงจะเป็นประธานคณะกรรมการกำกับการดำเนินงานซึ่งประกอบด้วยผู้แทนจากหลายภาคส่วน มีกรมควบคุมมลพิษ (คพ.) ทำหน้าที่เป็นฝ่ายเลขานุการด้านวิชาการและเป็นแกนนำในงานด้านคุณภาพอากาศและการจัดการขยะมูลฝอยและของเสีย หน่วยงานอื่นของรัฐที่ร่วมงานด้วย ได้แก่ (ก) กระทรวงอุตสาหกรรม/กรมโรงงานอุตสาหกรรม (กรอ.) ทำงานร่วมกับธนาคารโลกในการเลิกใช้สารทำลายชั้นโอโซน (ODS) (ข) กระทรวงคมนาคม/กรมการขนส่งทางบก (ขส.) ร่วมงานกับ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ทส.) ในงานด้านคุณภาพอากาศ (ค) สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) กำลังร่วมจัดทำกรอบการเงินด้านสิ่งแวดล้อมที่ครอบคลุมทั้งการใช้จ่ายภาษีและค่าธรรมเนียม (ง) สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.) รับผิดชอบงานด้านคุณภาพน้ำ การปฏิรูปการประเมินผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม (EIA) และกองทุนสิ่งแวดล้อม ในการนี้ เพื่อให้การประสานงานระหว่างหน่วย ต่างๆ มีความราบรื่น กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ทส.) จะนำความร่วมมือในการพัฒนาประเทศด้านสิ่งแวดล้อม (CDP-E) เสนอต่อคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติซึ่งเป็นกลไกสูงสุดด้านสิ่งแวดล้อมเพื่อพิจารณา ทั้งนี้ ข้อมูลเกี่ยวกับภาคีการพัฒนามีดังต่อไปนี้

องค์ประกอบของงาน	หน่วยงานหลัก	หน่วยงานสนับสนุน	ภาคประชาสังคม	ภาคเอกชน	ภาคีความร่วมมือระหว่างประเทศ
ปรับปรุงคุณภาพอากาศในกรุงเทพฯ	คพ.	ขส., กทม.	มูลนิธิป้องกันควันพิษและพิทักษ์สิ่งแวดล้อม	Volvo BP Exxon Shell Daimler Chrysler	ADB AusAID USAID/USAEP ธนาคารโลก (GFF, ESMAP NTFESSD)
ปรับปรุงคุณภาพน้ำในลุ่มน้ำสำคัญ - ลุ่มน้ำปิง - ระบบบำบัดน้ำเสียเทศบาล - การจัดการของเสียจากปศุสัตว์	สผ. คพ. กรมปศุสัตว์	หน่วยงานอื่นภายใต้ ทส. จังหวัด องค์การจัดการน้ำเสีย คพ. ส่วนท้องถิ่น	สถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา ดาวพิเศษ ภาคประชาสังคมในบริเวณลุ่มน้ำปิงและกลุ่มอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน	การนิคมอุตสาหกรรม วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ชวานา สมาคมชวานาไทย	JBIC USTADA ธนาคารโลก (ASEM GEF) FAO
ปรับปรุงการจัดการขยะมูลฝอย - การใช้ซ้ำ การนำขยะมูลฝอยมาแปรรูปใช้ใหม่ - การใช้ก๊าซที่เกิดจากการฝังกลบขยะ	ส่วนท้องถิ่น	คพ. กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม	ดาวพิเศษและสมาคมสันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย	วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ผู้ประกอบการเอกชน	JBIC USAEP USEPA
พันธกรณีด้านสิ่งแวดล้อมสากล - สารทำลายชั้นโอโซน - การทดแทนเครื่องปรับอากาศขนาดใหญ่ที่ใช้สาร CFC	กรมโรงงานอุตสาหกรรม	IFCT และ ธนาคารออมสิน กรอ.		สถานประกอบการเจ้าของอาคาร สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย	ธนาคารโลก (OTF GEF) UNEP UNDP
ปรับปรุงกฎระเบียบองค์กรและกลไก - การปฏิบัติตามกฎหมาย - ปรับปรุงประเมินผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและกองทุนสิ่งแวดล้อม ให้ทันสมัย - ทำรหัสงบประมาณ ค่าใช้จ่าย ให้สอดคล้องกับบัญชีประชาชาติ - ส่งเสริมบทบาทฝ่ายตุลาการ	คพ. สผ. สศช. ศาลปกครอง	กรอ. กนอ. กรมทางหลวง กระทรวงการคลัง ศาลฎีกา	มูลนิธิธรรมรัฐเพื่อการพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม		JBIC USAID USAEP และ UNDP

๕. กฏระเบียบองค์กรและการจัดการภาคีความร่วมมือ

41. บทบาทและความรับผิดชอบของภาคีการพัฒนาภายใต้ความร่วมมือในการพัฒนาประเทศ ด้านสิ่งแวดล้อม (CDP-E) เนื่องจากเรื่องนี้มีผู้ที่เกี่ยวข้องหลายภาคส่วน ทั้งหน่วยงานของรัฐในระดับชาติและส่วนท้องถิ่น บทบาทและความรับผิดชอบของหน่วยงานเหล่านี้ในการปฏิบัติและการติดตามแผนงาน มีดังต่อไปนี้

องค์ประกอบ	ความรับผิดชอบหลัก	ความรับผิดชอบร่วมกัน
ปรับปรุงคุณภาพอากาศในกรุงเทพฯ	คพ. รับผิดชอบการปฏิบัติงานโดยรวม ได้แก่ การบริหารโครงการ การทดสอบปริมาณการปล่อยมลพิษ การกำหนดนโยบายและแผนงานในการลด ฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน 10 ไมครอน (PM10)	<ul style="list-style-type: none"> - ขส. รับผิดชอบให้ข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนยานยนต์เอื้ออำนวยต่อการวิจัยและทบทวนวิธีการตรวจสอบ - กทม. และสำนักงานตำรวจแห่งชาติรับผิดชอบเรื่องการบังคับใช้กฎหมาย - มูลนิธิป้องกันควันพิษและพิทักษ์สิ่งแวดล้อมร่วมประชุมในการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ
ปรับปรุงคุณภาพน้ำในลุ่มน้ำสำคัญ <ul style="list-style-type: none"> - ลุ่มน้ำปิง - ระบบบำบัดน้ำเสียของเทศบาล - การจัดการของเสียจากปศุสัตว์ 	<ul style="list-style-type: none"> - สผ. รับผิดชอบโครงการความช่วยเหลือทางวิชาการของ ASEM II TF และบริหารโครงการในภาพรวม - คพ. รับผิดชอบนโยบายการฟื้นฟูทรัพยากรโดยภาครัฐ - กรมปศุสัตว์เป็นหน่วยงานหลักในการเตรียมข้อ เสนอโครงการเพื่อขอเงินสนับสนุนจากกองทุนสิ่งแวดล้อมโลก (GEF) 	<ul style="list-style-type: none"> - หน่วยงานอื่นใน ทส. ร่วมงานด้วยโดยมีส่วนท้องถิ่นและ ชุมชนร่วมปฏิบัติการ - ภาคประชาสังคมร่วมการประชุมหารือ - ส่วนท้องถิ่นและองค์กรจัดการน้ำเสียรับผิดชอบจัดการระบบบำบัดน้ำเสีย - คพ. กำหนดมาตรฐานการปล่อยมลพิษ การติดตามและการบังคับใช้กฎหมาย และดูแลโครงการน้ำร่องเก็บและบำบัดขยะมูลฝอยที่นครปฐมร่วมกับส่วนท้องถิ่น - กลุ่มอนุรักษ์ทำเงินร่วมติดตามตรวจสอบและรณรงค์การสร้างจิตสำนึก
ปรับปรุงการจัดการขยะมูลฝอย <ul style="list-style-type: none"> - ส่งเสริมการใช้ซ้ำและการนำขยะมูลฝอยมาแปรรูปใช้ใหม่ - การใช้ก๊าซจากการฝังกลบ 	เทศบาลรับผิดชอบการจัดการขยะมูลฝอย ทั้งการเก็บ การขนส่ง การกำจัด รวมทั้งการสร้าง จิตสำนึกและรณรงค์ให้มีการใช้ซ้ำและการนำขยะ มูลฝอยมาแปรรูปใช้ใหม่	<ul style="list-style-type: none"> - กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมส่งเสริมการใช้ซ้ำและการนำขยะมูลฝอยมาแปรรูปใช้ใหม่ในระดับชาติ - คพ. กำหนดแผนแม่บทในการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย รวมทั้งการฝังกลบขยะมูลฝอยแบบถูกหลักสุขาภิบาล - ดาวีเคเซอร์รณรงค์เรื่องการลดขยะมูลฝอย การใช้ซ้ำและการนำมาแปรรูปใช้ใหม่ และมีการทำโครงการน้ำร่องในห้างสรรพสินค้า
พันธกรณีด้านสิ่งแวดล้อมระดับสากล <ul style="list-style-type: none"> - เลิกการใช้สารทำลายชั้นโอโซน - การทดแทนเครื่องปรับอากาศ ขนาดใหญ่ที่ใช้สาร CFC 	กรมโรงงานอุตสาหกรรมดูแลการปฏิบัติตามพิธีสารมอนทรีออล ตั้งแต่การกำหนดนโยบาย แนวทาง และบริหารโครงการทดแทนเครื่องปรับอากาศใน อาคารและการเลิกใช้สารทำลายชั้นโอโซน	<ul style="list-style-type: none"> - IFCT และธนาคารออมสินเป็นตัวกลางทางการเงินสำหรับแผนงานการเลิกใช้สารทำลายชั้นโอโซน - สภาอุตสาหกรรมร่วมในการแจกจ่ายข้อมูลโครงการให้สมาชิกทราบและร่วมประชุมการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ
ทำให้กฏระเบียบองค์กรและ กลไกเข้มแข็ง <ul style="list-style-type: none"> - ส่งเสริมการปฏิบัติตามกฎหมาย - ปรับปรุงการประเมินผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม (EIA) และกองทุนสิ่งแวดล้อม - จัดรหัสงบประมาณ และการใช้จ่ายให้สอดคล้องกับระบบบัญชีประชาชาติ - ส่งเสริมบทบาทฝ่ายตุลาการ 	<ul style="list-style-type: none"> - คพ. รับผิดชอบการบังคับใช้กฎหมาย - สผ. ปรับการประเมินผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม และกองทุนสิ่งแวดล้อมให้ทันสมัย - สศช. ติดตามการใช้จ่ายด้านสิ่งแวดล้อมของรัฐ และเอกชน เปรียบเทียบกับงบประมาณของรัฐ และบัญชีประชาชาติ - ศาลปกครองพิพากษาคดีฟ้องหน่วยงานของรัฐ 	<ul style="list-style-type: none"> - กรมโรงงานอุตสาหกรรมและกรมนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ควบคุมมลพิษจากอุตสาหกรรม - กรมทางหลวงรับผิดชอบการ ประเมินผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและสังคม - กระทรวงการคลังรับผิดชอบรายจ่ายภาครัฐ - สงป. รับผิดชอบงบประมาณ - ศาลฎีกาพิพากษาชั้นสูงสุด

ความร่วมมือ ในการพัฒนาประเทศด้าน สิ่งแวดล้อม

42. การจัดการภาคีการพัฒนา มีแนวทาง ดังนี้

- **ภายในประเทศ:** ความร่วมมือในการพัฒนาประเทศด้านสิ่งแวดล้อม (CDP-E) เกิดขึ้นในช่วงเวลาที่เหมาะสมและมีศักยภาพดียิ่งสำหรับการร่วมพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อม จากการปฏิรูปต่างๆ ภายใต้รัฐธรรมนูญ รัฐบาลไทยพยายามเข้าถึงประชาชนผู้เกี่ยวข้องและวางระบบจัดการด้านสิ่งแวดล้อมที่ตอบสนองต่อประชาชนมากขึ้น โดยเน้นการจัดการในท้องถิ่นที่ส่งเสริมให้ภาคประชาชนมีส่วนร่วมในการวางแผนและปฏิบัติในกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม ในขณะที่เดียวกัน การขยายตัวของภาคประชาสังคม การเคลื่อนไหวด้านสิ่งแวดล้อมของชุมชนและภาคเอกชน ซึ่งเป็นไปในเชิงรุกมากขึ้น ได้พัฒนามาเป็นกำลังสำคัญในการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม
- **ภายนอกประเทศ:** ความร่วมมือในการพัฒนาประเทศด้านสิ่งแวดล้อม (CDP-E) วางโครงสร้างเพื่อสนับสนุนกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมที่สำคัญของประเทศ ภายใต้ความสัมพันธ์ แบบทวิภาคีและพหุภาคี โดยภาคีส่วนหนึ่งเป็นองค์กรระหว่างประเทศ อาทิ ภาคีด้านสิ่งแวดล้อมระหว่างสหรัฐอเมริกากับเอเชีย (The US-Asia Environmental Partnership: US-AEP) ภายใต้ USAID ธนาคารเพื่อความร่วมมือระหว่างประเทศแห่งญี่ปุ่น (Japan Bank for International Cooperation: JBIC) และโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (United Nations Development Program: UNDP) หน่วยงานทั้งหมดแสดงความสนใจที่จะร่วมดำเนินโครงการนี้ สำหรับ USAID/USAEP ได้มีบันทึกความเข้าใจเรื่องความร่วมมือทางวิชาการกับธนาคารโลกผ่าน U.S. Environment Protection Agency: USEPA และกำลังหาหรือเพื่อกำหนดประเด็นที่จะร่วมทำงาน ในขั้นตอนการเตรียมการ ได้มีการทำงานอย่างใกล้ชิดกับ UNDAF: United National Development Assistance Framework นำโดย UNDP ซึ่งเพิ่งมีการจัดพิมพ์เอกสารเผยแพร่เมื่อไม่นานมานี้ นอกจากนี้ 2 หน่วยงานยังร่วมทำงานสนับสนุนรัฐบาลไทยภายใต้เป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ (MDG) ตัวอย่างหนึ่งของการจัดการความร่วมมือคือ การร่วมงานระหว่าง JBIC USAID/USAEP และธนาคารโลกกับกรมควบคุมมลพิษในการจัดทำเอกสารรายงานสถานการณ์สิ่งแวดล้อม ไทย พ.ศ. 2546

43. ธนาคารโลก: ธนาคารโลกสำนักงานประเทศไทยที่กรุงเทพฯ จะเป็นฝ่ายบริหารแผนงานความร่วมมือในการพัฒนาประเทศด้านสิ่งแวดล้อม (CDP-E) โดยจะระดมทรัพยากรวิชาการ ระดับโลกจากสำนักงานใหญ่ และมีการประชุมเป็นประจำระหว่างคณะกรรมการกำกับและคณะทำงานของธนาคารโลก เพื่อการหารือและประสานงาน นอกจากนี้ยังมีการประชุมเพื่อทบทวน ความก้าวหน้าของงานภายใต้ความร่วมมือในการพัฒนาประเทศด้านสิ่งแวดล้อม (CDP-E) ควบคู่ไปกับการหารือของคณะทำงานในแต่ละองค์ประกอบอย่างสม่ำเสมอ ในการนี้ ธนาคารโลกและกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ทส.) จะแลกเปลี่ยนหนังสือข้อตกลงที่เป็นทางการเกี่ยวกับการปฏิบัติงานและการจัดการภาคีความร่วมมือ

44. ระยะเวลา: การทำงานภายใต้ความร่วมมือในการพัฒนาประเทศด้านสิ่งแวดล้อมจะมีระยะเวลา 3 ปี ตั้งแต่ เดือนมิถุนายน 2547- มิถุนายน 2550

ช. งบประมาณและแหล่งเงิน

45. ตารางด้านล่าง ได้สรุปทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนินงานภายใต้ความร่วมมือในการพัฒนาประเทศด้านสิ่งแวดล้อม เงินทุนมีทั้งส่วนที่มาจากรัฐบาลไทย (ทุนที่มีใช้ตัวเงิน คิดจากการทำงาน ของเจ้าหน้าที่และการใช้พื้นที่สำนักงาน) และส่วนที่ธนาคารโลกจัดหาจากกองทุนต่างๆ (เช่น ASEM ESMAP GEF MLF/OTF ฯลฯ) รวมทั้งจากภาคีอื่น เช่น JBIC และสำนักงานการค้าและการพัฒนาแห่งสหรัฐอเมริกา (US Trade and Development Agency: USTDA) นอกจากนี้ ธนาคารโลกจะจัดสรรเงินจำนวน 100,000 เหรียญสหรัฐ จากงบบริหารมาใช้ในการบริหารโครงการ พร้อมกับระดมผู้เชี่ยวชาญภายในธนาคารโลกจากภูมิภาคต่างๆ โดยสรุปวงเงินและทรัพยากร สำหรับการทำงานในปีแรกมีพร้อมแล้ว อีกทั้งเงินทุน (45 ล้านดอลลาร์สหรัฐ) ที่สำรองไว้สำหรับการเลิกใช้สารทำลายชั้นโอโซน (ODS) ก็ได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการบริหารของ MLF/OTF เรียบร้อยแล้ว

ณ. ผลกระทบต่อการพัฒนา

องค์ประกอบ	รวม (ล้านเหรียญสหรัฐ)	ภาครัฐ	ธนาคารโลก -กองทุน	อื่นๆ
ปรับปรุงคุณภาพอากาศในกรุงเทพฯ	2.5*	0.25	1.3	0.95
ปรับปรุงคุณภาพน้ำในลุ่มน้ำสำคัญ	2.8*	1.5	0.9	0.4
ปรับปรุงการจัดการขยะมูลฝอยและของเสีย	1	ยังไม่ได้กำหนด	0.25	0.75
พันธกรณีด้านสิ่งแวดล้อมสากล	50.0**	ยังไม่ได้กำหนด	50.0	ยังไม่ได้ กำหนด
สร้างความเข้มแข็งของกฎระเบียบ องค์กรและกลไก	1.5 (ประมาณการ)	0.12	0.5	0.9

* - มีเงินทุนเริ่มแรกแล้ว

** - แสดงเงินทุนที่ได้รับจาก MLF/OTF และ GEF

ณ. ผลกระทบต่อการพัฒนา

46. ความร่วมมือในการพัฒนาประเทศด้านสิ่งแวดล้อม (CDP-E) จะเป็นโอกาสให้ธนาคารโลกและองค์กรความร่วมมือระหว่างประเทศอื่นๆ ได้สนับสนุนกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ทส.) ซึ่งเป็นกระทรวงใหม่ที่เพิ่งก่อตั้งขึ้นเพียง 1 ปี ให้สามารถทำงานบรรลุเป้าหมายที่กำหนดในแผนและตามเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษข้อ 7 (MDG-7) ได้สำเร็จ ความร่วมมือในการพัฒนาประเทศด้านสิ่งแวดล้อม (CDP-E) จะก่อให้เกิดผลกระทบสำคัญ 2 ประการ คือ ประการแรก การสร้างความแข็งแกร่งของภารกิจตามโครงสร้างองค์กรใหม่ โดยให้การสนับสนุนในส่วนของเครื่องมือทำงาน เช่น การประเมินผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม (EIA) เครื่องมือด้านเศรษฐศาสตร์ การเปิดเผยข้อมูลสู่สาธารณะและกองทุนสิ่งแวดล้อม รวมทั้งองค์ประกอบอื่นในกิจกรรม การส่งเสริมกฎระเบียบและองค์กร นอกจากนี้ยังระบุพื้นที่วิกฤตที่กำลังประสบปัญหาเร่งด่วน สิ่งแวดล้อมอีกด้วย

47. ประการที่ 2 ความร่วมมือในการพัฒนาประเทศด้านสิ่งแวดล้อม (CDP-E) จะส่งเสริม การทำงานแบบมีส่วนร่วมเพื่อจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นโอกาสให้ ธนาคารโลกแสดงบทบาทการประสานความร่วมมือเพื่อประโยชน์สาธารณะ โดยร่วมมือกับองค์กรระหว่างประเทศอื่นๆ มาสร้างความแข็งแกร่งให้ภาคีการพัฒนา การทำงานภายใต้ความร่วมมือ ในการพัฒนาประเทศด้านสิ่งแวดล้อม (CDP-E) จะเปิดแนวทางใหม่ของการร่วมมือด้านสิ่งแวดล้อมในประเทศไทย ควบคู่กับการสร้างความมั่นใจว่าจะมีการประสานงานเพื่อสนับสนุนการทำงานของภาครัฐเป็นอย่างดี

48. ความเชื่อมโยงกับความร่วมมือในการพัฒนาประเทศด้านอื่นๆ (CDPs): ความร่วมมือในการพัฒนาประเทศด้านอื่นๆ ประกอบด้วยการบริหารจัดการที่ดีและการปฏิรูประบบราชการ (GPS) การคุ้มครองทางสังคม (SP) การวิเคราะห์และการติดตามความยากจน (PAM) การเงินและขีดความสามารถการแข่งขันของภาคธุรกิจ (FCC) ความเชื่อมโยงของความร่วมมือในการพัฒนาประเทศด้านต่างๆ กับด้านสิ่งแวดล้อมสามารถอธิบายได้ดังนี้

ความร่วมมือในการพัฒนาประเทศ (CDPs)	ความเชื่อมโยงกับความร่วมมือในการพัฒนาประเทศด้านสิ่งแวดล้อม (CDP-E)
การบริหารจัดการที่ดีและการปฏิรูประบบราชการ	(1) ปรับปรุงการทำงานของกระทรวง ทบวง กรม: CDP-E จะสนับสนุนการลดขั้นตอน (GPS) การปฏิบัติงานของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ทส.) (2) ปรับปรุงการจัดการงบประมาณ: CDP-E จะสนับสนุนการศึกษาเพื่อจัดทำรหัสงบประมาณ สำหรับใช้ติดตามการใช้งบประมาณ ด้านสิ่งแวดล้อม
การวิเคราะห์และการติดตามความยากจน (PAM)	(1) วิเคราะห์สาเหตุของความยากจนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ: CDP-E จะสนับสนุนการศึกษาที่ริเริ่มภายใต้ CDP-PAM
การคุ้มครองทางสังคม (SP)	(1) ไม่มีความเชื่อมโยงเป็นการเฉพาะ แต่ CDP-SP สนับสนุนเรื่องความปลอดภัยในการทำงานและอาชีวอนามัย
การเงินและขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคธุรกิจ (FCC)	(1) ไม่มีความเชื่อมโยงเป็นการเฉพาะ

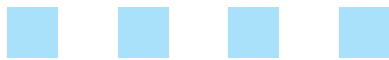

ความร่วมมือในการพัฒนาประเทศด้าน สิ่งแวดล้อม

ญ. ความเสี่ยง

49. มีความเสี่ยงบางประการซึ่งอาจมีผลกระทบต่อความสำเร็จของความร่วมมือในการ พัฒนาประเทศด้านสิ่งแวดล้อม (CDP-E) ซึ่งจำเป็นต้องระบุให้ชัดเจนเพื่อจะได้จัดทำแผนลด ความเสี่ยงดังกล่าว ความเสี่ยงบางประการได้บ่งชี้จากความร่วมมือในการพัฒนาประเทศ ด้านอื่นๆ ประการแรก ความเสี่ยงจากการลดลงของค่ามันส์ัญญาจากกระทรวงทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ทส.) ซึ่งจะส่งผลไปถึงความร่วมมือของหน่วยงานในกระทรวงและระหว่างกระทรวง และเนื่องจากการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น และการกระจายอำนาจสู่ภูมิภาค กำลังอยู่ระหว่าง ดำเนินการ ดังนั้น การเมืองภายในกระทรวงและระหว่างกระทรวงก็อาจส่งผลกระทบต่อความร่วมมือในการพัฒนาประเทศด้านสิ่งแวดล้อม ประการที่ 2 อาจมีความล่าช้าในการปฏิบัติงานตามแผนงานเนื่องจากปัญหาการประสานงานที่ได้อธิบายไว้ข้างต้น และความล่าช้าในการ คัดเลือกที่ปรึกษาและการทบทวนเอกสารรายงาน ประการที่ 3 อาจมีความเสี่ยง ที่ธนาคารโลกจะไม่สามารถจัดหาเงินทุนและทรัพยากรมา สนับสนุนการทำงานได้อย่างเพียงพอ (ทั้งงบประมาณของรัฐบาล กองทุนต่างๆ และเงินทุนจากองค์กรความร่วมมือระหว่างประเทศอื่นๆ)

50. สำหรับความเสี่ยงประการแรก สามารถจัดได้โดยการปรึกษาหารือเป็นประจำอย่างต่อเนื่องกับกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม (ทส.) ผ่านคณะกรรมการกำกับโครงการ และเมื่อผนวกกับการปรึกษาหารืออย่างสม่ำเสมอกับหน่วยงานในกระทรวงทรัพยากร ธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม (ทส.) และการประชุมร่วมกันกับผู้แทนจากหน่วยปฏิบัติงาน ซึ่งจะทำให้ธนาคารโลกสามารถร่วมมือและประสาน งานได้เป็นอย่างดี ประการที่ 2 ความเสี่ยงจากความล่าช้าในการปฏิบัติงาน แก้ไขได้โดยสร้างความสัมพันธ์ในการทำงานที่แน่นแฟ้นระหว่าง คณะทำงานของธนาคารโลกกับคณะกรรมการกำกับโครงการเพื่อติดตามความก้าวหน้าของงาน คณะทำงานของธนาคารโลกจะ ช่วยลดความ ล่าช้าได้โดยช่วยจัดทำแนวทางและข้อกำหนดการดำเนินงาน (TOR) สำหรับคัดเลือก และจัดจ้างที่ปรึกษา รวมทั้งจัดกระบวนการทบทวน เอกสารเบื้องต้น สำหรับการความเสี่ยง ประการที่ 3 ธนาคารโลกได้จัดหาเงินทุนสนับสนุนจำนวน 1.3 ล้านดอลลาร์สหรัฐสำหรับการทำงาน ในปีแรกไว้เรียบร้อยแล้ว โดยได้รับการสนับสนุนตั้งแต่ต้นจากภาคีที่เป็นองค์กรระหว่างประเทศ หลายแห่งและมีการแสวงหาเงินทุนสนับสนุน ระยะต่อไปในการประชุมปรึกษาหารือข้างหน้า

ตาราง

ตาราง

ตารางที่ 1: สรุปผลงานสัมฤทธิ์

กลยุทธ์ความร่วมมือในการพัฒนาสิ่งแวดล้อม (CDP-E) มีวัตถุประสงค์ที่จะปรับปรุงคุณภาพสิ่งแวดล้อม (ด้านมลพิษ: brown agenda) ด้วยการสร้างขีดความสามารถ ให้ความช่วยเหลือทางวิชาการ ให้คำปรึกษาเชิงวิเคราะห์และลงทุนในโครงการที่จำเป็น โดยเน้นการมีส่วนร่วม การขยายความร่วมมือในการพัฒนาประเทศด้านสิ่งแวดล้อม (CDP-E) ให้ครอบคลุมด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (green agenda) จะพิจารณาภายหลังเมื่องานวิจัยเพิ่มเติมเสร็จสมบูรณ์

ผลกระทบ:	ผลการดำเนินงาน	ความเสี่ยง
ผลลัพธ์ระยะยาว ด้านการพัฒนาของสังคมซึ่งอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ถูกกระทบโดย กิจกรรมหนึ่งๆ	ได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วน	ขาดพันธมิตรจากรัฐบาลไทย
ระดับชาติ (พ.ศ. 2558) บรรลุเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษข้อที่ 7 ในทุกภาคของประเทศ (ดูภาคผนวก 2 สำหรับข้อมูลพื้นฐาน)	ได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในสังคม	ขาดการประสานงานระหว่างหน่วยงานและผู้ที่เกี่ยวข้อง อื่นๆ
ผลลัพธ์โดยตรง ในระยะสั้นถึงระยะปานกลางของผลผลิตที่ได้รับที่มีต่อ ผู้ได้ประโยชน์จากกิจกรรมภายใต้ความร่วมมือในการพัฒนาประเทศ (CDP)	ภาคีการทำงาน	ความเสี่ยง
<p>ผลลัพธ์ที่พึงปรารถนา: เป้าหมายระดับชาติ (พ.ศ.2549): อนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติเพื่อการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมเพื่อบรรลุ เป้าหมายตามแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9</p> <p>ผลลัพธ์ระยะปานกลาง</p> <ul style="list-style-type: none"> ลดมลพิษที่เล็ดลอดจากโรงไฟฟ้าและโรงงาน รวมทั้งรถบรรทุก เพื่อปรับปรุงคุณภาพอากาศในกรุงเทพฯ และปริมณฑล วางกรอบการจัดการลุ่มน้ำเชิงบูรณาการที่เน้นการมีส่วนร่วมสำหรับลุ่มน้ำสำคัญ (โดยเฉพาะอย่างยิ่งลุ่มน้ำปิงในภาคเหนือของประเทศไทย) เพื่อควบคุมมลพิษ ลดมลพิษทางสิ่งแวดล้อมด้วยการผลิตปริมาณขยะมูลฝอย การใช้ซ้ำ การนำขยะมูลฝอยมาแปรรูปใหม่ และการกำจัดของเสียอันตรายและขยะมูลฝอยในเทศบาลเป้าหมายอย่างปลอดภัย เลิกใช้สารทำลายชั้นโอโซน (ODS) และลดการปล่อยคาร์บอนไดออกไซด์ (CO2) สร้างความแข็งแกร่งของกลไก ส่งเสริมการมีส่วนร่วม การปฏิบัติตามกฎหมาย และกลไกทางการเงิน เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อมโดยทั่วไป และปรับปรุงระบบการจัดขยะมูลฝอยและขยะของเสียเป็นการเฉพาะ 	<p>ภาคีการทำงาน</p> <ul style="list-style-type: none"> แผนงานที่ภาครัฐเป็นแกนนำ องค์กรความร่วมมือระหว่างประเทศ สหประชาชาติ สหประชาชาติ ภาคีการพัฒนาระหว่างรัฐบาล องค์กรประชาสังคม <p>ความเสี่ยง</p> <ul style="list-style-type: none"> ขาดพันธมิตรจากกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและหน่วยงานหน่วยงานภายใต้กระทรวง ปัญหาในการประสานงานกับกระทรวงอื่น ทรัพยากรและพันธมิตรสัญญาไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน ความล่าช้าในการปฏิบัติงาน 	

ผลผลิต:	ผลลัพธ์ที่ได้อาจการทำงานภายใต้ความร่วมมือในการพัฒนาประเทศด้านสิ่งแวดล้อม(CDP-E)	ภาคี/วิธีทำงาน	ความเสี่ยง
<ul style="list-style-type: none"> ศึกษาการลดพิษทางอากาศจากเครื่องย่นดีเซลและจัดทำข้อเสนอแนะด้านนโยบาย สนับสนุนทส.และชุมชนในพื้นที่ ในการจัดการลุ่มน้ำปิงร่วมกัน สนับสนุนทส.และส่วนท้องถิ่นในการจัดทำแผนฟื้นฟูระบบบำบัด น้ำเสียในเทศบาลเป้าหมาย รวมทั้งกลไกทางการเงินและกฎหมาย สนับสนุนทส.ในการปรับปรุง/การกำจัดขยะมูลฝอยและการนำมาแปรรูปใช้ใหม่ สนับสนุนการลดของเสียจากการผลิตปุ๋ย (ฟาร์มสุกร) สนับสนุนการใช้สารทำลายชีวอินทรีย์อย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมศาลปกครองและศาลฎีกาให้มีบทบาทสนับสนุนการพัฒนาที่ยั่งยืน ปรับปรุงการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA) ให้ผนวกการมีส่วนร่วมของประชาชน ประสานการหารือระหว่างทส.กับกระทรวงการคลังเพื่อปรับปรุงการติดตามการใช้จ่ายและการลงทุนด้านสิ่งแวดล้อม ประสานการหารือระหว่างทส.กับ สบ. สศช. และกระทรวงการคลังเพื่อปรับปรุงการติดตามการใช้จ่ายและการลงทุนด้านสิ่งแวดล้อม เสริมสร้างขีดความสามารถและจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการเพื่อฝึกอบรมผู้ที่เกี่ยวข้อง 	<p>ภาคี/วิธีทำงาน</p> <ul style="list-style-type: none"> การมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาค ประชาสังคม และผู้แทนชุมชนในพื้นที่ เพื่อกำหนด ผลผลิต องค์กรความร่วมมือระหว่างประเทศ ช่วยเตรียมการและ ทบทวนร่างผลผลิต การมีส่วนร่วมขององค์กร วิชาการและผู้ทรงคุณวุฒิด้านสิ่งแวดล้อม 	<p>ความเสี่ยง</p> <ul style="list-style-type: none"> ผู้ที่เกี่ยวข้องไม่ร่วม ในกระบวนการทำงาน การทบทวนเอกสาร ที่ไม่ตามกำหนดเวลา คุณภาพของที่ปรึกษาและกระบวนการ คัดเลือกที่ปรึกษา ได้ ตามเวลาที่กำหนด 	<p>ความเสี่ยง</p> <ul style="list-style-type: none"> ทรัพยากรจากกองทุนไม่เพียงพอ งบประมาณไม่เพียงพอทั้งจากรัฐบาลไทยและจากธนาคารโลก เจ้าหน้าที่ขาดทักษะที่เหมาะสม ความล่าช้า ในการจัดจ้างที่ปรึกษาเนื่องจากขาดความรู้ในการจัดจ้าง
<p>ปัจจัยนำเข้า:</p>	<p>เงินทุนและทรัพยากรจากธนาคารโลก รัฐบาลไทย และองค์กรความร่วมมือระหว่างประเทศ อื่น เพื่อปฏิบัติงานตามองค์ประกอบที่ระบุข้างต้น</p>	<p>ภาคี/วิธีทำงาน</p>	<p>ความเสี่ยง</p>
<p>ธนาคารโลก (ปีงบประมาณ 2547-2550)</p> <p>ทรัพยากร (สำหรับเวียดนาม)</p> <ul style="list-style-type: none"> งบประมาณ = 0.4 กองทุน = 2.5 (ปีงบประมาณ) กองทุนไอโชน = 47.5 กองทุนสิ่งแวดล้อมโลก = 2.5 (ขอเพิ่มเติม 0.85) <p>ผู้เชี่ยวชาญ</p> <ul style="list-style-type: none"> เจ้าหน้าที่จาก EASES (กรุงเทพฯ และวอชิงตัน) ENV DECRG และ WBI ที่ปรึกษา 	<p>รัฐบาล (ปีงบประมาณ 2547-2550)</p> <p>หน่วยราชการ (สำหรับเวียดนาม)</p> <ul style="list-style-type: none"> องค์ประกอบที่ 1: 0.25 องค์ประกอบที่ 2: 1.5 องค์ประกอบที่ 3: ยังไม่กำหนด องค์ประกอบที่ 4: ยังไม่กำหนด องค์ประกอบที่ 5: .012 <p>การสมทบที่ไม่มีตัวตน ได้แก่</p> <ul style="list-style-type: none"> เวลาของเจ้าหน้าที่ 3 ปี อุปกรณ์สำนักงาน งานสนับสนุนการประชุม จัดสัมมนาและเวทีหารือ อื่น ๆ 	<p>ภาคีอื่น ๆ (ปีงบประมาณ 2547-2550)</p> <ul style="list-style-type: none"> เงินทุนเพิ่มเติมที่อาจจะได้จาก JBIC JICA USAID USAEP US-EPA และ UNDP สำหรับแผนงานเฉพาะเรื่อง (คาดว่าเงินวงเงิน 2.5 ล้านเหรียญสหรัฐ) ภาคธุรกิจเอกชน (ยังไม่กำหนด) 	<p>ความเสี่ยง</p> <ul style="list-style-type: none"> เงินทุนเพิ่มเติมจากองค์กรความร่วมมือระหว่างประเทศ อื่น ๆ การแลกเปลี่ยนความรู้และตัวอย่างการปฏิบัติงานที่ประสบความสำเร็จในระดับภูมิภาค การประสานงานโครงการที่ดำเนินการอยู่ระหว่างและที่วางแผนไว้

ความร่วมมือ
ในการพัฒนาประเทศด้าน **สิ่งแวดล้อม**

ตารางที่ 2 ตารางการพัฒนา 1
องค์ประกอบที่ 1 - ปรับปรุงคุณภาพอากาศในกรุงเทพฯ

<p>องค์ประกอบ</p> <p>กลยุทธ์การลดมลพิษจากเครื่องยนต์ดีเซลในกรุงเทพฯ</p> <p>ผลลัพธ์</p> <p>ลดมลพิษจากดีเซลที่เกิดจากการโดยสารประจำทางของรัฐและเอกชนเพื่อปรับปรุงคุณภาพอากาศของกรุงเทพฯ</p>	<p>ปัจจัยนำเข้าและการสนับสนุนทางวิชาการ</p> <p>กลยุทธ์ แผน งบประมาณ เครื่องมือและเทคโนโลยี</p> <ul style="list-style-type: none"> คพ.ทำงานกับผู้เชี่ยวชาญในประเทศและ ต่างประเทศ ผู้แทน ขส. สมอ. กทม. และภาคเอกชนเพื่อจัดทำแผนลดมลพิษจาก เครื่องยนต์ดีเซล สร้างฐานข้อมูลมลพิษจากฝุ่นละออง ขนาดเล็ก ทบทวนนโยบายในปัจจุบันที่มีผลต่อการ ปล่อยมลพิษ ของเครื่องยนต์ดีเซล จัดทำแบบจำลองทางวิทยาศาสตร์เพื่อ ประมาณการปล่อยมลพิษของเครื่องยนต์ดีเซล เตรียมแผนลดมลพิษจากเครื่องยนต์ดีเซล จัดทำแผนจำลองการจัดกา เตรียมแนวทางการปฏิบัติงาน <p>การสานต่อและการหารือ</p> <ul style="list-style-type: none"> คพ. ร่วมกับ ขส. และภาคเอกชนจัดทำแบบจำลองทางวิทยาศาสตร์ เพื่อประเมินมลพิษจากเครื่องยนต์ ดีเซลประเภทต่างๆ โดยใช้พื้นฐานจากการสำรวจและการทดสอบในห้องทดลอง ทำโครงการนำร่องในการตรวจสอบในหลาย พื้นที่ของกรุงเทพฯ <p>การฝึกอบรมและเสริมทักษะ</p> <ul style="list-style-type: none"> คพ.ทำงานร่วมกับผู้เชี่ยวชาญเพื่อจัดทำแผน งาน ดำเนินการฝึกอบรมให้วิทยากรที่เป็น เจ้าหน้าที่ คพ. ขส. ตช. กทม. และภาคเอกชน <p>การเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย</p> <ul style="list-style-type: none"> คพ. ทำงานร่วมกับผู้เชี่ยวชาญเพื่อพัฒนาแผนงานและดำเนินการเผยแพร่ ข้อมูลสู่สาธารณะโดย (1) การประชุมเชิงปฏิบัติการ (2) จัดทำเอกสารเผยแพร่ (3) การประชุมหารือกับภาคเอกชน 	
<p>การเทียบผลผลิต</p>		
<p>ปีที่ 1</p> <ul style="list-style-type: none"> จัดทำฐานข้อมูลฝุ่น ละอองขนาดเล็ก (PM2.5) จัดทำแบบจำลองการประมาณการมลพิษจากเครื่องยนต์ดีเซล ทบทวนนโยบายที่มีผลต่อการ ปล่อยมลพิษจากเครื่องยนต์ วิเคราะห์ทางเลือกนโยบาย และเทคนิค ในการลดมลพิษจากเครื่องยนต์ดีเซล จัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อ ทบทวนร่างแผนลดมลพิษจาก ดีเซลร่วมกับผู้ที่เกี่ยวข้อง เสนอแผนลดมลพิษจากดีเซลทส. จัดประชุมเพื่อเผยแพร่ข้อค้น พบสู่สาธารณะและรวบรวมข้อ คิดเห็นจาก ผู้เกี่ยวข้อง จัดทำแผนงานสร้างขีดความสามารถ ให้เจ้าหน้าที่ของ คพ. ขส. สมอ. ตช. และ อยู่ซ่อม วิทยากรที่ร่วมโครงการ ภาค เอกชน ผู้รับสัมปทานรถโดยสารประจำทาง 	<p>ปีที่ 2</p> <ul style="list-style-type: none"> จัดประชุมเชิงปฏิบัติการและระดมรงค์ กับผู้ที่เกี่ยวข้องเป็นระยะๆ เพื่อวาง พื้นฐานสำหรับการนำนโยบายและ เทคนิคในการลดมลพิษจากเครื่องยนต์ ดีเซลไปสู่การปฏิบัติ นำข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษาไปปฏิบัติ เช่น <ul style="list-style-type: none"> กำหนดมาตรฐานรถยนต์ให้เข้มงวดขึ้น จัดมาตรการจูงใจและ/หรือลดภาษี การบังคับใช้กฎหมายสำหรับการ ตรวจจสอบรถยนต์และการบำรุงรักษา เพื่อป้องกันมลพิษ ปรับปรุงการให้สัมปทานของ ขส.มก.ให้สอดคล้องกับการควบคุมการปล่อยมลพิษ การบำรุงรักษา และ มาตรฐานที่เข้มงวดขึ้น ปรับฐานข้อมูลมลพิษประเภทฝุ่น ละอองขนาดเล็กให้ทันสมัย 	<p>ปีที่ 3</p> <ul style="list-style-type: none"> ปฏิบัติตามข้อเสนอแนะจากการศึกษาด้านนโยบายและเทคนิคอย่างต่อเนื่อง ปรับปรุงฐานข้อมูลมลพิษจากฝุ่น ละอองขนาดเล็กให้ทันสมัย ประเมินรายงานความก้าวหน้า การปฏิบัติตามแผนงาน จัดประชุมทางวิชาการระดับ นานาชาติ เพื่อเผยแพร่ข้อค้นพบจากแผน งานที่ ประสบผลสำเร็จเพื่อนำไปปฏิบัติใน ประเทศอื่น ๆ
<p>เป้าหมายและตัวชี้วัด</p>	<p>ระดับชาติ: คุณภาพอากาศในพื้นที่เมือง (ฝุ่นละอองขนาดเล็กและสารพิษ)</p> <p>MDG-7: N/A</p>	<p>ปัจจุบัน</p> <p>มลพิษมีค่าเกินมาตรฐานในบางพื้นที่</p> <p>พ.ศ. 2549</p> <p>มลพิษอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน</p> <p>พ.ศ. 2533</p> <p>ข้อมูลล่าสุด</p>
<p>ภาคี</p>	<p>คพ. ขส. สมอ. ตช.</p> <p>กทม. ขส.มก. ผู้รับสัมปทานรถประจำทาง สถาบันการศึกษาระดับสูง ภาคเอกชน และองค์กรพัฒนาเอกชน</p> <p>ADB USAID USAEP US-EPA ธนาคารโลก (CAI-Asia ESMAP NTFESSD)</p>	

ตารางที่ 2 ตารางการพัฒนา 2.1 องค์ประกอบที่ 2 - ปรับปรุงคุณภาพน้ำในลุ่มน้ำสำคัญ

<p>องค์ประกอบ</p> <p>การจัดการลุ่มน้ำแบบมีส่วนร่วมบริเวณลุ่มน้ำบึง คุณภาพน้ำในพื้นที่เป้าหมายมีคุณภาพดีขึ้น</p>	<p>ป้อนเข้าและกระบวนการสหสาขาวิชาการ</p> <p>กลยุทธ์ แขนง กฎระเบียบ เครื่องมือ และเทคนิค</p> <ul style="list-style-type: none"> กำหนดเกณฑ์ในการคัดเลือกลุ่มน้ำขนาดเล็ก ภายในลุ่มน้ำบึง ทำแบบจำลองการจัดการลุ่มน้ำขนาดเล็ก และการตั้งคณะกรรมการ/สหพันธ์ จัดทำรายงานและการประเมินผลด้านสิ่งแวดล้อมและความยากจนโดยวิธีการมีส่วนร่วม จัดทำคู่มือปฏิบัติการด้านเทคนิค ด้านองค์กร และการศึกษา แผนสร้างขีดความสามารถ กรอบการทำงานเรื่องโลกเขียวสำหรับ สลิดภัณฑ์ เผยแพร่ข้อมูลผลการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม กำหนดกรอบการดำเนินงาน <p>การสานิตและการนำร่อง</p> <p>นำแผนงานตามแบบจำลองการจัดการลุ่มน้ำไปปฏิบัติ พร้อมมาตรการด้านกฎหมายและมาตรการจูงใจ โดยชุมชนและสถาบันประกอบการ ภายใต้สนับสนุนจากภาครัฐ</p> <p>การฝึกอบรมและเสริมทักษะ</p> <ul style="list-style-type: none"> เตรียมการประเมินความต้องการ ฝึกอบรมตามแผนงาน ประเมินผลแผนงานฝึกอบรม จำนวนผู้ที่ได้รับการฝึกอบรม จำนวนผู้ที่ได้รับการฝึกอบรมที่เป็นวิทยากรในภายหลัง <p>การเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย</p> <ul style="list-style-type: none"> ประชุมเชิงปฏิบัติการระดับจังหวัดและระดับชาติ การเผยแพร่รายงานและการนำไปประยุกต์ใช้ โครงการแลกเปลี่ยนระหว่างชุมชน การเผยแพร่ข้อมูลผ่านสื่อที่เป็นสิ่งพิมพ์และมีโซลิ่งพิมพ์ 	
<p>การเทียบผลผลิต</p>		
<p>ปีที่ 1</p> <ul style="list-style-type: none"> ทำการวิเคราะห์เบื้องต้นเกี่ยวกับพื้นที่ลุ่มน้ำโดยอาศัยข้อมูลที่มีอยู่ เพื่อประเมินสถานการณ์ด้านสุขภาพ ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม และสิ่งแวดล้อม จากนั้นแจ้งทำการเก็บข้อมูลโดยละเอียดเพื่อทำการวิเคราะห์ด้านสุขภาพและสิ่งแวดล้อม สสำรวจ คร่าว เรืองแผนและทัศนคติเพื่อดูความเชื่อมโยงระหว่างความยากจนกับสิ่งแวดล้อม ตั้งสหพันธ์/คณะกรรมการลุ่มน้ำขนาดเล็กโดยวิธีการมีส่วนร่วม ทำแผนปฏิบัติการ นำไปโดยคณะกรรมาการชุมชนซึ่งเป็นที่เคารพโดยหรือมีส่วนเกี่ยวข้องกับหน่วยงานในส่วนกลาง จัดทำรายละเอียดการปฏิบัติงาน เช่น คู่มือการปฏิบัติงานด้านเทคนิค การทำงาน การสร้างจิตสำนึก และการศึกษา เผยแพร่ข้อมูลและผลผลิตจากแผนปฏิบัติการ จัดทำเกณฑ์และกระบวนการคัดเลือกวิทยากรและฝึกอบรม 	<p>ปีที่ 2</p> <ul style="list-style-type: none"> ระบุความต้องการด้านการฝึกอบรมของชุมชน (สำหรับลุ่มน้ำขนาดเล็กแต่ละแห่ง) เพื่อทำงาน โดยใช้กระบวนการอย่างมีส่วนร่วมโดยมีวิทยากรเป็นผู้นำ จัดทำสื่อการสอนสำหรับการฝึกอบรม จัดฝึกอบรมระดับชุมชนโดยตรงและโดยอ้อม โดยมีการออกแบบแผนงานสร้างขีดความสามารถให้เหมาะสมกับสถานการณ์ของแต่ละลุ่มน้ำ ระบุผู้ก่อมลพิษหลักโดยวิธีการประชุมหารือและการติดตามของชุมชน คัดเลือกแหล่งกำเนิดมลพิษ 20-25 แหล่งในลุ่มน้ำ ใช้มาตรการจูงใจกับผู้ก่อมลพิษโดยใช้ความร่วมมือระหว่างชุมชนกับส่วนท้องถิ่น และมีการติดตามและเผยแพร่ผลการดำเนินงานสู่สาธารณะ 	<p>ปีที่ 3</p> <ul style="list-style-type: none"> ให้คำปรึกษากับกลุ่มผู้ก่อมลพิษเกี่ยวกับทางเลือก กฎระเบียบและ มาตรการจูงใจ ปฏิบัติแผนงานในลุ่มน้ำขนาดเล็กเป็นโครงการนำร่อง 3 แห่ง ประเมินการทำงานของ "กลุ่มผู้ก่อมลพิษ" หลังจากเวลาผ่านไป 1 ปี โดยใช้เงินทุนสมทบของรัฐบาลในการ สร้างขีดความสามารถและปฏิบัติตามตามองค์ประกอบนี้ ขณะที่เงินทุนจากกองทุน ASEM จะใช้เพื่อการวางแผนและติดตามผล จัดประชุมเชิงปฏิบัติการระดับชาติและระดับภูมิภาคเพื่อเผยแพร่ผลจากการสนับสนุนทางด้านเทคนิคสู่สาธารณะ
<p>เป้าหมายและตัวชี้วัด</p>	<p>ระดับชาติ: ระดับออกซิเจนละลายน้ำ (DO) หน่วยงาน มก./ล. ในแม่น้ำสายหลัก (ตลอดทั้งปี)</p>	<p>ปัจจุบัน</p> <p>ต่ำกว่ามาตรฐานในหลายลุ่มน้ำ</p> <p>พ.ศ. 2549</p> <p>มากกว่า 2 มก./ล.</p>
<p>ภาคี</p>	<p>MDG-7: สัดส่วนของประชากรที่สามารถเข้าถึงแหล่งน้ำสะอาดได้อย่างยั่งยืน (ร้อยละ)</p> <p>ระดับชาติ</p> <p>ทส. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงอุตสาหกรรม สศท.</p> <p>ระดับท้องถิ่น</p> <p>จังหวัดและส่วนท้องถิ่น ชุมชน สถาบันการศึกษาระดับสูงและองค์กรพัฒนาเอกชน</p> <p>ระดับสากล</p> <p>ธนาคารโลก (ASEM)</p>	<p>พ.ศ. 2533</p> <p>71</p> <p>ข้อมูลล่าสุด</p> <p>80</p>

ตารางที่ 2 ตารางการพัฒนา 2.2

องค์ประกอบที่ 2 - ปรับปรุงคุณภาพน้ำในลุ่มน้ำสำคัญ

องค์ประกอบ		การดำเนินการ	
ผลลัพธ์		คุณภาพน้ำในพื้นที่เป้าหมายมีคุณภาพดีขึ้น	
การเทียบผลผลิต			
ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3	
<ul style="list-style-type: none"> ตรวจสอบสถานะแหล่งกำเนิดน้ำเสียแต่ละประเภท (เช่น บ้าน อุตสาหกรรม เกษตร) และสภาพระบบบำบัดน้ำเสีย และผลต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม ประเมินประสิทธิภาพของระบบบำบัดน้ำเสียของเทศบาล กำหนดกลยุทธ์แผนปฏิบัติการในการจัดการน้ำเสียจากปศุสัตว์ จัดทำนโยบายและกรอบการจัดทำพื้นที่ชุ่มน้ำระดับน้ำเสียของเทศบาล พร้อมทั้งศึกษากำหนดทางเทคนิคการเงิน กฎระเบียบองค์กร และการปฏิบัติการ (ร่วมกับเอกชน) ซึ่งความสามารถของส่วนท้องถิ่น ความเต็มใจ และความสามารถในการจ่ายค่าบริการ และการมีส่วนร่วม เผยแพร่ข้อมูลสู่สาธารณะและ สร้างจิตสำนึก จัดประชุมเสนอผลงานต่อภาครัฐ และภาคประชาสังคม เผยแพร่ข้อมูลการฟื้นฟูระบบ บำบัดน้ำเสียต่อสาธารณะ 	<ul style="list-style-type: none"> ปรับใช้กรอบการฟื้นฟูระบบบำบัดน้ำเสีย ทั้งในส่วนของและส่วนท้องถิ่น ออกแบบเกณฑ์วัดผลการดำเนินงานของท้องถิ่นเป้าหมาย คัดเลือกส่วนท้องถิ่นเข้าร่วมโครงการตามความสมัครใจ จัดประชุมหารือเกี่ยวกับแนวทางในการปฏิบัติเพื่อฟื้นฟูระบบบำบัดน้ำเสีย เจรจากับกองทัมสิ่งแวดล้อมเพื่อจัดหาเงินทุน คัดเลือกเทศบาลในรอบแรก ทำแผนงานสร้างขีดความสามารถของท้องถิ่นและชุมชน ทำแผนงานสร้างขีดความสามารถให้ชุมชนติดตามการทำงานระบบบำบัดน้ำเสีย นำแผนงานฟื้นฟูระบบบำบัดน้ำเสียไปปฏิบัติ โดยส่วนท้องถิ่นร่วมกับ คพ. และชุมชน กรมปศุสัตว์ ส่วนท้องถิ่น เกษตรกรและชุมชนทำโครงการรณรงค์จัดการน้ำเสียจากปศุสัตว์ในพื้นที่เป้าหมาย 	<ul style="list-style-type: none"> จัดประชุมเชิงปฏิบัติการกับผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อ ทบทวนความก้าวหน้าในการปฏิบัติงานของโครงการนำร่อง นำแผนงานฟื้นฟูระบบบำบัดน้ำเสียไปปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง โดยส่วนท้องถิ่น นำแผนงานนำร่องในการจัดการของเสียจากปศุสัตว์ไปปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง จัดทำแผนงานสร้างขีดความสามารถในส่วนท้องถิ่น ชุมชน และกลุ่มเกษตรกร จัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อ เผยแพร่ผลงานและบทเรียนจากการทำงานในระดับชาติและระดับสากล 	<p>ปัจจุบัน</p> <p>กฤษฎี และ เกษตรกร</p> <p>เครือข่ายเกษตรกร และเทศบาล</p> <ul style="list-style-type: none"> คพ. และภาคีทำงานกับผู้เชี่ยวชาญในประเทศ ส่วนท้องถิ่นและชุมชน จัดทำกรอบการทำงานเพื่อฟื้นฟูระบบบำบัดน้ำเสีย ได้แก่ (1) กำหนดเกณฑ์การคัดเลือก เทศบาลเป้าหมาย ที่มีความสำคัญเร่งด่วน (2) ตรวจสอบสภาพของระบบบำบัดน้ำเสียเทศบาล (3) สำรวจความเต็มใจในการจ่ายค่าบริการ (4) ประเมินความสนใจของภาคเอกชน (5) จัดทำแผนฟื้นฟู (6) จัดทำแผนการเงิน (7) จัดทำแนวปฏิบัติการ และการจัดการ กรมปศุสัตว์ร่วมกับภาคี คัดเลือกผู้นำสำคัญ กำหนดกลยุทธ์ และแผนปฏิบัติการเพื่อแก้ปัญหาของเสียจาก ปศุสัตว์ <p>การสานิตและการนำร่อง</p> <ul style="list-style-type: none"> ส่วนท้องถิ่นเป้าหมายทำงานร่วมกับกระทรวง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และผู้เชี่ยวชาญเพื่อปฏิบัติตามกรอบฟื้นฟู ระบบบำบัดน้ำเสีย ให้ความช่วยเหลือทางเทคนิคต่อชุมชนในพื้นที่เพื่อติดตามการทำงานระบบบำบัดน้ำเสีย กรมปศุสัตว์ร่วมกับภาคีทำโครงการนำร่อง จัดการของเสียจากปศุสัตว์ในพื้นที่เป้าหมายในลุ่มน้ำสำคัญ <p>การฝึกอบรมและเสริมทักษะ</p> <ul style="list-style-type: none"> คพ.และกรมปศุสัตว์ร่วมกับผู้เชี่ยวชาญจัดทำแผนงานฝึกอบรมวิทยากร และแผนงาน เสริมทักษะสำหรับเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ท้องถิ่น ชุมชนและเกษตรกร <p>การเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย</p> <ul style="list-style-type: none"> คพ. กรมปศุสัตว์ และ ภาคีจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย และเผยแพร่ข้อมูล โดยกรมปศุสัตว์และจังหวัด (2) เอกสารเผยแพร่ (3) แลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างเทศบาลและภาคประชาสังคม (4) โครงการรณรงค์สร้างจิตสำนึก
เป้าหมายและตัวชี้วัด	ระดับชาติ: ระดับของออกซิเจนละลายน้ำ (DO) มก./ล.ในแม่น้ำสายหลัก (ตลอดปี)	ระดับชาติ: ระดับของประชากรที่สามารถเข้าถึงแหล่งน้ำสะอาดได้อย่างยั่งยืน (ร้อยละ)	<p>ปัจจุบัน</p> <p>ต่ำกว่ามาตรฐานในหลายลุ่มน้ำ</p> <p>พ.ศ. 2549</p> <p>มากกว่า 2 มก./ล.</p>
ภาคี	ระดับชาติ: คพ. องค์กรจัดการน้ำเสีย กรมปศุสัตว์ กรมการปกครอง กรมโยธาธิการ กระทรวงอุตสาหกรรม สศท.	ระดับท้องถิ่น: จังหวัดและส่วนท้องถิ่น ชุมชน ภาคเอกชน มหาวิทยาลัย และองค์กรพัฒนาเอกชน	<p>พ.ศ. 2533</p> <p>71</p> <p>ข้อมูลล่าสุด</p> <p>80</p>
	ระดับสากล: ราชอาณาจักรโลก (GEF PPAIF) JBIC และ FAO		

ความร่วมมือ
ในการพัฒนาประเทศด้าน **สิ่งแวดล้อม**

ตารางที่ 2 ตารางการพัฒนา 3

องค์ประกอบที่ 3 : ปรับปรุงการจัดการขยะมูลฝอยและของเสีย

องค์ประกอบ ผลลัพธ์	การจัดการขยะมูลฝอยและของเสีย เพิ่มปริมาณการนำขยะมูลฝอยมาแปรรูปใช้ใหม่
<p>ปี 1</p> <ul style="list-style-type: none"> ศึกษาและเปรียบเทียบ การปฏิบัติงาน ด้านการจัดการขยะมูลฝอย โดยเน้น การใช้ซ้ำ การนำขยะมูลฝอยมาแปรรูป ใช้ใหม่และการกำจัดอย่างปลอดภัย คัดเลือกจังหวัดเป้าหมาย โดยใช้ ข้อมูล จากเอกสารการติดตามสถานการณ์สิ่งแวดล้อมไทย พ.ศ. 2546 มากำหนด นโยบายและแผน ปฏิบัติการเพื่อเพิ่ม การใช้ซ้ำ การนำ ขยะมูลฝอยมาแปรรูป ใหม่ และการกำจัด ขยะมูลฝอยและ ของเสียอย่างปลอดภัย ศึกษาสถานะปัจจุบันของการ จัดการ ขยะมูลฝอยและของเสียในพื้นที่ เป้าหมาย จัดทำนโยบายและแผน ปฏิบัติการโดย เห็นแผนงานและ กลไกจูงใจเพื่อให้ บรรลุผล เห็น การมีส่วนร่วมของส่วน ท้องถิ่น ชุมชน ภาคเอกชนและองค์กร พัฒนาเอกชน ศึกษาความต้องการในการเสริมสร้าง ขีดความสามารถสำหรับส่วนท้องถิ่น เพื่อปรับปรุงระบบกำจัดขยะมูลฝอย จัดประชุมหารือเกี่ยวกับข้อค้นพบกับ ผู้ที่เกี่ยวข้อง สร้างจิตสำนึกเพื่อเพิ่มการใช้ซ้ำ และการ นำขยะมูลฝอยมาแปรรูปใหม่ เผยแพร่แผนงานและสร้างแรงจูงใจให้ แก่สาธารณะ 	<p>ปี 2</p> <ul style="list-style-type: none"> นำนโยบายและแผนไปปฏิบัติในพื้นที่ เป้าหมาย โดยอาศัยการ มีส่วนร่วมจาก ผู้ที่เกี่ยวข้อง จัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อทบทวน ความก้าวหน้าในการทำงาน รวมทั้งผล กระทบของการณรงค์สร้างจิตสำนึก กำหนดแผนงานสร้างขีดความสามารถ ของส่วนท้องถิ่นเพื่อปรับปรุงระบบ กำจัดขยะมูลฝอยและการปฏิบัติการ กำหนดแผนงานสร้างขีดความสามารถ ของชุมชนเพื่อติดตามการทำงานของ ระบบกำจัดขยะมูลฝอยแบบบูรณาการ รณรงค์สร้างจิตสำนึกเพื่อเพิ่มการใช้ซ้ำ และการนำขยะมูลฝอยมาแปรรูป ใช้ใหม่ อย่างต่อเนื่อง
<p>ปี 3</p> <ul style="list-style-type: none"> จัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อทบทวน ความก้าวหน้าในการปฏิบัติงานกับผู้ที่เกี่ยวข้อง จัดทำแผนงานสร้างขีดความสามารถ สำหรับส่วนท้องถิ่นและองค์กรชุมชน อย่างต่อเนื่อง จัดประชุมเชิงปฏิบัติการระดับชาติ และ ระดับสากลเพื่อแลกเปลี่ยนบทเรียนจาก การทำงาน สนับสนุนการสร้างขีดความสามารถ เพื่อการลดขยะมูลฝอยและการจูงใจให้ นำขยะมูลฝอยมาแปรรูปใช้ใหม่ 	<p>ปัจจัยนำเข้าและการสนับสนุนทางวิชาการ</p> <p>กลยุทธ์ แขนง ภาวะเปราะบาง เครื่องมือ และเทคนิค</p> <ul style="list-style-type: none"> คพ.และผู้ที่เกี่ยวข้องกำหนดนโยบายและแผน ปฏิบัติการจูงใจให้เพิ่มการใช้ซ้ำ การนำขยะมูลฝอย มาแปรรูปใช้ใหม่ และการกำจัดขยะมูลฝอยที่ปลอดภัย กำหนดเกณฑ์คัดเลือกจังหวัดเป้าหมาย ศึกษาสถานะปัจจุบันของการกับขยะมูลฝอย การกำจัด การบำบัด และ มาตรฐานการปฏิบัติงานที่ดีที่สุด ประเมินความสนใจของภาคเอกชน จัดทำนโยบายและแผนปฏิบัติการ จัดทำแนวทางการปฏิบัติ <p>การสานตื้อและการนำร่อง</p> <ul style="list-style-type: none"> ส่วนท้องถิ่นเป้าหมายร่วมกับ คพ.และภาคีทำงานตามนโยบาย ฝึกอบรมด้านเทคนิคแก่ชุมชนให้ติดตามการทำงาน ของส่วนท้องถิ่น ฝึกอบรมด้านเทคนิคในการจัดทำแนวทางด้าน กฎหมายและการนำ แผนงานด้านการใช้ซ้ำ และการนำขยะมาแปรรูปใช้ใหม่ไปปฏิบัติ <p>การฝึกอบรมและเสริมทักษะ</p> <ul style="list-style-type: none"> คพ. กับภาคีจัดทำแผนงานและดำเนินการฝึกอบรมและเสริมทักษะให้กับ ส่วนท้องถิ่นและชุมชน <p>การเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย</p> <ul style="list-style-type: none"> คพ. ทำงานร่วมกับภาคีเพื่อจัดทำแผนในการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายและ เผยแพร่ข้อมูลสู่สาธารณะ โดยผ่าน (1) การณรงค์สร้างจิตสำนึก (2) จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ (3) เอกสารเผยแพร่ (4) การแลกเปลี่ยน ความรู้ระหว่างเทศบาลและชุมชน
<p>เป้าหมายและตัวชี้วัด</p>	<p>ระดับชาติ:</p> <ol style="list-style-type: none"> สัดส่วนขยะมูลฝอยที่ถูกนำมาแปรรูปใช้ใหม่ (ร้อยละ) จังหวัดที่มีระบบการจัดเก็บและกำจัดขยะมูลฝอยที่เหมาะสม (จังหวัด) <p>MDG-7: N/A</p>
<p>ปี 2</p>	<p>ปี 3</p>
<p>ภาคี</p>	<p>ระดับชาติ คพ. กรมการปกครอง สศช. ดาวิเศษ</p> <p>ระดับท้องถิ่น จังหวัดและส่วนท้องถิ่น มหาวิทยาลัย ชุมชน ภาคเอกชน องค์กรพัฒนาเอกชน</p> <p>ระดับสากล USAID USAEP JBIC และธนาคารโลก</p>

ตารางที่ 2 ตารางการพัฒนา 4 องค์ประกอบที่ 4 : พื้หนการณด้านสิ่งแวดล้อมสากล

องค์ประกอบ	การเลิกใช้สารทำลายชั้นโอโซนและความคุ้มครองสุขภาพ (MLF)	ปี 2017	ปี 2020	ปี 2025
ผลลัพธ์ <ul style="list-style-type: none"> ดำเนินการใช้สารทำลายชั้นโอโซนให้ได้ตามข้อตกลงกับคณะกรรมการบริหารกองทุนพหุภาคี (MLF) ลดการปล่อยคาร์บอนไดออกไซด์อย่างน้อย 18,800 ตันคาร์บอน / ปี 	การเทียบผลผลิต ปี 2017 <ul style="list-style-type: none"> ดำเนินการปรับเปลี่ยนเครื่องปรับอากาศขนาดใหญ่ที่ใช้สาร CFC ต่อไป ประเมินผลการดำเนินงานของเครื่องปรับอากาศที่ไม่ใช้ CFC ทุก 6 เดือน ดำเนินการจ้างช่างซ่อมบำรุงทางเดิน MAC (Mobile Air Conditioning) และ Halon ดำเนินการจ้างช่างซ่อมบำรุงระดับชาติเพื่อเลิกใช้สารทำลายชั้นโอโซนตามข้อกำหนดได้สำหรับปี 2547 ดำเนินการจ้างช่างซ่อมบำรุงความเข้มแข็งแก่สถาบันอย่างต่อเนื่อง กำหนดกลยุทธ์ในการเลิกใช้เมทิลโบรไมด์ 	ปี 2020 <ul style="list-style-type: none"> เสร็จสิ้นการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานและบทเรียนที่ได้รับจากโครงการปรับเปลี่ยนเครื่องปรับอากาศอาคาร เสร็จสิ้นการดำเนินงานโครงการย่อย ทั้งทางเดิน MAC และ Halon ดำเนินการจ้างช่างซ่อมบำรุงระดับชาติเพื่อเลิกใช้สารทำลายชั้นโอโซนตามข้อกำหนดได้สำหรับปี 2548 ดำเนินการจ้างช่างซ่อมบำรุงความเข้มแข็งแก่สถาบันอย่างต่อเนื่อง จัดทำกลยุทธ์ในการเลิกใช้สารเมทิลโบรไมด์ ให้แล้วเสร็จ และส่งให้คณะกรรมการบริหารกองทุนพหุภาคี (MLF) เพื่อการอนุมัติ จัดทำกลยุทธ์ระดับชาติเพื่อควบคุมสารพิษและสารอันตราย 	ปี 2025 <ul style="list-style-type: none"> เสร็จสิ้นโครงการปรับเปลี่ยนเครื่องปรับอากาศอาคาร ดำเนินการจ้างช่างซ่อมบำรุงระดับชาติเพื่อเลิกใช้สารทำลายชั้นโอโซนตามข้อกำหนดได้สำหรับปี 2549 ดำเนินการจ้างช่างซ่อมบำรุงระดับชาติเพื่อเลิกใช้สารทำลายชั้นโอโซนตามข้อกำหนดได้สำหรับปี 2549 ดำเนินการจ้างช่างซ่อมบำรุงระดับชาติเพื่อเลิกใช้สารทำลายชั้นโอโซนตามข้อกำหนดได้สำหรับปี 2549 ดำเนินการจ้างช่างซ่อมบำรุงระดับชาติเพื่อเลิกใช้สารทำลายชั้นโอโซนตามข้อกำหนดได้สำหรับปี 2549 ดำเนินการจ้างช่างซ่อมบำรุงระดับชาติเพื่อเลิกใช้สารทำลายชั้นโอโซนตามข้อกำหนดได้สำหรับปี 2549 	
เป้าหมายและตัวชี้วัด	ระดับชาติ: บรรลุเป้าหมายในการเลิกใช้สารทำลายชั้นโอโซนได้ตามข้อตกลงกับคณะกรรมการบริหารกองทุนพหุภาคี (MLF) MDG-7: <ul style="list-style-type: none"> บรรลุพันธกิจตามเป้าหมายหรือลด เป้าหมายการปล่อยคาร์บอนไดออกไซด์ (ตันคน) 	ระดับชาติ กรมโรงงานอุตสาหกรรม ICT ทส. สนพ. ระดับท้องถิ่น เจ้าของอาคาร ผู้ผลิตเครื่องปรับอากาศ สถาบันการเงิน ภาคเอกชน ระดับสากล GEF MP UNDP UNIDO UNEP และธนาคารโลก	ปี 2020 <ul style="list-style-type: none"> เสร็จสิ้นโครงการปรับเปลี่ยนเครื่องปรับอากาศอาคาร ดำเนินการจ้างช่างซ่อมบำรุงระดับชาติเพื่อเลิกใช้สารทำลายชั้นโอโซนตามข้อกำหนดได้สำหรับปี 2549 ดำเนินการจ้างช่างซ่อมบำรุงระดับชาติเพื่อเลิกใช้สารทำลายชั้นโอโซนตามข้อกำหนดได้สำหรับปี 2549 ดำเนินการจ้างช่างซ่อมบำรุงระดับชาติเพื่อเลิกใช้สารทำลายชั้นโอโซนตามข้อกำหนดได้สำหรับปี 2549 ดำเนินการจ้างช่างซ่อมบำรุงระดับชาติเพื่อเลิกใช้สารทำลายชั้นโอโซนตามข้อกำหนดได้สำหรับปี 2549 	ปี 2025 <ul style="list-style-type: none"> เสร็จสิ้นโครงการปรับเปลี่ยนเครื่องปรับอากาศอาคาร ดำเนินการจ้างช่างซ่อมบำรุงระดับชาติเพื่อเลิกใช้สารทำลายชั้นโอโซนตามข้อกำหนดได้สำหรับปี 2549 ดำเนินการจ้างช่างซ่อมบำรุงระดับชาติเพื่อเลิกใช้สารทำลายชั้นโอโซนตามข้อกำหนดได้สำหรับปี 2549 ดำเนินการจ้างช่างซ่อมบำรุงระดับชาติเพื่อเลิกใช้สารทำลายชั้นโอโซนตามข้อกำหนดได้สำหรับปี 2549 ดำเนินการจ้างช่างซ่อมบำรุงระดับชาติเพื่อเลิกใช้สารทำลายชั้นโอโซนตามข้อกำหนดได้สำหรับปี 2549
ภาคี	ระดับชาติ: กรมโรงงานอุตสาหกรรม ICT ทส. สนพ. ระดับท้องถิ่น: เจ้าของอาคาร ผู้ผลิตเครื่องปรับอากาศ สถาบันการเงิน ภาคเอกชน ระดับสากล: GEF MP UNDP UNIDO UNEP และธนาคารโลก	ปี 2020 <ul style="list-style-type: none"> เสร็จสิ้นโครงการปรับเปลี่ยนเครื่องปรับอากาศอาคาร ดำเนินการจ้างช่างซ่อมบำรุงระดับชาติเพื่อเลิกใช้สารทำลายชั้นโอโซนตามข้อกำหนดได้สำหรับปี 2549 ดำเนินการจ้างช่างซ่อมบำรุงระดับชาติเพื่อเลิกใช้สารทำลายชั้นโอโซนตามข้อกำหนดได้สำหรับปี 2549 ดำเนินการจ้างช่างซ่อมบำรุงระดับชาติเพื่อเลิกใช้สารทำลายชั้นโอโซนตามข้อกำหนดได้สำหรับปี 2549 ดำเนินการจ้างช่างซ่อมบำรุงระดับชาติเพื่อเลิกใช้สารทำลายชั้นโอโซนตามข้อกำหนดได้สำหรับปี 2549 	ปี 2025 <ul style="list-style-type: none"> เสร็จสิ้นโครงการปรับเปลี่ยนเครื่องปรับอากาศอาคาร ดำเนินการจ้างช่างซ่อมบำรุงระดับชาติเพื่อเลิกใช้สารทำลายชั้นโอโซนตามข้อกำหนดได้สำหรับปี 2549 ดำเนินการจ้างช่างซ่อมบำรุงระดับชาติเพื่อเลิกใช้สารทำลายชั้นโอโซนตามข้อกำหนดได้สำหรับปี 2549 ดำเนินการจ้างช่างซ่อมบำรุงระดับชาติเพื่อเลิกใช้สารทำลายชั้นโอโซนตามข้อกำหนดได้สำหรับปี 2549 ดำเนินการจ้างช่างซ่อมบำรุงระดับชาติเพื่อเลิกใช้สารทำลายชั้นโอโซนตามข้อกำหนดได้สำหรับปี 2549 	

ตารางที่ 2 ตารางการพัฒนา 5

องค์ประกอบที่ 5 : สร้างความเข้มแข็งของกฎระเบียบ องค์การและกลไก

องค์ประกอบ	การพัฒนากฎระเบียบและองค์การด้านสิ่งแวดล้อม	ตัวชี้วัดการปรับปรุงระบบข้อมูลสิ่งแวดล้อม (EIA) ปริมาณข้อมูลต่อผลผลิตด้านอุตสาหกรรมลดลง ระดับมลพิษในพื้นที่ที่เป็นปัญหาลดลง
ผลลัพธ์	การพัฒนากฎระเบียบและองค์การด้านสิ่งแวดล้อม	ตัวชี้วัดการปรับปรุงระบบข้อมูลสิ่งแวดล้อม (EIA) ปริมาณข้อมูลต่อผลผลิตด้านอุตสาหกรรมลดลง ระดับมลพิษในพื้นที่ที่เป็นปัญหาลดลง
<p>ปีที่ 1</p> <ul style="list-style-type: none"> หารือกับทส. เพื่อกำหนดความต้องการด้านการวิจัยและพัฒนาการศึกษาด้านสิ่งแวดล้อม สนับสนุนด้านเทคนิคเพื่อปรับปรุงการประเมินผลกระทบบนสิ่งแวดล้อม หารือกับทส. เพื่อกำหนดความต้องการด้านการวิจัยและพัฒนาการศึกษาด้านสิ่งแวดล้อม สนับสนุนด้านเทคนิคเพื่อทำให้มีการเปิดเผยข้อมูลสู่สาธารณะ จัดตั้งโครงการวิจัยและพัฒนาระบบข้อมูลสิ่งแวดล้อม ทส. กระทรวงการคลัง ดำเนินการติดตามใช้จ่าย การลงทุนด้านสิ่งแวดล้อมของรัฐบาลและเอกชน จัดตั้งโครงการวิจัยและพัฒนาระบบข้อมูลสิ่งแวดล้อมและประเมินผลกระทบบนสิ่งแวดล้อม ให้การสนับสนุนสถาบันการปกครองและบุคลากรในการพัฒนาที่ยั่งยืน 	<p>ปีที่ 2</p> <ul style="list-style-type: none"> ใช้ข้อมูลจากการศึกษา มาจัดทำกลยุทธ์และนโยบายเพื่อรับการประเมินผลกระทบบนสิ่งแวดล้อม และกองทุนสิ่งแวดล้อมให้ทันสมัย กำหนดกลยุทธ์ในการนำเครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์และการเปิดเผยข้อมูลสู่สาธารณะมาใช้ในการควบคุมมลพิษ จัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อทบทวนและปรับแก้หรือหารือเกี่ยวกับกลยุทธ์และนโยบายต่าง ๆ คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พิจารณาข้อเสนอเชิงกลยุทธ์ต่าง ๆ เช่น การประเมินผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม กองทุนสิ่งแวดล้อม กำหนดกลยุทธ์และนโยบายในการส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน ประเมินผลแผนงานสร้างขีดความสามารถ ของกรมทางหลวงในเรื่องสิ่งแวดล้อมและสังคม 	<p>ปีที่ 3</p> <ul style="list-style-type: none"> ปฏิบัติตามกลยุทธ์เพื่อรับการประเมินผลกระทบบนสิ่งแวดล้อมและกองทุนสิ่งแวดล้อมให้ทันสมัย ระบุแหล่งกำเนิดมลพิษสำคัญเพื่อใช้กลไกการเปิดเผยข้อมูลสู่สาธารณะในพื้นที่เป้าหมาย กำหนดเครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์เพื่อใช้ในโครงการนำร่อง จัดทำแผนงานเสริมสร้างขีดความสามารถสำหรับทส. เจ้าหน้าที่ของรัฐและผู้ที่เกี่ยวข้อง จัดประชุมเชิงปฏิบัติการระดับชาติและระดับสากล โดยเฉพาะในกลุ่มประเทศลุ่มแม่น้ำโขง) เพื่อเผยแพร่ข้อมูลและบทเรียนที่ได้รับจากการทำงาน ติดตามการใช้จ่ายด้านสิ่งแวดล้อม นำกลยุทธ์และนโยบายที่ได้รับความคิดเห็นขอไปปฏิบัติ ติดตาม/ประเมินแผนงานสร้างขีดความสามารถของกรมทางหลวง และการปฏิบัติตามแนวทางและ ประเมินผลกระทบบนสิ่งแวดล้อมในโครงการเป้าหมาย
<p>เป้าหมายและตัวชี้วัด</p>	<p>ระดับชาติ: N/A</p> <p>MDG-7: บูรณาการหลักการของการพัฒนาที่ยั่งยืนเข้าไปในนโยบายและแผนงานของประเทศไทย</p> <p>ระดับภูมิภาค: พื้นที่ฟูพริยการธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม</p>	<p>ปัจจุบัน</p> <p>-</p> <p>พ.ศ. 2533</p> <p>-</p> <p>พ.ศ. 2549</p> <p>-</p> <p>ข้อมูลล่าสุด</p> <p>แผนระยะยาว 20 ปี (พ.ศ. 2539) วาระแห่งชาติ พ.ศ. 2543</p>
<p>ภาคี</p>	<p>คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ทส. ศส. คพ. กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม กระทรวงการคลัง สป. สศช. กรมทางหลวง สสช. ศาลปกครอง ศาลฎีกา จังหวัด ส่วนท้องถิ่น ชุมชน สถาบันการศึกษา ภาคเอกชน องค์กรพัฒนาเอกชน</p> <p>USAID USAEP US-EPA JBIC และธนาคารโลก</p>	<p>กรมการปกครอง ศาลฎีกา</p>

ตารางที่ 3 ภาคการพัฒนาศึกษา

(ไม่รวมงบบริหารจัดการของธนาคารโลกจำนวน 0.4 ล้านดอลลาร์สหรัฐตลอดช่วง 3 ปี)

กิจกรรม	จำนวนประมาณการ (ล้านเหรียญสหรัฐ)						แหล่งทุน	
	ปีที่ 1		ปีที่ 2		ปีที่ 3			รวมเงินทุน (ล้านเหรียญสหรัฐ)
	รัฐบาลและ ภาคอื่นๆ	ธนาคาร โลก	รัฐบาลและ ภาคอื่นๆ	ธนาคาร โลก	รัฐบาลและ ภาคอื่นๆ	ธนาคาร โลก		
องค์ประกอบที่ 1: การปรับปรุงคุณภาพอากาศในกรุงเทพฯ								
1.1 กลยุทธ์การลดมลพิษจาก เครื่องยนต์ดีเซลในกรุงเทพฯ	0.13	0.75	0.170	0.96	0.075	0.43	2.5 ภาคีรัฐ: ทส. อื่นๆ: US-AEP ภาคเอกชน ธนาคารโลก (CAI-Asia, ESMAP)	
องค์ประกอบที่ 2: การปรับปรุงคุณภาพน้ำในลุ่มน้ำสำคัญ								
2.1 การจัดการลุ่มน้ำปิงมีบางส่วนรวม	0.56	0.3	0.7	0.34	0.16	0.082	2.1 ภาคีรัฐ: ทส. อื่นๆ: ธนาคารโลก (ASEM)	
2.2 การจัดการน้ำเสีย							4.0 ภาคีรัฐ: กรมปศุสัตว์ ทพ. อื่นๆ: ธนาคารโลก (GEF PPIAF BNWVP)	
องค์ประกอบที่ 3: การปรับปรุงการจัดการขยะมูลฝอยและของเสีย								
3.1 การจัดการขยะมูลฝอยและของเสีย							1.0 (ข้อเสนอ) ภาคีรัฐ: ทพ. กองทุนสิ่งแวดล้อม ส่วนท้องถิ่น อื่นๆ: ภาคเอกชน USAID USAEP JBIC และธนาคารโลก	
องค์ประกอบที่ 4: พันธกรณีด้านสิ่งแวดล้อมสากล								
4.1 การเลิกใช้สารทำลายชั้นโอโซน และการควบคุมสารเคมี	0.70	4.73	0.91	6.08	0.40	2.7	15.33 ภาคีรัฐ: กรมโรงงานอุตสาหกรรม กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและ อนุรักษ์พลังงาน อื่นๆ: ภาคเอกชน ธนาคารโลก (GEF OTF)	
องค์ประกอบที่ 5: การสร้างความเข้มแข็งของกฎระเบียบ องค์กรและกลไก								
5.1 พัฒนากฎระเบียบและองค์กรด้าน สิ่งแวดล้อม							1.5 (ข้อเสนอ) ภาคีรัฐ: ทส. สศช. กระทรวงการคลัง สปป. กรมทางหลวง สผ. ทพ. อื่นๆ: JBIC USAEP ธนาคารโลก	
รวมทุกองค์ประกอบ	1.39	5.78	1.78	7.38	0.635	3.212	26.63	

ການພວກ

ການພວກ

ภาคผนวก 1: กรอบการทำงานที่ใช้ในการคัดเลือก

ข้อมูลพื้นฐาน: รัฐบาลไทยกำหนดให้การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็น 1 ใน 4 ของวาระแห่งชาติที่มีความสำคัญ ปัจจุบันกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ซึ่งเพิ่งจัดตั้ง) มีหน้าที่ดูแลทั้งทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กรอบการทำงานในตารางต่อไปนี้จะระบุงานที่สำคัญภายใต้ความร่วมมือในการพัฒนาประเทศด้านสิ่งแวดล้อม (CDP-E)

ประเด็นสำคัญด้านสิ่งแวดล้อม	ประเด็นความสำคัญที่กำหนดโดย			เกณฑ์การคัดเลือก ¹⁵			ความสำเร็จในการพัฒนาสิ่งแวดล้อม (CDP-E) ²¹
	กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ¹⁶	ประชาสังคมและภาคเอกชน ¹⁷	เอกสารชุดการติดตามสถานการณ์สิ่งแวดล้อม	สอดคล้องกับนโยบายระดับชาติ ¹⁸	ประเทศไทยมีความเป็นเจ้าของและมีประสิทธิผลการปฏิบัติ ¹⁹	ความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบของภาคีระหว่างประเทศ ²⁰	
1. ปรับปรุงการประสานงานระหว่างหน่วยปฏิบัติงานในกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และปรับปรุงระบบการดำเนินงานให้ทันสมัย	✓		✓	★ ★	★ ★	★ ★	◐
2. กระจายภารกิจด้านสิ่งแวดล้อมและพัฒนาศักยภาพให้กับหน่วยงานส่วนท้องถิ่น	✓	✓	✓	★ ★ ★	★ ★	★ ★ ★	●
3. สร้างความเข้มแข็งของสำนักงานสิ่งแวดล้อมส่วนภูมิภาค	✓	✓		★ ★	★ ★	★ ★ ★	●
4. ลดขั้นตอน ปรับกฎระเบียบด้านสิ่งแวดล้อม	✓	✓	✓	★ ★	★	★ ★	○
5. ส่งเสริมการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแบบบูรณาการที่เห็นการมีส่วนร่วม	✓			★ ★ ★	★ ★	★ ★ ★	●

¹⁵ ระดับความสอดคล้องกับเกณฑ์ วัดโดย ★ ถ้ามี ★ มากแสดงว่ามีความสอดคล้องมาก

¹⁶ หรือกับองค์กรทรง ร่องปลั๊กกระทรวง และอธิบดีของหน่วยงานในกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

¹⁷ A. Pongsomlee, et al. (2003). Civil Society Partnership: Thailand Country Development Partnership for the Environment (CDP-E), Faculty of Environment and Resources Studies, Mahidol University และการประชุมเชิงปฏิบัติการกับสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

¹⁸ สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 พ.ร.บ.ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 นโยบายและแผนการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ 2540-2559

¹⁹ พันธสัญญาของรัฐบาลไทย ประสพการณ์ที่ผ่านมากในการปฏิรูปและการจัดทำโครงการ ความเป็นผู้นำโดยพิจารณาจากกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการมีส่วนร่วมของภาคีที่เกี่ยวข้อง

²⁰ เป็นงานที่มีลำดับความสำคัญปรากฏในเอกสารกลยุทธ์การพัฒนาประเทศไทย สามารถหาผู้ใช้โดยกรณีย์ผู้ช่วยจากงานได้ในเวลาอันเหมาะสม สามารถจัดหางานมาใช้ในกิจกรรมช่วยเหลือทางเทคนิค ตลอดจนมีความรู้เกี่ยวกับประเทศดังกล่าวและเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี

²¹ ○ = ไม่สำเร็จ ● = มีโอกาสสำเร็จ

ประเด็นสำคัญด้านสิ่งแวดล้อม	ประเด็นความสำคัญที่กำหนดโดย			เกณฑ์การคัดเลือก ¹⁵			วาระสำหรับความร่วมมือในการพัฒนาประเทศด้านสิ่งแวดล้อม (CDP-E) ²¹
	กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ¹⁶	ประชาสังคมและภาคเอกชน ¹⁷	เอกสารชุดการติดตามสถานะการดำเนินงาน ¹⁸	สอดคล้องกับนโยบายระดับชาติ ¹⁸	ประเทศไทยมีความเป็นเจ้าของและมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติ ¹⁹	ความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบของภาคีระหว่างประเทศ ²⁰	
6. ส่งเสริมให้ชุมชนมีการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	✓	✓	✓	★★★	★★★	★★★	●
7. สร้างจิตสำนึกและส่งเสริมการศึกษาด้านสิ่งแวดล้อม	✓	✓	✓	★★★	★★★	★★★	●
8. ปฏิรูปกลไกทางการเงินและเครื่องมือที่มีอยู่เพื่อสนับสนุนงานด้านสิ่งแวดล้อม	✓	✓	✓	★★★	★★★	★★★	●
9. จัดมาตรการจูงใจให้ทุกฝ่ายปฏิบัติตามกฎหมายและสร้างความรู้ความเข้าใจในการติดตามตรวจสอบ	✓	✓	✓	★★★	★★★	★★★	◐
10. จัดเตรียมและปฏิบัติตามแผนฟื้นฟูระบบนิเวศที่เสื่อมโทรม (พื้นที่คุ้มครองป่าชายเลน และอุทยานแห่งชาติทางทะเล)	✓	✓	✓	★★★	★★★	★★★	○
11. ปรับปรุงคุณภาพสิ่งแวดล้อมในสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญ	✓	✓	✓	★★★	★★★	★★★	◐
12. ส่งเสริมการจัดการลุ่มน้ำแบบบูรณาการในแม่น้ำสำคัญ	✓	✓	✓	★★★	★★★	★★★	●
13. ปรับปรุงกฎระเบียบและองค์การให้ตอบสนองต่อการแก้ไขปัญหาทั่วๆไป	✓	✓	✓	★★★	★★★	★★★	○
14. ควบคุมการรุกรานของน้ำเค็มและการเน่าเหม็นของน้ำบาดาล	✓	✓	✓	★★★	★★★	★★★	○
15. ฟื้นฟูระบบบำบัดน้ำเสียในเขตเทศบาล	✓	✓	✓	★★★	★★★	★★★	●
16. ส่งเสริมการจัดการแบบบูรณาการเพื่อแก้ไขปัญหาขยะและของเสียในเขตเมืองและพื้นที่อุตสาหกรรมรวมทั้งการเลิกใช้สารทำลายชั้นโอโซน (ODS) และสารพิษอื่นๆ	✓	✓	✓	★★★	★★★	★★★	●
17. ปรับปรุงคุณภาพอากาศในเขตกรุงเทพฯและนอกเมือง	✓	✓	✓	★★★	★★★	★★★	●
18. ลดการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์และปรับใช้มาตรการควบคุมก๊าซเรือนกระจก	✓	✓	✓	★★★	★★★	★★★	○
19. ส่งเสริมการผลิตแบบสะอาดและประหยัดพลังงาน	✓	✓	✓	★★★	★★★	★★★	○
20. ปรับปรุงกระบวนการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมให้ทันสมัย	✓	✓	✓	★★★	★★★	★★★	●

ภาคผนวกที่ 2: เป้าหมายระดับชาติและเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ22 ในด้านสิ่งแวดล้อมและตัวชี้วัด

เป้าหมายระดับชาติ/ตัวชี้วัด	ปัจจุบัน	ปี พ.ศ. 2549
เป้าหมายที่ 1: จัดโครงสร้างองค์กรและแนวทางการบริหารทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพ โปร่งใส ตรวจสอบได้ ประชาชนมีส่วนร่วม		
เป้าหมายที่ 2: อนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติเพื่อการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน		
2a. สัดส่วนของพื้นที่ป่า (ร้อยละ)	25 ²³	>25
2b สัดส่วนพื้นที่ป่าชายเลน (ไร่)24	1.05 ล้านไร่ ²⁵	>1.15 ล้านไร่
2c สัดส่วนของพื้นที่ซึ่งได้ป้องกันมิให้ดินพังทลาย (ไร่)		> 5 ล้านไร่
2d สัดส่วนของพื้นที่ซึ่งมีการปรับปรุงคุณภาพดิน (ไร่)		> 10 ล้านไร่
เป้าหมายที่ 3 : รักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม		
3a ระดับของออกซิเจนที่ละลายในน้ำ26 (DO) ในแม่น้ำสายหลัก มก./ล. (ตลอดปี)		>2
3b ระดับของความตึงเครียดทางชีวเคมีในแม่น้ำสายหลัก มก./ล. (ตลอดปี)		< 2
3c คุณภาพน้ำทะเลชายฝั่ง		ให้ได้มาตรฐานของประเทศ
3d สัดส่วนของสารอันตรายที่มีการเก็บและกำจัดอย่างถูกต้องเหมาะสม (%)	24 ²⁷	>50% ขยะ/ของเสียที่เกิดขึ้น
3e จำนวนจังหวัดที่จัดทำคู่มือจัดการขยะมูลฝอยที่เหมาะสม		>38
3f สัดส่วนของขยะมูลฝอยที่นำมาแปรรูปใช้ใหม่ (ค่าเฉลี่ยของประเทศ) (%)	11 ²⁸	>30
3g คุณภาพอากาศในเมือง (ฝุ่นละอองและสารพิษ)		อยู่ภายในมาตรฐาน
เป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษข้อ 7 (การอนุรักษ์และจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน)		
เป้าหมายที่ 1: ผลการสำรวจของการพัฒนาที่ยั่งยืนเข้ากันกับนโยบายและแผนงานระดับชาติและฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติที่เสื่อมโทรม		
1a สัดส่วนของพื้นที่ป่า	28	25
1b สัดส่วนของพื้นที่คุ้มครองเพื่อรักษาความหลากหลายทางชีวภาพ (ร้อยละของพื้นที่ประเทศ)		13.9
1c GDP ต่อจำนวนหน่วยพหุพลังงานที่ใช้ (ตัวชี้วัดที่เป็นตัวแทนของการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ)	4.9	5.3
1d ปริมาณการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ (ต่อคน)	1.9	3.8
เป้าหมายที่ 2: ภายในปี พ.ศ. 2558 จะลดจำนวนประชากรที่ไม่สามารถเข้าถึงน้ำสะอาดลงครึ่งหนึ่ง		
2a สัดส่วนของประชากรที่สามารถเข้าถึงแหล่งน้ำที่ได้รับการปรับปรุงคุณภาพ	71	80
เป้าหมายที่ 3 : ยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนแออัดอย่างน้อย 100 ล้านคนภายในปี พ.ศ. 2563		
3a สัดส่วนของประชากรที่สามารถเข้าถึงระบบสุขาภิบาลที่ได้รับการปรับปรุงคุณภาพ	86	96
3b สัดส่วนของประชากรที่มีความมั่นคงในการอยู่อาศัย (เมือง/ชนบท)		

²² รัฐบาลไทย - แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พ.ศ. 2545-2549, สศช. ตุลาคม 2545

²³ กรมป่าไม้, พ.ศ. 2543, สถิติป่าไม้ของประเทศไทย 2545

²⁴ 1 ไร่ = 0.16 เฮกเตอร์

²⁵ อ้างแล้ว

²⁶ ข้อมูลจากกรมควบคุมมลพิษในปี พ.ศ. 2541 แสดงระดับออกซิเจนละลายน้ำ (DO) ของแม่น้ำท่าจีนตอนกลางและตอนล่าง และแม่น้ำเจ้าพระยาตอนล่าง

²⁷ World Bank, 2003, Thailand Environment Monitor 2003, Bangkok, Thailand

²⁸ อ้างแล้ว